

Kristendomen

KRAFT

OCH

VÅR TID

SAMUEL ZWEMER

EVANGELISKA
FOSTERLANDS - /TIFTELSEN

Samuel M. Zwemer

KRISTENDOMENS KRAFT OCH VÅR TID

Översättning från engelskan av
Märta Brunius

*"Och för det målet arbetar och kämpar jag i enlighet
med hans kraft, som mäktigt verkar i mig." Kol. 1: 29.*

EVANGELISKA FOSTERLANDS-STIFTELSENS
BOKFÖRLAG · STOCKHOLM

Originalalets titel

DYNAMIC CHRISTIANITY AND THE WORLD TODAY

*Tryckt hos
Bröderna Lagerström, Boktryckare
Stockholm 1939*

Inledning

När den engelska evangeliska studentrörelsen bad mig skriva en bok om yttre missionens krav, fanns det två skäl, varför jag inte kunde avslå denna begäran. Det ena var, att jag under lång tid varit god vän med Robert P. Wilder och i följd därav ville hörsamma hans uttalade önskan, innan han kallades hädan, att jag någon gång skulle göra en insats för det arbete bland engelska evangeliska studenter, som han gjort så mycket för. Det andra skälet var, att ett sådant gynnsamt tillfälle skulle erbjudas mig just i elfte timmen — när jag redan dragit mig tillbaka från mitt arbete som professor i missionshistoria vid Princetons universitet och kunde se tillbaka på över sjutton års arbete i Kairo och tjugotre i Arabien och inte längre hade någon möjlighet att återvända till stridslinjen. Allt som återstår för en sådan åldrig kämpe, är endast att föra budkavlen vidare eller med psalmistens ord: "Gud, du har undervisat mig allt ifrån min ungdom; och intill nu förkunnar jag dina under. Så övergiv mig ej heller, o Gud, i min ålderdom, när jag varder grå, till dess jag får förtälja om din arm för ett annat släkte, om din makt för alla dem som skola komma." (Ps. 71: 17, 18.)

Det är två synpunkter, enligt min mening, på missionens ställning av i dag, som behöva förklaras och

framhävas. Den ena har avseende på evangeliets makt, den andra på dess universalitet eller, uttryckt på annat sätt, dess kraftverkan och dess räckvidd. Vilken kraft har vårt budskap, och hur långt når det?

Fanatiker, har man sagt, äro de, som fördubbla sin energi, när de ha glömt sitt mål. Alla, som äro intresserade för missionen, utveckla otvivelaktigt i våra dagar ny energi och yrka på snabbare tempo för att uppnå sitt mål. Men ha inte några därvid under sina ivriga ansträngningar att jaga framåt glömt målet? Är det inte en fara, att vi löpa så fort, att vi glömma innehållet i vårt budskap? Skall den mera vittfamnande åskådningen, som många företräda, kanske försvaga inträngandet på djupet?

För några år sedan karakteriserade en framstående skribent i "Atlantic Monthly" den moderne missionären som en människa, vars "första angelägenhet alltid är något djupare, någonting mera väsentligt än frågor av teologisk och metafysisk natur om Kristi person och verk, om den jungfruliga födelsen (han må tro eller icke tro på det undret eller liknande), om skillnaden mellan Kristi mänskliga och gudomliga natur, om treenigheten, om försoningen. Endast ett vidhåller han bestämt: det som berör icke den kristna trons uttryckssätt utan dess väsen; att i lärjungalivet omsätta Jesu lära och ande."

I motsats därtill tro vi, att kristendomens natur, dess kraft, dess hänförelse, styrkan i dess missionskallelse, dess väsen lika väl som dess uttryckssätt består i dess trosbekännelse — dess helhjärtade tro på och trohet mot Jesus Kristus, Guds Son, född av

jungfrun Maria, död på korset för våra synders skull och uppstånden igen. Han, Jesus Kristus, gav oss detta budskap som vårt enda budskap och beseglade det med löftet om sin närvaro.

Kapitlen, som bilda denna lilla bok, behandla dessa två synpunkter på missionsproblemet. Några ha framförts som föredrag, bearbetats på nytt och sändas nu ut med den uppgiften att förkunna vår övertygelse om den fullkomliga tillräckligheten av "den tro som en gång för alla har blivit meddelad åt de heliga". Det evangelium, som Paulus predikade, har varit alla hans efterföljares budskap och är i dag, liksom på hans tid, "en Guds kraft till frälsning för var och en som tror". Varför skulle vi skämmas för dess innehåll eller dess innebörd? I en tid av tvivel är detta vår tros enda ankargrund. I tidens kaos av internationella förhållanden kan evangeliet ensamt bringa försoning. Det finns intet annat evangelium än apostlarnas budskap, som ger kyrkan kraft, då den blickar ut över en desillusionerad, splittrad och förtvivlad mänsklighet. Pauli hela liv var grundat på hans övertygelse, att evangeliet hade kraft i sig, att hans kraft ej var hans egen utan Kristi och att hemligheten i hans framgång var hans kamp.

Princeton, N. J.

S. M. Zwemer.

Det första brevet

”Och de foro över Amfipolis och Apollonia och kommo så till Tessalonika. Där hade judarna en synagoga; i den gick Paulus in, såsom hans sed var. Och under tre sabbater talade han där med dem, i det han utgick ifrån skrifterna och utlade dem och bevisade att Messias måste lida och uppstå från de döda; och han sade: ”Denne Jesus som jag förkunnar för eder är Messias”. Och några av dem läto övertyga sig och slöto sig till Paulus och Silas; så gjorde ock en stor hop greker som ’fruktade Gud’, likaså ganska många av de förnämsta kvinnorna.” Apg. 17: 1—4.

Om alla Nya testamentets böcker ginge förlorade utom en, och denna vore det första brevet, som aposteln Paulus skrev, skulle vi ändå kunna vara övertygade om kristendomens historiska verklighet och ha klart bevis för nästan varje punkt i trosbekännelsen såsom uttryck för de första kristnas tro. Den tidigaste och därför äldsta boken i Nya testamentet är Pauli första brev till tessalonikerna. Detta är den allmänna och samstämmiga åsikten bland alla vetenskapsmän. ”Vad det första brevet angår”, säger Dr. Milligan i ”Standard Bible Dictionary”, ”är dess äkthet, som ingen ens tänkt på att betvivla före det nittonde år-

hundredet, nu så allmänt erkänd av vetenskapsmän tillhörande olika riktningar utom av dem, som helt förkasta de paulinska breven, att det inte är nödvändigt att diskutera saken vidare här.”

Den exakta tidpunkten för brevets författande beror på vilka årtal, man anger för Pauli liv, men alla kritiker äro ense om att brevet inte skrevs senare än år 53 e. Kr. (några säga så tidigt som 49 e. Kr.), d. v. s. mindre än tjugo år eller tjugotvå år efter korsfästelsen. All kritisk forskning för oss alltså så nära som möjligt till kristendomens äldsta tider, medan dessa ännu levde, som voro ögonvittnen till Jesu liv, verk och lidande. Brevet visar (Kap. 5: 27), såsom Weiss anmärker, att Paulus genom detta brev började sin skriftliga förbindelse med de kyrkor, han grundat. Därför måste han också giva anvisningar, hur man skulle använda det. Samme vetenskapsman påvisar, att kap. 2: 16 inte syftar på Jerusalems förstörelse, såsom Baur påstått, när han drog felaktiga slutsatser om brevets ålder.

Brevets innehåll pekar dessutom överallt på detta tidiga årtal. ”Ingenstans”, säger Dr. Milligan, ”se vi bilden av den verkliga Paulus klarare för våra blickar. Han är lika stark i kärleken till sina hednakristna bröder, i det säkra förfäktandet av sina rena avsikter och i sin häftiga förtrytelse mot dem, som hindra Guds rikes framgångar.” Av alla Pauli brev visar detta kanske tydligast apostelns typiskt intima sätt att skriva. Renan kallar det ”stenograferat samtalspråk”. Vi kunna vara säkra på att vad vi än finna i detta brev, är det uppriktigt och äkta till sin karaktär. Det

är ett kärlekens brev, som skrivits för att möta stora behov och kanske utan någon tanke på ett större auditorium än dem, till vilka det var skrivet. Det skrevs och sändes från Korint till Tessalonika, då som nu en av de största och mest betydande städerna i Levanten. Händelserna i denna stad utspelades inte i en undanskymd vrå. Aposteln skrev till judar och hednakristna, som voro samtida med Kristus. Några av dem hade kanske varit med i Jerusalem den första pingstdagen. Detta brev vittnesbörd är därför så kraftigt som möjligt, emedan det oavsiktligt tecknar den äldsta kristendomens karaktär och de första kristnas tro.

När vi betrakta författarens karaktär, skönjbar mellan raderna, och deras karaktär, till vilka han skrev, en typisk skara troende, vem kan då tvivla på att den lära, vi här möta, innehåller själva grunderna för vår tro? Om vi förneka denna lära, kunna vi inte med sanning kalla oss kristna. Meningen med vår undersökning är därför att utröna, om detta Nya testamentets tidigaste dokument innehåller den lära, som många nu äro hågade att förneka, emedan de tro, att allt detta tillhör en senare utveckling. Om t. ex. läran om Kristi gudom endast härstammade från Johannesevangeliet och från Pauli senare undervisning, och om synoptikernas Jesus endast är människa, hur förklara vi det faktum, att ett brev sådant som detta efter att ha betonat Guds enhet giver så övertygande bevis för Kristi gudom? Hur förklara vi, att det adresseras till en grupp troende judar och hednakristna utan någon ursäkt för en sådan undervisning?

Angående författaren se vi av brevet, att han hade en apostels auktoritet (2: 7), att han var tillsammans med Silvanus och Timoteus (1: 1; 3: 2), och att han blivit anförtrodd ett budskap, evangeliet (1: 5; 2: 4), som han djärvt förkunnade (2: 2). Författaren hade rest vida omkring. Han hade besökt Aten (3: 1), Tessalonika, Macedonien (4: 10) och Akaja (1: 1, 7, 8). Han hade blivit grymt misshandlad i Filippi (2: 2) och på liknande sätt drivits ut från Judeen av judarna (2: 15). Den man, som skrev detta brev, var en bödens människa (1: 2). Hans enda hopp stod till Herren Jesus Kristus (1: 3). Han försökte vara Gud till behag och icke människor (2: 4). Han hatade smicker och skrymteri (2: 5). Han var så noga i sitt uppträdande, att andra sökte likna honom, liksom de sökte likna "Herren" (1: 6). Han älskade lidelsefullt dem, till vilka han skrev, och längtade efter att få se dem, liksom en fader längtar efter sina barn, liksom en moder omhuldar sina späda barn. Han tyckte om att utgjuta hela sin själ för dem (2: 7, 8, 11, 17; 3: 8, 10). Han sökte inte något ynnestbevis av de människor, som han skrev till. Han försörjde nämligen sig själv och arbetade med sina händer inte endast om dagen utan också på natten (2: 9). Han hade sin egen själsstrid, hans ideal voro en soldats (5: 8), och han kände väl sin fiende (2: 18). Brevet skrevs i ögonblickets ingivelse, just efter det att Timoteus hade anlämt från Tessalonika med glada nyheter (3: 6). Vad han säger dem i sitt brev, är grundat på hans egen erfarenhet, hans tro på Gud och Jesus Kristus och hans frälsningshopp. Detta är fullkomligt tydligt genom den omedvetna

växlingen av pronomina "I" och "vi", särskilt i 4: 13, 14, 17. Ingen skulle kunna skriva på detta sätt i avsikt att bedraga eller att idealisera. Vi upprepa också än en gång, innan vi undersöka brevets lära, att Paulus, förr jude nu kristen, som lidit just för denna orsaks skull, skriver allt detta *mindre än tjugo år efter Jesu, nasaréens, död på korset.*

Brevet berör nästan varje kristen lärosats. För bekvämlighets skull ha vi grupperat innehållet på följande sätt:

1. Han som skrev, och de som han skrev till, trodde på själens odödlighet (5: 23). De trodde på en enda Gud, Skaparen, som kallas "Fader" (1: 1, 3: 11), som är den ende, sanne och levande Guden (1: 9; 3: 9). Denne Fader sände sin Son från himmelen (1: 10) och uppenbarade sin vilja genom honom, som kallas Jesus Kristus (5: 18). Han kallas fridens Gud (5: 23). Han prövar hjärtan (2: 4), begär helighet hos människorna (4: 3) och helgar de troende (5: 23). Denne Gud kungjorde sin vilja genom profeter (2: 15) och kungör den nu (d. v. s. vid den tid, då aposteln skrev) genom sitt evangelium, som är ett gudomligt budskap (2: 8) och icke blott människoord (2: 13). Det finns ingen panteism eller polyteism i detta brev. Dess lära om Gud är fullständig och stämmer med Gamla testamentets. Vi finna också klar hänsyftning på Guds kallelse till frälsning och till helgelse (2: 12; 4: 7; 5: 24). De troendes lidanden äro även förelagda av Gud (3: 3).

2. Vad lär detta tidigaste dokument om Jesus Kristus? Han är en historisk personlighet så väl känd, att han inte behöver någon ytterligare presentation för

brevets läsare. Han är normen för vår vandel och karaktär (1: 6), och han hade en skara apostlar, av vilka Paulus var en. Efter ett i allo fullkomligt liv dödades han av judarna (2: 15), som i följd därav äro under Guds vredesdom (2: 16). Men denne samme Jesus uppstod sedan från de döda (1: 10; 4: 14; 5: 10). Författaren kommer ständigt tillbaka till denna stora sanning, t. o. m. i ett så kort brev som detta. Jesus är nu i himmelen (1: 10) men talar genom apostlar (4: 15). De avlägga högtidliga eder i hans namn (5: 27) för att fordra auktoritet för hans budskap. Det tycks nästan finnas krav på att Guds-inspirationen skall erkännas (jmf. 4: 15). Jesus, som blev upptagen till himmelen, skall komma igen (2: 19; 4: 15; 5: 23). Hans tillkommelse skall vara oväntad (5: 3). Han skall komma med sina heliga (3: 13) i ära (4: 16) på himmelens skyar (4: 17), men tiden för hans återkomst förblir oviss. Herrens dag skall komma såsom en tjuv om natten eller såsom födslovåndan över en havande kvinna (5: 2, 3). Om detta uttryckssätt härstammar från aposteln Paulus, har det en slående likhet med orden hos Matteus (24: 43) och Lukas (12: 39). Om det är citerat, ha vi inte här ett bevis för brevens höga ålder eller åtminstone för förekomsten av ett originaldokument, som innehöll dessa uttryck?

Vem är Jesus enligt detta brev? Kan han ställas i rang med profeter och apostlar? Är han lägre än änglarna, eller framgår det av detta brev, att han verkligen är Gud? Hans namn är förenat med Guds, inte en gång utan ofta (1: 1; 3: 11; 4: 14). Han kallas "Herren" (1: 6), "Guds Son" (1: 10), "Herren Jesus"

(4: 1), "Kristus Jesus" (5: 18), "Jesus" (1: 10) och "Herren Jesus Kristus" (1: 1; 1: 3; 5: 28). Det är ej nödvändigt att gå in på betydelsen av dessa namn. Alla dessa voro meningsfyllda särskilt för judekristna men icke mindre för hednakristna. Han som bär dessa höga titlar, har Guds egenskaper. Han styr genom sin omsorg (3: 11), hämnas oförrätter (4: 6), har myndighet på domens dag, ty den kallas "*hans dag*". Han kommer från himlen med sina änglar och "Guds basun". Han är också Frälsaren, ty han frälsar oss undan den kommande vredesdomen (1: 10), han är frälsningens källa (5: 9), han styrker hjärtan och skapar helighet (3: 13).

Fastän han levde ett jordiskt liv, som slutade i döden, är hans nuvarande livskraft så allomfattande, att han är kärlekens ursprung och källa (3: 12), inte endast för de troende utan för hela mänskligheten. De troende stå fasta i honom (3: 8). Detta är deras liv. Hans nåd är det högsta goda (5: 28), och på något sätt står denne Herren Jesus Kristus i ständig, levande förbindelse med dem, som tro på honom, inte endast nu (4: 1) utan även efter döden (4: 14; 4: 16; 5: 10).

Är det möjligt att antaga, att en sådan föreställning om Jesus är en människas egen uppfinning, och kan denna historiska person ha blivit förvandlad inom två årtionden från människa till Gud? Detta brev vittnesbörd är vittnesbördet om de första kristnas ursprungliga tro på Kristi gudom.

3. Brevet lär oss också mycket om den Helige Ande. Han är en person (1: 5, 6), glädjens källa hos de troende (1: 6) och Guds gåva till dem (4:8). Hans

symbol är elden, ty han kan bli utsläckt (5: 19). I detta fall ha vi också antydning om att orden, använda av Johannes Döparen och av Kristus själv, voro välbekanta för aposteln.

Om vi betrakta denna undervisning om Guds Son och den Helige Ande, förvånar det oss inte att finna tre hänsyftningar på treenighetsläran (1: 3—5; 5: 18, 19 och 23).

4. Vi övergå nu till detta brevets lära om kyrkan. Här ha vi en vacker bild av apostolisk kristendom. Kyrkan kallas "Guds församlingar i Kristus Jesus" (2: 14). Den består av en skara bröder (2: 14; 5: 26). Den är grundad på förkunnandet av evangeliet (1: 5; 2: 2). Dess dörrar äro öppna för hedning och jude (2: 16). Dess lösen är: "Kärlek till hela mänskligheten" (4: 9, 10).

Kyrkan tycks vara väl organiserad (1: 1; 2: 14; 3: 2, 6; 5: 12, 13). Därför utövar den disciplin (5: 14). Bland dess medlemmar finns det en skara f. d. hedningar, som nu tjäna den ende, sanne Guden (1: 9). Deras jämförande religionsforskning är denna: när de voro hedningar, voro de "i natten och mörkret", men nu äro de "ljusets barn och dagens barn", troende, uppbyggda av Ordet (2: 13).

Det finns ingen hänsyftning på sakramenten, men detta behöver inte nödvändigtvis bevisa, att de inte voro i bruk.

Vilken förunderlig förvandling av karaktärer måste inte ha ägt rum i denna skara av troende! Vi känna till från andra författare, hur det moraliska tillståndet var i det romerska kejsardömet och då särskilt i de

stora hamnstäderna. Tessalonika var intet undantag. Endast Jesu liv kan förklara sådana karaktärsideal och sådana mönster av moraliskt omdöme, som vi finna i detta korta brev. Nåd, frid och kärlek anses som de högsta dygderna (1: 1, 3; 3: 6; 4: 9). Här voro människor, som visade sig trogna höga ideal under bedrövelse och förföljelse (1: 6; 2: 2, 14; 3: 4, 7). Hur älskade inte dessa kristna varandra (2: 10, 12)! Det var en missionerande kyrka (1: 7, 8), uppfylld av glädjen att tjäna (1: 6), vilken strävade och arbetade för höga ideal (1: 3) under ständig bön till Gud om hans hjälp och välsignelse (1: 2; 5: 17, 25). Här var en liten skara män och kvinnor, som kämpade mot skrymteri (2: 4, 5), orenhet, villfarelse och svek (2: 3), medvetna om plikten att försörja sig själva (4: 11, 12), inbegripna i kampen för själen mot satan (3: 5) och så framgångsrika, att aposteln jublar över dem, gläder sig åt deras andliga tillstånd och längtar att se dem (2: 17, 19; 3: 8, 12). Allt detta tjugo år efter korsfästelsen!

Deras ideal om äktenskapet, dess syfte och renhet voro höga (4: 4, 5). De hade lärt sig läxan om ett förlåtande sinnelag (5: 15) och om allmännelig kärlek och godhet. Deras liv voro uppfyllda av bön och tacksamhet alltid och för allting (5: 17, 18). De försökte allvarligt att avhålla sig från allt ont (5: 22), och de trodde, att Gud var mäktig att bevara deras ande, själ och kropp ostraffliga (5: 23). Det är inte underligt, att deras hälsning därför bestod i en helig kyss. (5: 26).

Slutligen må vi fråga oss vilket hopp, som höll

dem orubbliga på en sådan plats och vid en sådan tid, en fårahjord mitt ibland ulvar? De sågo framåt mot Kristi återkomst. Han var deras hopp, deras glädje, deras tröst (4: 13, 16, 18). Sedan de uthärdat och övervunnit satans frestelser (2: 18; 3: 5), sågo de framåt mot döden såsom en sömn (4: 13), inte en vanlig sömn utan en sömn i Jesus, i hans älskande famn. Efter döden kommer uppståndelsen vid Kristi ärorika uppenbarelse under stor glädje tillsammans med de heliga, som möta honom i skyn. De tröstade varandra med dessa ord: "Vi skola alltid få vara hos Herren" (4: 17).

Sådan är bilden av den första tidens kristendom. Behöva vi ytterligare något vittnesbörd eller försvar? Om alla Nya testamentets dokument hade gått förlorade utom detta första brev, skulle vi ändå ha tron en gång för alla förkunnad för de heliga.

"Fädernas tro, heliga tro!

Till dödens stund du är vår ro."

Absolut och icke relativ

”Var och en som så går framåt, att han icke förbliver i Kristi lära, han har icke Gud; den som förbliver i den läran, han har både Fadern och Sonen. Om någon kommer till eder och icke har den läran med sig, så tagen icke emot honom i edra hus, och hälsan honom icke. Ty den som hälsar honom, han gör sig delaktig i hans onda gärningar.” 2 Joh. 9—11.

I boken ”Thinking Black” gör Dan Crawford oss bekanta med den svartes psykologi och ger nya synpunkter. Det primitiva sinnet synes naturligt nog ”tänka i svart och vitt” snarare än ”i grått”. Vår moderna civilisation har kanske kommit oss att förlora förmågan av skarpa distinktioner inom tankevärlden. Man har sagt, att ett av resultaten av kriget skulle bli att lära människor att tänka mindre ytligt och mera djupgående över moraliska frågor. Har detta förverkligats?

I sin bok om det kristna budskapet i en icke-kristen värld talar Dr. Hendrik Kraemer mycket bestämt om faran av relativism och det oerhörda behovet av absolut kristendom i vår moderna värld:

”Det utmärkande draget för vår tid är den fullständiga frånvaron av alla absoluta ting, det segerrika

men fruktansvärda herraväldet över anden och den relativistiska ståndpunkten. Detta motsäges inte av det häpnadsväckande faktum, att människosläktet bokstavligen vältrar sig i falska absoluta ting; snarare är motsatsen fallet. Religion, moral, livsåskådningar, normer, andliga värden, grundprinciper och samhällsklasser äro alla berövade absolut karaktär eller betydelse. Den politiska krisen med krig och ständiga hot om krig och förstörelse, den ekonomiska krisen med dess i följd därav förskräckliga arbetslöshet och osäkra levnadsomständigheter framkalla naturligtvis en anda av ovisshet och osäkerhet i människosjälarna. Detta är emellertid endast ett tillägg till en mera fundamental ovisshet, som äter på det mänskliga livets livscentra. Problemet om religiös säkerhet är det ursprungliga problemet för den moderna människan.”

Det finns alltid en tendens till kompromiss, när det gäller moral, och samma tendens är synlig beträffande evangelisationsarbete. Gud skilde ljuset från mörkret inte endast i naturens värld utan också i tankens värld. ”Detta är det budskap”, säger Johannes, ”som vi hava hört från honom och som vi förkunna för eder, att Gud är ljus, och att intet mörker finnes i honom. Om vi säga oss hava gemenskap med honom, och vi vandra i mörkret, så ljuga vi och göra icke sanningen.” Apostlarnas ställning till icke-kristna religioner uttryckes inte ”i grått” eller i skymningsljus. Det finns inga suddiga konturer i deras övertygelse. ”Skarp som en skära är skiljeväggen mellan mörker och ljus” i deras förkunnelse.

Det finns intet ”tänkande i grått” i någon del av

Nya testamentet. Kristus och apostlarna vistades i det absolutas rike. Vad Paulus tänkte om hedendomen, är tydligt inte endast genom första kapitlet i Romarbrevet utan också genom sådana ord som dessa i brevet till korintierna: "Vad hedningarna offra, det offra de åt onda andar och icke åt Gud; och jag vill icke att I skolen hava någon gemenskap med de onda andarna." (1 Kor. 10: 20.)

Johannes var kärlekens apostel, och likväl var det han, som skrev om evangeliets budskap: "Om någon kommer till eder och icke har den läran med sig, så tagen icke emot honom i edra hus, och hälsen honom icke. Ty den som hälsar honom, han gör sig delaktig i hans onda gärningar." Sådan intolerans är omöjlig för dem, som "tänka i grått" — utan intolerans av något slag.

Jakob tvekar inte att jämställa med de onda andarna dem, som endast tro på unitarismen, som är intellektuell monoteism (2: 19). Judas talar om sin tids falska lärare såsom "trääd som stå nakna på senhösten, ofruktbara, i dubbel måtto döda, uppryckta med rötterna — irrande stjärnor, åt vilka det svarta mörkret är förvarat till evig tid". (12, 13.)

Vad vi behöva i missionen i dag, är mindre jämförande religionsforskning och mera positiv kristendom. Det är möjligt att stanna inför det drägliga i hinduismen, det ideella i buddhismen och det ädla i islam, alldeles som man sållar guldgrubbor ur flera ton jord, på samma gång man utesluter de sociala missförhållandena, det andliga mörkret och den andliga döden, som behärska dessa system. Detta var inte

apostelns metod. Helt nyligen framställde en skribent i "Indian Witness" saken på ett mycket övertygande sätt: "Den kloke generalen söker inte noggrant ut de starka punkterna i sin motståndares fästning och använder sedan tiden att belysa dem med sina strålkastare. Han tager i stället reda på de svaga punkterna och dröjer vid dem med sitt tunga artilleri. Låt några av våra lärda män, som äro skolastiska snarare än praktiska, utarbete en förteckning på sådant, som väsentligen är emot den kristna sanningen. Sedan skola de män, som äro praktiska snarare än skolastiska, kunna undvika att splittra sina otillräckliga krafter utan i stället koncentrera sin kraft på att oskadliggöra allt sådant, vars tillintetgörelse kommer att förorsaka, att de falska lärorna förstöras."

För oss, som arbeta bland muhammedaner, är deras förnekande av Jesu Kristi mission, hans människoblivande, hans försoning och hans gudom själva stridens kärna. Det som kunde ha varit blott teologiska dogmer i missionärens sinne, bli därför nästan spontant en djup andlig övertygelse, en logisk nödvändighet och en stark hänförelse för dessa bibliska läror. Ansikte mot ansikte med dessa, som förneka vår Frälsare och praktiskt taget förguda Mohammed, blir man tvungen att "tänka i svart och vitt". Anropet från Muezzin, som kallar till muhammedansk bön, är ett rop av smärta; det sårar. I nattens tystnad kan man inte låta bli att tänka på hur det behagade Fadern, att all fullhet skulle taga sin boning i Jesus Kristus, icke i Mohammed. Ansikte mot ansikte med islam kan man inte låta bli att fråga sig, vad som skall bli slutresul-

tatet av "kristen" unitarism. I islams historia har dess s. k. monoteism alltid urartat till någon form av panteism eller deism.

När muhammedaner påstå, att evangeliet är förvanskat och otillförlitligt, kan missionären inte finna någon hjälp i böcker, fyllda med nedrivande kritik. Man undrar, om inte den stora striden mellan islam och kristendom skall utkämpas inom Bibelns pärmar. Muhammedanerna övergiva själva sina traditioner och Koranen i offentlig och privat diskussion och åberopa kristna skrifter. Dessa härstamma ofta från sådana vetenskapsmän, som "tänka i grått". En artikel om Kristi gudom, som nyligen var synlig i en indisk muhammedansk tidning, hade hämtat hela sin bevisföring från böcker, skrivna av moderna unitarier.

En arabisk bok, publicerad i Beirut för några år sedan, bär titeln "Hedniska läror i den kristna religionen". Det är en muhammedansk akademiker från ett missionsuniversitet, som inbillar sig, att han bevisat kristendomen vara falsk genom att åberopa europeiska kritici, som tillhöra den moderna skolan. I Kairo citerar den muhammedanska pressen unitariska tolkningar av Nya testamentets lära såsom bevis mot Nya testamentets Kristus. Den kristne, som inte har någon fast övertygelse om de viktigaste grunderna i kristendomen, blir lätt ledd till att behandla islam som en systerreligion och *alla* muhammedaner som sökare av Gud på sitt sätt.

Om det nu inte finns någon verklig skillnad mellan pånyttfödelse och utveckling, om det inte var något under i Betlehem och endast en martyrdöd på Golgata,

må vi tålmodigt vänta på islams vidare utveckling i rätt riktning. Men i så fall är missionären icke längre en sanningens förkunnare, han är endast en sökare efter sanningen. Han är inte längre en arkitekt och en uppbyggare utan en geolog, som söker fossil i gamla lager för att fullständiga sina samlingar av en gång levande men nu döda föremål. Han har intresse för religion men inte kärlek till Kristus.

”Det stora hindret för evangeliets framgång i icke-kristna länder”, skriver en erfaren indisk missionär, ”är inte människornas hållning eller de inneboende svårigheterna i arbetet utan tendensen hos missionärer att döma över evangeliet i stället för att försvara det, att väga sanningen snarare än att strida för den.”

Ett uttalande i detta ämne av Dr. P. T. Forsyth från Hackney College är mycket beaktansvärt: ”Har du inte mött den sortens människor, som kallas turister (globetrotter)? De ha tid, pengar, hälsa, nyfikenhet och lätt uppväckt intresse. De resa mycket, somliga oavbrutet. Deras värld är ett nätverk av hotell, sammanbundna medels järnvägar. De äro alltid på språng efter något nytt och spännande. Lätt knyta de nya förbindelser och lära känna nya människor. De ha sett yttersidan av många länder, städer och människor. På samma sätt är det, säger jag, med de åskådningar, som offra allt för tolerans och som äro lika mycket intresserade av alla trosbekännelser. De sända inte missionärer, de hjälpa inte missionen. De äro trosbekännelser, som likna dessa turister, kosmopolitiska men inte universella. I själens och trons värld äro de, vad dessa rika vagabonder, dessa tomlådor i retur, äro i trafikens

värld. De äro inte "trånga" nog för hänförelse. För hänförelse måste man koncentrera sig, man måste ha positiv religion. Man kan inte låta själen irra hit och dit och vackla omkring efter sin nyckfulla vilja. Man måste koncentrera sig och samla sig för att få energi. Dessa vaga åskådningar vilja inte vara trånga nog att hysa plikt känsla och ansvarskänsla. Därtill måste man ha bestämdare linjer och ett fastare centrum. Där ha vi det — ett fast centrum. Det var den verkliga hemligheten hos den stora missionsrörelsen för ett århundrade sedan, som utträttade så mycket trots sin trånga åskådning. Det var inte den trånga åskådningen utan den fasta och glödande medelpunkten, som var deras styrka. De hade solen, fastän deras almanack behövde rättas till, och andra beräkningar voro litet felaktiga. Eller för att använda en annan bild, flodens kraft låg alls icke i de regelrätta stränderna utan i den mängd av tro, som flöt från korsets outtömliga källa. Vi må ha växt ifrån bristerna i deras tro, men Gud hjälpe oss, om vi också förflytta oss från deras centrum! Man kan inte kalla detta växande. En stad växer inte, om den bara upptar ny mark; den kan göra det genom att ha samma befolkning och endast flytta i en annan riktning. Dess centrum kan flytta med den, och området blir inte större; den växer endast, om den utvidgar sig runtom sitt gamla centrum. En folkstam, som endast utvandrar, växer inte; den intager ny mark men detta endast genom att lämna den gamla. Den sprider sig inte ut runt det gamla hemmet. Så är det med växandet hos våra åskådningar. De kunna växa ut mera och betyda mindre. De kunna veta mera men

ha mindre tro. De kunna följa med tiden men komma bort från evigheten. De kunna vinna klarhet i samt men förlora hjärtats iver i mycket. Kristus kan få flera anhängare men färre troende, flera förstående vänner men icke flera bekännare.”

Den pinsamma ställningen för de neutrala staterna i världskriget bevisar för den kristne, att för honom kan det inte finnas någon neutralitet i ett krig för ett rike, som icke har några gränser utan gör anspråk på hela världen.

Verkan av att ”tänka i grått” syns oundvikligen på budbäraren lika väl som på hans budskap. Skymningsliv är inte befrämjande för andlig hälsa. Vi behöva det klara ljuset av Guds härlighets sken i Jesu Kristi ansikte. Hans auktoritet måste bli allenarådande i den intellektuella världen. Hans tro på Gamla testamentets skrifter och hans utsago, att de ”icke skola förgås”, lämnar endast ett alternativ. Om vi förkasta dem, förkasta vi honom också. Det är inte svårt att erkänna undren i Gamla och Nya testamentet, om vi erkänna undret i första kapitlet i Första Mosebok och det större undret i första kapitlet i Johannesevangeliet. Som R. L. Knox säger i sin utmärkta bok ”Some Loose Stones”:

”Ortodox teologi förklarar alla under, som äro upptecknade om vår Frälsare, under en enda hypotes, att han var allsmäktig Gud. Men den som inte tror på under, blir tvungen att lämna en hel del olika förklaringar; att botandet av de sjuka var helbrägdagörelse genom tro, stillandet av stormen en tillfällighet, bespisandet av de fem tusen ett förvrängt sakrament, fikon-

trädets förtorkande en vanställd liknelse, Lazarus' upp-
väckande från de döda ett fall av förtidig begrav-
ning o. s. v.”

Ett stympat evangelium kan endast betyda ett stympat andligt liv. När vi vandra i ljuset, förblanda vi icke färgerna. Kristi beröring botar färgblindhet. Det finns en ädel intolerans i dessa ord, som så ofta användas av aposteln Johannes: ljus—mörker, sanning—lögn, liv—död, Gud—djävul. Om man ”tänker i grått”, leder det alltid till kompromiss, och där det finns kompromiss, där finns det obeslutsamhet. Människor ha åsikter i stället för övertygelser. De likna mera Erasmus i hans studerkammare än Luther, som spikar upp sina teser på domkyrkans port. Men Luther skulle ha blivit en bättre hednamissionär än Erasmus, särskilt i våra dagar, när så många i den kristna och icke-kristna världen ”tänka i grått”.

Den oföränderlige Kristus

”Du, Herre, lade i begynnelsen jordens grund, och himlarna äro dina händers verk; de skola förgås, men du förbliver; de skola alla nötas ut såsom en klädnad, och såsom en mantel skall du hoprulla dem; såsom en klädnad skola de ock bytas om. Men du är densamme, och dina år skola icke hava någon ände.” Hebr. 1: 10, 11, 12.

Vilken häpnadsväckande innebörd i detta Nya testamentets citat från 52:dra psalmen! Hela det stjärnbeströdda universum skall en gång förgås — men Gud förbliver, och Kristus är Gud (Joh. 1: 1—6). Vi kunna nämligen inte tala om en oföränderlig Kristus, ifall han inte är mera än en människa.

Jesus förändrade allting genom sitt människoblivande, men han är densamme i går och i dag, så ock i evighet — emedan han är Guds Son och har Guds natur.

Vad han var, är han; vad han sade, säger han; vad han gjorde, gör han, emedan han tillhör vår tid — emedan han är vår Herre av i dag.

Hans krav, hans löften, hans karaktär, hans makt äro desamma. Han stillar människohjärtats stormar, han renar från syndens spetälska, han öppnar blinda

ögon och kan uppväcka den döde, som han gjorde en gång.

Vi diskutera allting och förändra ingenting. Han diskuterar ingenting men förändrar allting — själv oföränderlig!

Då vi läsa tidningen, tänka vi: ”Allt hastar hän mot sin förvandling snar, Du är densamme, bliv du hos mig kvar!” Syftar detta på Kristus? Brevet till hebréerna skrevs endast trettio år efter korsfästelsen. Likväl talar författaren om Kristi överhöghet över änglarna och hela skapelsen och citerar sedan sju ställen från Gamla testamentet för att bevisa det:

1. Ingen ängel kallas Son — Jesus kallas Son (Ps. 2: 7).

2. Ingen ängel kan kalla Gud Fader — Jesus kallar honom det (2 Sam. 7: 14).

3. Alla änglarna tillbedja Sonen — och Sonen är Jesus (Ps. 97: 7).

4. Änglarna äro endast tjänare — Jesus är Frälsare och Herre (Ps. 104: 4).

5. Kristi tron och spira äro gudomliga — därför är han arvinge till allt (Ps. 45: 7 f.).

6. Änglar äro skapade varelser — men Sonen är Skaparen (Ps. 102: 26 f.).

7. Ingen ängel fick någonsin intaga platsen på Guds högra sida — Jesus fick det (Ps. 110: 1) och han innehar den platsen nu.

Detta är en häpnadsväckande upphöjelse för timmermannen från Nasaret mindre än trettiofem år efter hans död och uppståndelse; dock icke större än Johan-

nes talar om i sitt evangelium eller Paulus i Kolosserbrevet eller t. o. m. Jesus själv i synoptikerna.

”Allt har — blivit förtrott åt mig.”

”Mig är given all makt —”.

”När Människosonen kommer —”.

För Nya testamentets författare var Kristus inte Herre alls, om han inte var Herren över allt. I ingen bok i Nya testamentet äro utsagorna om Kristi eviga och absoluta gudom förfäktade starkare eller framlagda på ett mera övertygande sätt än i Hebréerbrevet.

Vi begränsa oss till endast ett av de sju citat, som författaren säger hänföra sig till Jesus, nämligen det sjätte. Det är hämtat från Ps. 102: 26 f. Låt oss läsa det igen tillsammans med v. 1 och 2.

Om Jesus endast är den ädlaste karaktären i mänsklighetens historia — en gudomlighet utan allmakt — är han otillräcklig för den tid, i vilken vi leva. Om vårt hopp endast står till en sådan Kristus i detta livet, äro vi de mest beklagansvärda av alla människor.

Det har sagts, att Kristus är gudomlig, men att ”ingen någonsin skulle gå till Jesus, till hans krubba och hans kors för att finna den allmakt, som styr Orion och Sjustjärnorna”. (Fosdick: ”The Modern Use of the Bible”, sid 269).

Det är emellertid just, vad författarna till Nya testamentet göra, och det är vad vi ämna göra här och nu.

Kristenhetens trogna ha alltid i krubban i Betlehem och på korset på Golgata sett Ordet, som vart kött — ljus av ljus, sann Gud av sann Gud och av samma väsen som Fadern. Som vi ha det i vår engelska

psalm, Kristus är "Skaparen av världsrymden, oändligt stor".

Vilken var Gamla testamentets uppfattning om himlarymden: "Himlarna äro dina händers verk —"? Det var inte så barnsligt och ynkligt, som många moderna författare (som gyckla med de gamlas okunighet) inbilla sig.

Inte Josuas bön om att solen skulle stå stilla, utan de storslagna utsagorna hos Job, Psaltaren och Jesaja ge oss måttet på Gamla testamentets kosmogoni och astronomi. Kunskapen och visdomen hos den gamla kulturen få inte föraktas.

Egypten, Babylonien och Kina hade redan givit sitt bidrag till astronomin. De hade upptecknat observationer. De voro allvarliga astronomer. De hade t. o. m. upprättat stjärnkataloger och kunde räkna ut förmärkelser.

"Knyter du tillhopa sjustjärnornas knippe? Och förmår du att lossa Orions band? Är det du som, när tid är, för himmelstecknen fram, och som leder Björnninnan med hennes ungar?" (Job. 38: 31, 32).

"Lyften upp edra ögon mot höjden och sen: vem har skapat allt detta? Det har han som för härskaran däruppe fram i räknade hopar; han nämner dem alla vid namn —. Han är den som tronar över jordens rund, och dess inbyggare äro såsom gräshoppor; han är den som utbreder himmelen såsom ett flor."

"Han spänner ut nordanrymden över det tomma och hänger upp jorden på intet." "När jag ser din himmel —!" "Herre, min Gud, du är hög och stor; i majestät och härlighet är du klädd." "Se, detta är

allenast utkanterna av hans verk —. Hans allmakts dunder, vem skulle kunna fatta det?" "Loven honom i hans makts fäste."

Vi måste också betänka, att för alla dessa författare var Gud upphöjd över hela den synliga skapelsen. Judarna voro icke panteister utan teister. "I begynnelsen skapade Gud himmel och jord." Han "spänner ut himmelen — och har gjort Karlavagnen och Orion, Sjustjärnorna och söderns stjärngemak". Denne skapare, säger författaren till dessa hebreiska kristna, var Jesus! Vår oföränderlige Kristus! "Densamme i går och i dag, så ock i evighet."

Nya testamentets uppfattning om universum uttrycktes också på den tidens språk, men detta var därför djupsinnigare och mera framstående än på Gamla testamentets tid. Grekerna hade kommit mycket längre i sina forskningar än de gamla babylonierna, assyrierna och egypterna — de hade visserligen ännu icke Kopernikus eller Kepler, men de hade Pythagoras, Ptolemeus och Strabo.

Dessa astronomer hade undervisat den grekiska och romerska världen om skapelsens oändlighet och någonting om dess sedda och osedda mysterier. De kände till långt mer än Job eller Jesaja. Det gjorde också Paulus. Nya testamentets värld är en ny värld.

Paulus kommer ihåg sina nattliga resor till lands eller sjöss och utropar i breven: "Den ena stjärnan är icke lik den andra i härlighet. Så är det ock med de dödas uppståndelse." "I honom skapades allt i himmelen och på jorden." "O, vilket djup av rikedom och vishet och kunskap hos Gud!"

Jakob talar också om "himlaljusens Fader, hos vilken ingen förändring äger rum och ingen växling av ljus och mörker", d. v. s. Gud är i centrum av universum.

Johannes uppenbarelse har flera än tjuugo hänsyftningar på stjärnorna och de stora katastroferna i himlarymden, som skola bebåda domens dag!

Petrus säger, att den sista dagen skola himlar "upplösas av eld och himlakroppar smälta av hetta." Johannes och Paulus och författaren av Hebréerbrevet förklarade rent ut, att Jesus Kristus var Skaparen och uppehållaren av detta väldiga universum. "Skapare av världsrymden."

Vad säger du därtill?

"Mot himlens valv må mitt öga se,
där tid och rum för min blick sig te
liksom varp och väft i den vävnad tät,
där Gud det eviga hölja lät.

Men kunde jag se den verklighet klar,
vars härlighet blott jag anat har,
helt lätt jag hölle dess guldygsflik,
denna blåa slöja av guldets rik.

Ty snart, lik en rulle pergament,
skall allt vecklas ut, vad jag förr ej känt,
och mitt öga skall ohöljt skåda klart

Hans väsen, som då blir fullt uppenbart."

"Såsom en mantel skall du hoprulla dem" — alla stjärnor och himlavalvet. "Men du, o, Kristus, förbliver!"

Apostlarna trodde det, tror du?

Vad betyder modern vetenskap för vår text? Universum har blivit ännu större för oss; vi ha större kunskaper. Låt oss vara tacksamma därför. Äro vi visare? Ha vi fortfarande en barnslig tro? Mikroskop, teleskop och spektroskop ha vidgat horisonten, men har Gud blivit mindre nödvändig? Har Kristus blivit mindre verklig? Hur stor är Jesus Kristus i vårt nya universum? Taga vi fortfarande Nya testamentet på allvar? Skulle en mindre Kristus vara lämpligare för detta större problem?

Våga vi utestänga Gud från ett så väldigt universum? När du ser i Lickobservatoriet genom det stora teleskopet på Vintergatans nebulosor, kan du då fortfarande säga: "Han har skapat allting"? Brukar du någonsin se på stjärnorna? "Vad är då en människa, att du tänker på henne — ?"

"Men du förbliver — och dina år skola icke hava någon ände." Den evige, oföränderlige Kristus!

Ljus av ljus! När de sågo stjärnan, uppfylldes de av mycket stor glädje —. Vi se stjärnorna, vi uppfyllas också av stor glädje. Sann Gud av sann Gud, född och icke skapad.

Ljus av ljus! I honom bor gudomens hela fullhet lekamligen. Av samma väsen som Fadern . . .

"I begynnelsen var *Ordet* . . ." Vi hava sett hans härlighet i alla hans stjärnor och hava kommit för att giva honom vår hyllning.

Om Kristus inte kan det, vem kan då öppna de sju inseglen på livets sju stora mysterier: synd, smärta, död, liv, odödlighet, trohet, kärlek? Vad Jesus betydde för de första lärjungarna under det första århundradet,

det kan han komma att betyda för dig. Vad han var för dem, är han för dig.

Paulus hittade inte på en ny religion. Han tog emot budskapet och förde det vidare. Det finns endast ett evangelium.

”Mina bröder”, skriver aposteln, ”jag vill påminna eder om det evangelium som jag förkunnade för eder, som I jämväl togen emot, och som I ännu stå kvar i, genom vilket I ock bliven frälsta . . . att Kristus dog för våra synder, enligt skrifterna, och att han blev begravnen, och att han har uppstått på tredje dagen, enligt skrifterna.”

Kristus i Nya testamentets tidigaste skrifter är en övernaturlig Kristus. Hans död är en övernaturlig händelse. Hans uppståndelse var också övernaturlig. Han kom för att frälsa oss från våra synder. Han dog för att frälsa oss från våra synder. Han uppstod igen för att frälsa oss från våra synder. Korset är allt, och korset är det centrala.

Detta är grunden till vår tro, styrkan av vårt hopp, källan till vår kärlek. Om vi inte hålla fast vid dessa stora grundsanningar, är vår religion helt och hållet en slump. Vi behöva den Allsmäktige, ty vi äro vanmäktiga.

När vi erkänna dessa fakta, måste vi erkänna deras hela innebörd, ty mysteriet om vår oföränderlige Kristus är någonting mycket stort.

Vi gå till krubban och finna den Allsmäktige där. ”Ordet vart kött och tog sin boning ibland oss, och vi sågo hans härlighet, vi sågo likasom en enfödd Sons

härlighet från sin Fader, och han var full av nåd och sanning.”

Vi gå till Golgata och finna den Allsmäktige där. Ingen annan fanns, som kunde betala vår syndaskuld. ”... Guds församling, som han har vunnit med sitt eget blod.” ”De korsfäste härlighetens Herre.”

Vi stå framför den tomma graven och se! Den Allsmäktige har gjort dödens makt om intet och fört liv och oförgänglighet fram i ljuset genom evangelium.

Himlens härskaror lovade Gud, änglarna sjöngo, och stjärnan visade vägen, när Jesus föddes i Betlehem. Men på Golgata,

”Väl kunde solens klara sken
ej längre stråla fram,
När Kristus dog, själv god och ren,
för människans synd och skam.”

Det är naturligt, att himlen skulle fröjdas, då han kom, och sörja, då han dog, ty när denne samme Jesus kommer igen för att döma världen i makt och härlighet, skola ”himlarna med dånande hast förgås, och himlakropparna upplösas av hetta, och jorden och de verk som äro därpå brännas upp.” Men i enlighet med hans löfte se vi efter nya himlar och en ny jord, där rättfärdighet bor. Under tiden hasta vi åstad utan att uppgivas, vi färdas framåt utan att bliva trötta. (Jes. 40, Ps. 147.)

Guds fasta grundval bliver bestående. Jesus Kristus är densamme i går och i dag, så ock i evighet. Han är vår Mästare och vår Herre, oändlig, evig, oföränderlig i sin visdom, makt, godhet och sanning.

En oföränderlig Kristus är bevis på slutgiltigheten

av hans uppenbarelse och mission. Emedan han kom, vänta vi icke på någon annan. ”I honom bor gudomens hela fullhet lekamligen.” Vi avsluta detta kapitel med att anföra några ädla ord av professorn och Teol. Dr. Lynn Harold Hough från Drewuniversitetet, New Jersey, vilka stodo att läsa i ”Expository Times” i december 1933:

”Det är givet, att Paulus aldrig kunde betrakta världens religioner, som om de stode på samma plan, och som om var och en kunde ge något bidrag till den högsta religionen, som i viss mening är en syntes av dem alla. Det som han var absolut säker på var, att det hade blivit en gudomlig uppenbarelse i människolivet i och med Jesu Kristi person, och att den kristna religionen inte bestod i människans sökande efter Gud utan Guds sökande efter människan, Gud i verksamhet i Jesus Kristus för att omskapa människolivet, för att frälsa den enskilde och skapa Guds rike i människornas liv. Hemligheten i Pauli liv var den övertygelsen, att han, Paulus, var överbringaren av ett säreget och slutgiltigt avgörande budskap från Gud till människorna. I Rom nådde hans tankar om Kristus så högt som aldrig förr. Han såg honom som själva hemligheten i universum, av vilket vi äro en del, själva principen, genom vilken allting hänger samman, själva förverkligandet av det gudomliga i människolivet. Kyrkan under tjugio århundraden är i huvudsak ense med Paulus på denna punkt.

”Den sorts tolerans, som vill stå i vänskaplig kontakt med hednareligionerna och som därför försvagar den kristna religionen, skulle ha gjort om intet den

kristna religionens triumfer i världen. Låt oss anta, att det finns gyllene trådar i alla de vävnader, som representera de hedniska religionerna; vidare att ljuset, som lyst för varje människa, som kommit till världen, på någon punkt har lyst upp den ena efter den andra av världsreligionerna. Kvar står dock det faktum, att det är en bestämd skillnad mellan den kristna religionen och hednareligionerna, vilket bäst kan uttryckas så, att de framställa människan, som söker efter Gud, under det att den kristna religionen visar Gud i verksamhet för att frälsa människan.

”Om den kristna kyrkan någonsin skulle glömma, att Gud genom Kristus kommer in i människolivet, såsom han ej kommer i någon annan person, på något annat ställe eller på något annat sätt, skulle tiden för kristendomens skapande kraft ha nått sitt slut. På denna punkt måste det alltid förbliva — vi få inte vara rädda för orden — en ädel intolerans. Så trodde Paulus, det är visst. Ty detta är själva kärnan, av vad han sade till kolosserna. Det påminner oss om den dag, då den store Atanasius utropade mitt i en liknande strid: ”Allt vårt står på spel!”

Det oföränderliga budskapet

”Mina bröder, jag vill påminna eder om det evangelium som jag förkunnade för eder, som I jämväl togen emot, och som I ännu stå kvar i, genom vilket I ock bliven frälsta; jag vill påminna eder om huru jag förkunnade det för eder, såframt I eljest hållen fast därvid — om nu icke så är att I förgäves haven kommit till tro. Jag meddelade eder ju såsom ett huvudstycke vad jag själv hade undfått: att Kristus dog för våra synder, enligt skrifterna.” 1 Kor. 15: 1—3.

I ”International Review of Missions” skriver Edwyn Bevan: ”Likgiltigheten för dogmerna hos de flesta människor i vår tid, under det att de ännu ha vördnad för kristna etiska ideal, ställer missionsvännerna inför en problematisk situation.” Han fortsätter sedan att påvisa i sin artikel, kallad ”The Apostolic Gospel”, att något försök att komma bort från dogmerna och gå tillbaka till Jesus Kristus rätt och slätt såsom den, som uppenbarar moraliska värden, är en omöjlighet.

Vi måste antingen erkänna den apostoliska tolkningen av kristendomen eller uppgiva varje försök att upphöja Jesus över alla andra utmärkta människor. Det gamla ropet: ”Tillbaka till Kristus!” betyder ofta: ”Bort från Paulus och hans undervisning!” Bergspre-

dikan är emellertid inte det första kristna dokumentet. Om vi betrakta tidsföljden i Nya testamentets böcker, är det överraskande att finna, att Galater-, Korintier- och Romarbreven skrevos och skickades omkring till församlingarna, innan "det glada budskapet" upptecknades av Markus och Lukas. Pauli första brev till korintierna skrevs år 56, medan det vanliga årtalet för tillkomsten av Matteus' evangelium är kort före år 70.

Apostlarnas kristna undervisning och läran, som antogs av den första kristna kyrkan, finner man inte endast, inte heller först och främst, i synoptikerna utan i breven. De berättar för oss om Kristi fullbordade verk. De sätta honom högre än allt annat, och det centrala i deras förkunnelse är hans död och uppståndelse, deras ära är korset.

Den tydliga dårskapen i detta budskap förvirrade dem inte eller kom dem att kompromissa. Judarna begärde under, och grekerna voro ivriga i sin åstundan efter filosofi. Paulus beslöt sig för att inte bry sig om varken den judiska eller den grekiska världens visdom utan predika en korsfäst Kristus, fastän denne var en stöttesten för judarna och en dårskap för hedningarna. I det stora uppståndelsekapitlet giver han oss ämnet för sin predikan likaväl som sitt och vårt frälsningshopp: "Jag meddelade eder ju såsom ett huvudstycke vad jag själv hade undfått: att Kristus dog för våra synder, enligt skrifterna." I en enda mening bekräftar han tillförlitligheten av Jesu död, hävdar dess grundläggande karaktär och påpekar dess oerhörda bety-

delse. Allt detta är i vår tid ställt under debatt och vederbörligen kritiserat eller bortförklarat.

I den icke-kristna världen är *predikan om korset* fortfarande en stötesten och en dårskap. Muhammedanen läser i sin Koran (Surah om kvinnor, v. 155): "Och därför att de voro otrogna och utspreddo förskräckliga beskyllningar om Maria och sade: 'Vi hava förvisso dödat Kristus, Jesus, Marias son, Guds apostel' — *men de hava varken dödat eller korsfäst honom*, utan det tycktes dem blott så..." Detta har kanske den muhammedanska läran lånat från den tidiga gnosticismen. Tanken, att Kristus inte dog riktigt utan svimmade och kom till liv igen utan att smaka döden, har tagits upp t. o. m. i modern tid. Den långtråkiga romanen "The Brook Kerith" av George Moore är grundad på samma illusion.

T. o. m. om man erkänner Kristi korsdöd som ett faktum, tager man fortfarande anstöt på grund av dess *följder*. Säger inte Christian Science och New Thought och andra moderna riktningar i vår tid: "Vilken Gud som helst utom en Gud, som dog på korset!?" Likväl är det det slaktade Lammet i Johannes' Uppenbarelse, som mottar hela himmelens tillbedjan. "The Sunday School Times" hade nyligen en helsidesbild, som föreställde civilisationen under bild av en fin herre, som satt i sitt hem med morgontidningen öppen framför sig. Hans hustru, som föreställde kristendomen, höll på att hänga upp på väggen i deras hem en bild av den Korsfäste med inskriptionen: "Förlossning genom Kristi försonande blod." Civilisationen anmärker emellertid: "När vi nu beslutit oss att bli ena, vill du då

göra mig den tjänsten och taga bort *den där* bilden från väggen i vårt hem?” Men en kristendom utan den korsfäste Kristus såsom dess centrala lära och slutliga hopp är en motsägelse. Vi veta, enligt skrifterna, att Jesus Kristus dog, och *varför* han dog.

Vittnesbörden från hedniska författare, som äro fullkomligt oberoende av Nya testamentets berättelse, samlades i en liten bok av Samuel Stokes, en missionär i Indien. Han citerar Tacitus, den romerske ståthållaren Plinius, Suetonius och andra, vilka förtälja som ett välkänt historiskt faktum, att Jesus av Nasaret blev dömd till döden av Pontius Pilatus och korsfäst såsom en brottsling. Det berömda stället i Josefus' "Antiquiteter" (Kap. 18, del 3) ifrågasattes en gång såsom icke äkta. Dess äkthet har nu erkänts av Harnack och andra. Också detta avgiver därför ett självständigt vittnesbörd om Jesu död. I artikeln om Jesus Kristus i den judiska encyklopedien säges det: "Han avrättades kvällen före påskhögtiden." Jesu död förutsades i Gamla testamentets profetior, och när Paulus säger: "Han dog, enligt skrifterna", syftade han tvivelsutan på alla de ställen i Gamla testamentet, som handlade om den lidande Messias, sargad för våra överträdelsers skull, slagen för våra missgärningars skull. Inte endast i 53 kapitlet i Jesaja, i 22 psalmen och i 13 kapitlet i Sakarja ha vi denna bild, utan kanske Paulus kom ihåg den hedniska världens stora omedvetna profetia, uttalad av Plato 429 f. Kr. i hans "Politia", vol. II, 36. Han beskriver den fullkomlige, rättfärdige mannen, som skall bli världens befriare, på följande sätt: "Den som utan att ha gjort

något orätt kan vara föremål för den grävsta orättvisa, ja, den som blir gisslad, bunden, pinad, berövad sina ögon ljus och efter att ha utstått alla möjliga lidanden fastbunden vid en stolpe, måste återställa rättfärdighetens början och urbild.”

Utom Skriftens vittnesbörd ha vi bevis genom Herrens nattvard, ett yttre och synligt tecken på någonting, som hände, då hans kropp krossades och hans blod utgöts. Vittnesbördet av en sådan obruten tradition under århundradenas lopp inom varje gren av den kristna kyrkan kan inte bli motsagt.

Dessutom är blotta bilden av korset ett märkvärdigt vittnesbörd om korsfästelsens historiska verklighet. En gång var korset ett tecken på skam och förnedring. Endast brottslingen och den utstötte hade någon förbindelse med det. Guds och människans förbannelse vilade över det. Denna korsets bild har nu blivit ett tecken på heder och ära, på glans och inflytande. Vi se den på nationernas fanor, på äretecken och tapperhetsmedaljer, och utövandet av vänskap och bistånd bedrives under Röda korsets fana. Allt detta är oförklarligt, om inte korset har blivit upphöjt, förhärligat, ärat genom Honom, som hängde därpå för våra synders skull. Den historiska verkligheten av Jesu död är fastställd genom alla dessa bevis. Han dog, enligt skrifterna, även om dessa icke tro det, som fortfarande våga ställa vittnesbördet av en dunkel vers ur Koranen mot alla dessa historiska bevis ur judiskt, kristet och hedniskt författarskap!

Då Paulus redogör för innehållet i evangeliet, säger han, *att Jesu Kristi död intar den viktigaste platsen i*

kristen undervisning. ”Jag meddelade eder ju såsom ett huvudstycke” — det grekiska ordet betyder ”*före allt annat*” eller tillhörande trons viktigaste punkter. I Septuaginta användes samma uttryckssätt i 1 Moseb. 33: 2, där Jakob placerar de två tjänstekvinnorna och deras barn före allt annat i tåget, då han mötte Esau. Paulus ville tydligen säga, att Kristi död för våra synder är det viktigaste av allt. Det är hörnstenen och slutstenen i Pauli kristendom.

Vilken stor betydelse Nya testamentet tillmäter Jesu Kristi död, framgår av det faktum, att en tredjedel av innehållet i Nya testamentet utgöres av berättelsen om korset och försoningen. Sålunda ägnar Matteus två långa kapitel åt rannsakingen med Jesus och åt hans död. I Markus ha de två längsta kapitlen samband med dessa händelser. En sjundedel av hela texten hos Lukas upptager samma berättelse, och i Johannes' evangelium faller skuggan av korset på scenen nästan från början, under det att hälften av evangeliet behandlar den sista veckan av Jesu liv.

I apostlarnas undervisning, enligt Apostlagärningarna och breven, tycks deras enda ämne ha varit den korsfäste Kristus. Petrus (Apg. 10: 38—43) bär fram budskapet, det enda de predikade, det glada budskapet om frid genom Jesus Kristus, detta budskap, som gick ut över hela Judeen och sedan över hela det romerska kejsardömet:

”Förkunnelsen om Jesus från Nasaret och om huru Gud hade smort honom med helig ande och kraft, honom som vandrade omkring och gjorde gott och botade alla som voro under djävulens våld; ty Gud

var med honom. Vi kunna själva vittna om allt vad han gjorde både på den judiska landsbygden och i Jerusalem; likväl upphängde man honom på trä och dödade honom. Men honom har Gud uppväckt på tredje dagen och låtit honom bliva uppenbar, väl icke för allt folket, men för oss, som redan förut av Gud hade blivit utvalda till vittnen, och som åto och drucko med honom, sedan han hade uppstått från de döda. Och han bjöd oss predika för folket och betyga att han är den som av Gud har blivit bestämd till att vara domare över levande och döda. Om honom bära alla profeterna vittnesbörd och betyga att var och en som tror på honom skall få syndernas förlåtelse genom hans namn.”

Paulus i Korint beslöt sig för att i sin förkunnelse icke veta om något annat än Jesus Kristus och honom såsom korsfäst. Själva ordet ”kors” användes så ofta, att det blev synonym för ”kristendom”. Predikandet av korset, korsets stötesten, korsets härlighet, korsets kraft — alla dessa uttryck antyda den plats, denna lära hade i apostlarnas förkunnelse. De två kristna sakramenten äro utan betydelse, utan symbolik, utan mening, om de inte hänvisa på Kristi död. Vi äro begravna med honom genom dopet, vi äro delaktiga av hans offrade lekamen och hans utgjutna blod. Badet till ny födelse syftar på utplånandet av våra synder. Vi skola vittna om verkligheten och betydelsen av Herrens död, till dess han kommer.

Med andra ord, den kristna kyrkans högtidligaste gudstjänst och djupaste mysterium samlar sig omkring korset och den Korsfäste. Samma vittnesbörd lämnas

av den allmänliga kyrkans psalmdiktning genom århundradena. Kristi död har varit föremål för den kristna sången alltifrån de första förföljelsetiderna, då de kristna i katakomberna sjöngo lovsånger till sin korsfäste Herre, ända till väckelserörelserna och Frälsningsarmén i våra dagar. Tag bort Kristi död, så äro de vackraste psalmerna och sångerna i den kristna kyrkan utan mening. Det var med djup förståelse, som Sir John Bowring, brittisk generalkonsul i Kanton, Kina, skrev:

”Kristi kors är all min ära,
världens tröst i tidens nöd.
Ljus och kraft det kan beskära
åt envar i liv och död.”

De återlöstas skara prisar fortfarande den gamla berättelsen, när den sjunger den nya sången:

”Och i min syn fick jag höra röster av många änglar runt omkring tronen och omkring väsendena och de äldste; och deras antal var tio tusen gånger tio tusen, och tusen gånger tusen. Och de sade med hög röst: ”Lammet, som blev slaktat, är värdigt att mottaga makten, så ock rikedom och vishet, och starkhet och ära, och pris och lov.” Och allt skapat, både i himmelen och på jorden och under jorden och på havet, och allt vad i dem var, hörde jag säga: ”Honom, som sitter på tronen, och Lammet tillhör lovet och äran och priset och väldet i evigheternas evigheter.” (Upp. 5: 11—13.)

Tag bort Kristi död från tron, och man gör kristendomen om intet. Kristus drager alla till sig, emedan han blev upphöjd på korset. Förneka betydelsen av

korsfästelsen, så bliver hela Nya testamentet ett stycke papper, ty det finns inget Nya testamente, inget nytt förbund *utom i hans blod*. Utan det blodet finns det intet hopp för syndaren och ingen glädje för den troende.

Paulus påpekar därför *den oerhörda betydelsen av Kristi död*. Han dog för våra synder, enligt skrifterna. Det finns intet annat sätt att förklara Kristi död än genom skrifterna. Det är oförklarligt, att Gud *inte* befriade honom från en sådan död, att Kristus *inte* undgick den, såsom muhammedanerna försäkra, om det inte var en nödvändighet och ett högt moraliskt syfte, en gudomlig avsikt i hans död. När Paulus sade, att Kristus dog för våra synder, *enligt skrifterna*, syftade han på Gamla testamentet, dess sinnebilder och tecken, dess löften och profetior, dess bild av den lidande Messias, som måste utgjuta sitt blod, för att syndaförlåtelse skulle kunna givas. Vilken Pauli tolkning av försoningsläran än är, påstår han själv, att den är grundad på skrifterna — det som han hade mottagit, framförde han. Paulinsk kristendom är rotad i det Gamla testamentet. Hans "glada budskap" var uppfyllelsen av löftet, som givits till fäderna.

Det är omöjligt att taga bort vissa uttryck i synoptikerna, vilka äro lika klara i sin förkunnelse angående betydelsen av Kristi död som Johannesevangeliet och aposteln utsagor i breven. Vad kan t. ex. vara betydelsen av "Människosonen har kommit icke för att låta tjäna sig, utan för att tjäna och giva sitt liv till lösen för många" (Matt. 20: 28), om det inte syftar på Kristi offerdöd såsom försoning för synd? Den

apostoliska tolkningen av Jesu död, såsom nödvändig, ställföreträdande och försonande, upptecknades långt före evangeliets berättelse. Denna tolkning av Jesu död är därför inte ett senare tillägg utan den första tolkning, vi ha.

År 53 e. Kr., d. v. s. tjugo år efter korsfästelsen, skriver Paulus:

”Ty medan vi ännu voro svaga, led Kristus, när tiden var inne, döden för oss ogudaktiga. Näppeligen vill ju eljest någon dö ens för en rättfärdig man — om nu ock till äventyrs någon kan hava mod att dö för den som har gjort honom gott — men Gud bevisar sin kärlek till oss däri att Kristus dog för oss, medan vi ännu voro syndare. Så mycket mer skola vi därför, sedan vi nu hava blivit rättfärdiggjorda i och genom hans blod, också genom honom bliva frälsta undan vredesdomen. Ty om vi, medan vi voro Guds ovänner, blevo försonade med honom genom hans Sons död, så skola vi, sedan vi hava blivit försonade, ännu mycket mer bliva frälsta i och genom hans liv.” (Rom. 5: 6—10.)

Till församlingen i Korint skriver han:

”Ty Kristi kärlek tvingar oss, eftersom vi tänka så: en har dött för alla, alltså hava de alla dött.” (2 Kor. 5: 14.)

Och återigen:

”Ty det var Gud som i Kristus försonade världen med sig själv . . . Den som icke visste av någon synd, honom har han för oss gjort till synd, på det att vi i honom må bliva rättfärdighet från Gud.” (2 Kor. 5: 19, 21.)

Författaren av Hebréerbrevet lär klart och tydligt, att Kristi enda offer på korset undanröjer synden, att hans blod har renande makt, att han är vår ende överstepräst, och att det nya förbundets giltighet utslutande beror på Kristi död. De mosaiska offren voro av ringa värde; vad de förebildade, uppfyllde Kristus. Petrus har samma evangelium i sitt första brev. Han talar om Jesus, som bar våra synder i sin kropp upp på korsets trä, så att vi skulle dö bort från synderna och leva för rättfärdigheten. Genom hans sår hava vi blivit helade. Han har inte heller något annat evangelium än evangeliet om Kristi död för våra synder, enligt skrifterna.

Johannes skriver om Kristus, att "han är försoningen för våra synder, ja, icke allenast för våra, utan ock för hela världens." "Han gav sitt liv för oss... så äro ock vi pliktiga att giva våra liv för bröderna." "Gud... har sänt sin Son till försoning för våra synder." Det första namnet, som gives Jesus i Johannes' evangelium, är "Guds lamm, som borttager världens synd", och i det sista kapitlet i Nya testamentet heter det, att evigt liv få endast de, som äro skrivna i Lammets bok, och som dricka av strömmen med levande vatten, som går ut från Lammets tron. Ordet "Lamm" i evangelierna har ingen betydelse och ingen makt över människohjärtan, om det icke syftar på Gamla testamentets Offerlamm och på utgjutandet av blodet för att undanröja skuld och synd. Detta är "det glada budskapet", det enda "glada budskapet" för syndare.

Så viktig, så ojämförlig är försoningens plats i

apostlarnas tankar och förkunnelse, att det synes omöjligt för någon att erkänna Nya testamentet och sedan förkasta själva kärnan av dess lära. "Det måste erkännas av de flesta kristna", säger Dr. Denney i sin bok "The Atonement and the Modern Mind", "att om försoningen, alldeles oberoende av om den är bestämt definierad, överhuvud har någon betydelse för själen, måste den betyda allt. Den är den djupsinnigaste av alla sanningar och i högsta grad omskapande. Den bestämmer mer än något annat vår föreställning om Gud, om människan, om historien och t. o. m. om naturen. Den bestämmer dessa våra begrepp, ty vi måste bringa dem alla i någon överensstämmelse med den. Den är inspirationen till allt tankeliv, nyckeln, i sista hand, till allt lidande... Försoningen är en verklighet av sådan karaktär, att den inte kan ingå på någon kompromiss. Människan, som strider emot den, vet, att hon strider för sitt liv och sätter in hela sin styrka i striden. Att kapitulera är bokstavligen att ge sig, att upphöra att vara den människa, hon är, och bliva en annan människa. För det moderna sinnet likaväl som för forna tiders koncentreras därför det tilldragande och det frånstötande i kristendomen i en och samma punkt: Kristi kors är människans enda ära eller hennes slutliga stötesten."

Det berättas om Moody, att när han besökte Europa, kom en gång en ung pastor fram till honom och sade: "Moody, vad är skillnaden mellan er framgång i förkunnelsen och min? Antingen har ni rätt och jag orätt, eller jag har rätt och ni orätt."

Moody sade: "Jag vet inte, vad det är för skillnad,

ty ni har hört mig predika, men jag har aldrig hört er. Vad är skillnaden?"

Den andre svarade: "Ni talar en hel del om Kristi död, men jag talar inte alls om den. Jag tror inte, att den betyder något i förkunnelsen. Jag predikar, hur vi skola leva."

"Vad tror ni om detta", frågade Moody, "'Våra synder bar han i sin kropp upp på korsets trä?'"

"Jag har aldrig predikat det", blev svaret.

"Vad säger ni om detta: 'Han var sargad för våra överträdelsers skull och slagen för våra missgärningars skull... och genom hans sår bliva vi helade?'"

Han sade: "Det har jag aldrig predikat."

"Nå", sade Moody igen, "vad tror ni om detta: 'Utan att blod utgjutes, gives ingen förlåtelse?'"

"Det har jag aldrig predikat", sade han.

Moody frågade honom då: "Vad predikar ni?"

"Jo", sade han, "jag predikar moral."

Moody sade: "Min vän, om man tager bort blodet ur Bibeln, är allt bara en saga för mig."

"Jag tycker, allting är bara humbug", återtog pastorn.

"Då råder jag er att med det snaraste draga er tillbaka från predikoämbetet", sade Moody, "jag skulle inte vilja predika humbug. Om Bibeln är osann, låt oss då sluta att predika och genast som män börja strida mot den, eftersom den innehåller humbug och osanning. Men om Bibeln är sann, och Jesus Kristus lämnade sin himmel och kom ned till jorden för att utgjuta sitt blod och frälsa syndare, låt oss då taga fasta på det och predika det i tid och otid."

Evangeliet är för Paulus och hans efterföljare och för varje Ordets förkunnare och varje missionär ett personligt budskap och ett personligt evangelium i dess djupaste mening. Paulus talade om det såsom *mitt* evangelium. "Jag mottog det", "jag meddelade eder det", skrev han. De som inte ha mottagit det i sina egna hjärtan såsom det slutgiltiga budskapet och Guds nåds frälsande budskap, kunna aldrig överbringa det åt andra.

I Dr. Chatterjees liv, skildrat i "A Prince of the Church in India" av Dr. Ewing, måste berättelsen om denna bengaliska bramins omvändelse framkalla många ängsliga tankar hos de moderna missionärer, som försöka förvisa korset och försoningen till en underordnad plats. Dr. Chatterjee förklarar, vilken den drivande kraften var, som förmådde honom att lämna hem, land och heder genom att mottaga det kristna dopet. Han medger den dragningskraft, som Kristi rena liv och hans fullkomliga lära utövade på honom, men fortsätter att säga: "Den lära, som bestämde mig att mottaga den kristna religionen och öppet bekänna min tro, var läran om Kristi ställföreträdande lidande och död. Jag kände mig vara en syndare och fann i Kristus Honom, som hade dött för mina synder, betalat straffet för mina synder." "Ty av nåden ären I frälsta genom tro — och det icke av eder själva, Guds gåva är det."

Efter många års erfarenhet som ledare av den indiska kyrkan säger han, att försoningen har "i mina tankar och i mitt liv blivit den stora och enda skilljemuren mellan kristendomen och alla andra religioner,

så att när jag blev en kristen, kände jag och känner ännu mycket starkt, att en Gud, som är uteslutande barmhärtighet, inte är någon Gud alls . . . Detta fortfar att vara min tro ända till denna dag.”

Den sanna apostoliska successionen är inte en angelägenhet, som berör sättet att inviga präster eller kyrklig samfundsordning, utan karaktären hos vårt budskap. Ha vi först av allt mottagit och först av allt meddelat budskapet om Kristi död för syndare? Tolka vi denna död inte enligt mänsklig filosofi utan enligt Gamla testamentets skrifter? Innehar Kristi död den främsta platsen i vår predikan, i vårt tankeliv och i våra missionsplaner?

Sammanstötningen med kristendomen

”Det förundrar mig att I så hastigt avfallen från honom, som har kallat eder till att vara i Kristi nåd, och vänden eder till ett nytt evangelium. Likväl är detta icke något annat ”evangelium”; det är allenast så, att några finnas som vålla förvirring bland eder och vilja förvända Kristi evangelium. Men om någon, vore det ock vi själva eller en ängel från himmelen, förkunnar evangelium i strid mot vad vi hava förkunnat för eder, så vare han förbannad. Ja, såsom vi förut hava sagt, så säger jag nu åter: Om någon förkunnar evangelium för eder i strid mot vad I haven undfått, så vare han förbannad.” Gal. 1: 6—9.

I ngenting i aposteln Pauli personlighet är mera förvånande än hans vidsynthet, räckvidden av hans planer och storheten i hans kärleksfulla väsen. Genom pånyttfödelse blev Saulus, juden med sina fariséiska fördomar och sin nationella begränsning, en Paulus, det romerska kejsardömet apostel. Hans andliga levnadsteckning är berättelsen om hur en inskränkt själ utvecklas, tills den börjar få något av det rika växandet och högheten hos Mästaren, Jesus Kristus. För honom fanns icke jude eller grek, icke träl eller fri, icke man eller kvinna, icke romare eller barbar. Skilje-

väggarna voro alla nedbrutna — varom icke skulle Paulus bryta sig genom dem. ”Vem säger då att du har något företräde?” utropade han . . . ”Vad äger du, som du icke har fått dig givet?” ”Ingen av oss lever för sig själv, och ingen dör för sig själv.” Sådana slags tankar voro inte endast uppseendeväckande för Pauli samtid, de voro revolutionära och utgjorde en sammanstötning mellan en ny kraft å ena sidan och samhället och den enskilde å andra.

Från den kejsrliga stadens höjd — där inga stenmurar kunde bilda ett fängelse för hans själ — betraktade den oförfärad Paulus livets hela horisont, det förgångna och det tillkommande, den kämpande kyrkan och den triumferande kyrkan, sina medarbetare, av vilka några voro trofasta, andra trolösa, och den avlägsna synen av den eviga staden och den oförgångliga segerkransen.

Benito Mussolini, statsmannen i och diktatorn över en nation, som vaknar, han, som förr var en kringvandrande arbetare och en socialistisk journalist, sammanfattar i våra dagar i samma kejsrliga stad den nuvarande världssituationen. Vi citera från berättelsen om hans liv:

”Det finns tre stora världsvällden, som bilda mänsklighetens trefot i dag. Dessa äro det brittiska riket, som fortfarande äger landområden men synbarligen har förlorat sin bärande idé, det ryska riket, som har en bärande idé och söker landområden åt sig i öster och väster, och slutligen det kristna riket, som inte längre har något landområde men en idé, vilken omfattas av 400.000.000 människor, spridda över hela jorden. Av

dessa tre flyter fortfarande den gudomliga judens, Jesu, lilla skepp bättre än något annat på historiens stormiga vågor . . . ”

Ensam och i fängelse tänkte Paulus inte på att kapitulera utan på att erövra världen. De två världsväldena voro redan inbegripna i en strid på liv och död, och Paulus visste, vilket som skulle vinna. ”I det verkliga livet”, sade en framstående förkunnare, ”sitter Nero på tronen, och Paulus försmäktar i fängelse, och många år måste förflyta, innan människor börja kalla sina hundar Nero och sina söner Paulus. Men den tiden kommer. Eftersom Gud lever, kommer alltid den tiden.” Sammanstötningen är oemotståndlig, när den kommer.

I den kämpande kyrkan finns det ingen ersättning för missionskärlek. När kyrkan upphör att evangelisera, upphör hon att växa och att brinna. Vilken världssyn, vilken stark trohet mot sanningen, vilken osviklig kärlek till mänskligheten och vilken offer-tjänst finnes icke i denne världsmedborgares liv och brev under det första århundradet!

Det finns fortfarande oerhört mycket ont att övervinna, grova orättvisor att bekämpa och förlorade landområden att vinna för Konungen. I kyrkans andliga krigföring är pacifism förräderi. Paulus hade sin åsikt om Demas och Alexander, kopparsmeden. Herren skulle vedergälla dem efter deras gärningar. Den kristna religionen kunde aldrig ha uppstått med den sorts trohet, som många ge den i dag.

Sammanstötningen mellan kristendomen och en icke-kristen värld började för nittonhundra år sedan och

skall inte upphöra, förrän denna världens riken ha blivit Herrens Jesu Kristi rike. Denna sammanstötning har ökat i energi och styrka under århundradena. Aldrig förr var den så världsomspännande och så klart uppenbar som nu.

Definitionen på en sammanstötning inom mekaniken är full av betydelse och rik på illustration, då man tillämpar den på den andliga sammanstötningen mellan en Livets religion, som är övernaturlig och världens andra religioner. "En sammanstötning", heter det, "är en kollision eller en stöt, orsakad av att två kroppar mötas, av vilka åtminstone den ena är i rörelse." Nu är det fullkomligt tydligt, att en sådan sammanstötning är omöjlig, om det inte är två kroppar. Åtminstone en av dem måste vara i rörelse, och verkan av sammanstötningen kommer att bero på vikten av kropparna, deras fart och deras motståndskraft. Verkan av sammanstötningen av de två kropparna kan bli ett tillbakastudsande, som då en gummiboll studsar mot en stenvägg, eller den kan bli ett genomträngande, som då en kanonkula träffar ett fästningsverk, eller också bestå i det fullständiga förstörandet av den ena av de två kropparna, som då en granat träffar en fästning. Dessa lagar från naturens värld finna sin tillämpning på den andliga världen. Sammanstötningen av jordiska kroppar är en bild av de andliga och moraliska verkningarna, som utgöra resultatet av sammanstötningen mellan levande kristendom och jordens andra religioner.

Kristendom och icke-kristna religioner äro två olika begrepp. När de komma i kontakt med varandra, är därför deras verkliga förhållande sammanstötning och

icke tillbakastudsande genom kompromiss. Kristendomen är olik de andra religionerna till sitt ursprung. Dess uppenbarelse är övernaturlig, och dess grundare var Herren i himlen. Med verklig sanning kan Kristi kyrka säga med psalmisten: "Så har han icke gjort för något hednafolk; och hans rätter, dem känna de icke." Kristendomen är olik alla andra religioner till sin karaktär. Om den inte vore det, skulle det inte kunna finnas någon världsmission. Den är olik dem till sin verkan. Om den inte vore det, skulle det inte finnas någon yttre mission. "Det må finnas jämförande religioner", som Dr. Parker en gång sade, "men kristendomen är inte en av dem." De icke-kristna religionerna äro ur stånd att tillgodose de intellektuella, sociala, moraliska och andliga behoven hos människosläktet. Endast livets bröd kan mätta människohjärtanas hunger. Endast evangeliets ljus kan lysa upp andligt mörker. Människohjärtat finner ingen vila, förrän det vilar i Kristus. Kristendomens missionskaraktär åstadkommer därför sammanstötning med varje icke-kristet system. "Gån ut i hela världen och prediken evangelium." Guds härlighet uppenbaras i styrkan och energien i denna sammanstötning. "Just därför uppenbarades Guds Son, att han skulle göra om intet djävulens gärningar."

När man föreslog i Berlin att grunda en lärostol i jämförande religionsforskning, gav Harnack, teologen och kyrkohistorikern, tre skäl, varför en sådan professur inte har något berättigande vid ett stort universitet. Det första skälet angav han med följande ord: "Det finns endast en religion, som uppenbarades av Gud.

Alla de andra s. k. religionerna äro mänskliga uppfinningar. En enda har kommit ned från himlen; de andra äro av jorden, jordiska. En är en gudomlig uppenbarelse av världens Skapare, alla de andra kunna klassificeras som enbart moralfilosofiska riktningar.” Antingen vi förena oss med Harnack och Theodore Parker och framlägga vår tro, eller vi icke göra det, kunna vi inte tro på kristen mission, om vi inte äro fullt övertygade om att den kristna religionen och de icke-kristna religionerna äro två olika uppfattningar, som inte kunna undgå att stöta emot varandra. Kristendomen är olik de icke-kristna filosofiska riktningarna och de icke-kristna religionerna till sitt ursprung. Den är olik dem till sin karaktär. Den är fullkomligt olik dem i sin verkan. Så mycket finns det hos buddismen, som liknar kristendomen, att de gamla jesuiterna trodde, att den var djävulens efterbildning av kristendomen. Men trots alla världs rörelserna mot civilisationen, trots förändringarna, trots det faktum, att ”morgonen gryr, och mörkret försvinner” i Afrika och Asien, äro dessa icke-kristna religioner till sin natur, karaktär och verkan helt och hållet, vad de alltid ha varit — olika den kristna religionen. Vad är buddism t. ex. i detta tjugonde århundrade? Lyssna till vittnesbördet från Lord Curzon! Ingen skulle kunna anklaga honom att taga ställning till den kristna religionen mot de icke-kristna religionerna. I sin bok ”Problems of the Far East” säger han om de buddistiska prästerna: ”Deras fromhet är en illusion, deras anspråk äro svek. De äro samhällets lösdrivare. Uttrycket i deras ansikten är idiotisk försjunkenhet. Detta är inte överras-

kande, ty mässboken är en död bokstav för dem. Den är skriven på främmande språk, som de inte kunna uttyda mer, än de kunna flyga. De ord, de sjunga, ha endast motsvarigheter i ljud och äro fullkomligt utan mening." En missionär fortsätter att säga om denna buddistiska religion, som har herravälde över nära trehundra millioner människor: "De buddistiska prästerna ha en tom, idiotisk uppsyn. De veta inte mera om moral än havets vågor. De ha ingen syndakänsla och känna intet behov själva av en Frälsare. Hur kunna de då vara vägvisare för andra, som behöva en Frälsare?" För några år sedan syntes följande artikel i en Foo-chowtidning, som innehåller modern buddism. Tvärt emot sådana människors påståenden som Fielding, vilken säger, att buddismen har "så hög moral, att t. o. m. kristna kunna lära hos Buddha", heter det i tidningen: "På den åttonde dagen i den fjärde månaden möttes de buddistiska prästerna till sin årliga rådpägning i närheten av västra porten i Dung Keng. En avsikt med sammankomsten var att inviga buddistiska präster genom att inbränna tecken på deras huvuden. Bland prästerna var en från byn Gua Sang. Denne man var anklagad för att ha stulit en prästerlig klädning, värd två dollar. Stölden begicks förra året. Han greps av de församlade prästerna, och inför folkmassan blevo hans ögon utstuckna. Sedan staplade de högar av ved runt honom och brände honom till döds." Det där är buddism i Kina nu. Några ha trott, att muhammedanismen har förändrat sin natur, emedan turkarna proklamerade en författning, emedan perserna eftersträvade en riksdag, emedan det finns hög-

skolor och lärdomsinstitutioner spridda över hela den muhammedanska världen. Men läs om massakrerna på armenierna och om medeltida tortyr, som utfördes av just de turkar, som svuro på författningen och vid Koranen, att de skulle stödja frihet, jämlikhet och broderskap. Jag utmanar vem som helst, som rest ute i världen, att förneka, att det till ursprung, inflytande och karaktär finns ett stort, varaktigt och oföränderligt svalg mellan de icke-kristna religionerna och den kristna religionen. De äro olika trots mycket, som är okristligt i kristenheten.

Vidare äro båda kropparna i rörelse. Det fanns en tid, när Jesu Kristi kyrka inte iakttog sin Mästares sista uppdrag. Det fanns en tid, då muhammedanismen kunde ha lärt oss, vad det var att ha en livskraftig missionsrörelse. Det fanns en tid, då kristendomen kunde ha gått i skola hos buddismen för att lära sig det verkliga missionssinnet. Men i dag är kristendomen i rörelse. Till slut har Jesu Kristi kyrka börjat, inte att leka mission, utan att taga upp missionen som en stor gudomlig uppgift.

”Till strids för Kristus gå vi
mot fiendernas här.

Må mod och styrka växa,
ju närmre faran är.”

Det är andan i Jesu Kristi kyrka i dag. Lika säkert som kristendomen rör sig, lika säkert röra sig de andra religionerna. Det är sammanstötningen mellan två kroppar, som röra sig, eller mellan en kropp, som rör sig, och alla de andra. Se t. ex. på hinduismen! Om någonting är sant om hinduismen, så är det, att hindu-

ismen byggdes upp i kastväsendets vattentäta rum, stängde sig inne på en stor halvö och fördjupade sig utan att någonsin begiva sig ut — ett stort och mäktigt system, grått av ålder och belåtet med sig självt. Hinduismen av i dag är inte längre stillastående; hinduismen av i dag griper omkring sig.

Vivkananda och andra Swami gå ut och söka efter dem, som de kunna locka in i hinduismens ofantliga nät. Hinduismen är inte längre hemlig utan folklig och försöker att vara modern. Den har lånat kristendomens fjädrar och går oss djärvt till mötes som en mäktig, ny och reformerad hinduism. Man kan inte mera känna igen den gamla hindureligionen i dessa reformerade hinduers samtal, än man i den brutna linjen längs Siciliens kuster kan känna igen Messina, som det var före jordbävningen. Det är allt förändrat.

Buddismen har alltid varit en missionerande religion. Den kom till Ceylon från Indien 250 år före Kristi födelse. Den var en missionerande religion i Kina, innan aposteln Paulus blev missionär. Den hade redan nått Japan, innan Muhammed föddes, och innan Muhammed dog, hade buddismen intagit hela Siam. På medeltiden voro Turkestan och Centralasien stridsfältet för buddismen, islam och kristendomen, och den mäktiga kampen mellan dessa tre världsreligioner fortsätter ännu.

Av alla de icke-kristna religionerna har kanske islam mest av alla visat kraften av en ofantlig och varaktig energi. Vi ha missionspropaganda, vi ha kommittéer och styrelser och avlöningar, vi ha litteratur och iver. Men var i kristenheten kan man peka på en

missionsanda lik den, som har genomsyrat hela den muhammedanska världen under tretton århundraden? Deras "Lekmännens missionsrörelse" har inte sin tionde årsfest utan sin trettonhundrade!

"Rik man, fattig man, tiggare, tjuv,

Doktor, domare, köpman, hövding",

— alla lekmännen i det muhammedanska ordet ha varit missionärer i Afrika och Asien under alla dessa århundraden, tills det i dag finns över tvåhundra-femtio millioner muhammedaner. Muhammedanerna äro inte overksammas i vår tid. De publicera Thomas Carlyles "The Hero as Prophet" och sälja den för två annas på Lahores gator. De skriva av Koranen och trycka den för hedniska stammar i hjärtat av Afrika. Under strid med den kristna missionen vinna de åt sig i vissa delar av Afrika tusentals och tiotusentals proselyter. De största av de icke-kristna religionerna äro i rörelse i vår tid.

Inte endast de icke-kristna religionerna äro i rörelse, utan männen i den gula dräkten och männen i den gröna turbanen komma i verklig kontakt, strid och konflikt med kristna missionärer, och båda göra anspråk på segern. Det är ett rassel av vapen, sådant som världen aldrig har hört, sådant som historien aldrig har sett. Missionsledare i Afrika säga, att inom två årtionden skall det inte finnas någon hedendom i Afrika, utan kristendomen och islam skola dela mellan sig hela den mörka världsdelen. Skall den kärlekslöse Allahs religion, den andefattiga trons religion, det förfallna hemmets religion få herravälde över en hel världsdel? Guds kallelse och Kristi befallning och

själva vår kristendoms existens fordra omedelbar, världsomspännande sammanstötning på missionens område mellan kristendomen och de icke-kristna världsreligionerna.

Verkan av denna sammanstötning lämnar ingen ovisshet om resultatet. Den kristna religionen behöver inte frukta någon konflikt med jordens andra religioner, därför att den inte är av samma natur som de andra. Han som sade: "Mig är given all makt i himmelen och på jorden", sade så, när buddismen var 500 år gammal, när hinduismen var många århundraden gammal, och när muhammedanismen, fastän den ännu inte framträtt, redan fanns i frö. Aposteln Paulus, skulle man kunna säga, beskriver nämligen människor, som inte kunde beskrivas bättre, om vi i en enda mening ville karakterisera den muhammedanska världen av i dag. Han säger: "Ty det är såsom jag ofta har sagt eder och nu åter måste säga under tårar: många vandra såsom fiender till Kristi kors, och deras ände är fördärv; de hava buken till sin Gud och söka sin ära i det som är deras skam, och deras sinne är vänt till det som hör jorden till" — detta är islams fem punkter: Kristusfientlig, hopplös, sinnlig, med låga ideal och utan andlighet — en jordens religion, jordisk. Striden, sammanstötningen mellan kristendomen och den icke-kristna världen, kan också bedömas genom sammanstötningen och striden mellan kristendomen och muhammedanismen.

Vad har resultatet blivit av en sammanstötning, som endast ägt rum under några få år i missionen och endast under några årtionden i västerländska rege-

ringar, lagar och handel? I den muhammedanska världen kan man först och främst politiskt se verkan av denna väldiga sammanstötning. Sju åttondelar av befolkningen i den muhammedanska världen äro under europeiska fanor. Nittioen millioner muhammedaner äro under den engelska fanan, som bär det trefaldiga korstecknet. För många år sedan frågade jag vid ett tillfälle en muhammedan: "Varför spottar ni, när ni ser den där flaggan?" "Det är inte England, jag hatar", svarade han, "men varför skulle England sätta korsets tecken på sin flagga och över vårt land?" Ja, varför skulle England sätta korsets tecken på sin flagga, om inte därför att det har detta samma Jesu Kristi kors, som höjer sig över tidens härjningar, att tacka för sin styrka, sin ära, sitt liv och sin civilisation.

Kristendomens sammanstötning med icke-kristna religioner har icke endast skett på det politiska området utan också på det sociala. På det politiska området var det dock inte alltid en sammanstötning i god riktning, fastän den har öppnat dörrarna för kristen mission. Men kristendomens sammanstötning med icke-kristna religioner har också skett på det sociala området. De stora sociala reformerna, som nu pågå i den muhammedanska världen, tyda på att kristendom och kristen mission inte ha varit utan inflytande i muhammedanska länder. När de muhammedanska kvinnorna i det gamla Ryssland överlämnade en böneskrift till ryska riksdagen att bli befriade från sina mäns förtryck, var en sådan böneskrift det direkta resultatet av sammanstötningen med kristet tänkesätt. När en ny författning proklamerades i Turkiet, och ett nytt

skede av frihet började, berodde då inte resultatet i hög grad på Robert College, Beirut College och Assiut College och sammanstötningen med kristen uppfostran inom den muhammedanska världen? Socialt sett är den muhammedanska världen inte längre slö och trög utan mottaglig, och den ser sig omkring runt horisonten för att söka få klarhet i hur den skall kunna tillägna sig vårt sociala system utan att överge sin bok och sin profet. Men för muhammedanerna är det lika svårt att tillägna sig vårt sociala, Kristusfyllda system utan att därvid avstå från sin bok och sin profet, som det är att plocka ut de nummulitiska fossilen ur kalkstensklipporna i Mukattambergen. De äro inbäddade. De stå eller falla tillsammans. Det är därför, som Johannes, den älskade lärjungen, talade om Jesus Kristus som den, som kommer icke för att sända frid utan svärd. Det är därför, som Johannes säger: "Just därför uppenbarades Guds Son, att han skulle göra om intet djävulens gärningar." I den mån som de icke-kristna religionerna i sig ha beviset på Guds Ande, i den mån som de icke-kristna religionerna ha del i kristen etik, såsom konfucianismen i sitt hedrande av föräldrarna, i samma mån skola de bestå provet. Men i den mån som de icke-kristna religionerna äro utan Kristus och utan hopp och utan Gud, d. v. s. endast ha plats för grymheten, i den mån som deras anhängare, såsom Ian Keith Falconer sade, "lida under hedenomens och islams *fasor*", i samma mån har Jesus Kristus kommit för att göra om intet djävulens gärningar. Detta gäller också för västerländsk hedendom.

Sammanstötningen med kristendomen har också haft

en moralisk och andlig verkan. Man har ibland sagt, att arbetet bland muhammedaner är utan framgång, och att inga muhammedaner ha blivit omvända genom den kristna missionens insats. Men vi må komma ihåg, att den första omvändelsen från islam till kristendomen ägde rum, t. o. m. innan Muhammed dog. En av Muhammeds egna följeslagare lämnade Arabien och for till Abessinien. Sammanstötningen med levande, fastän redan delvis död, kristendom, nämligen den abessinska kyrkans, öppnade där ögonen på denne arab, obeid Allah bin Jahsh, och han skrev tillbaka till Muhammed, såsom araberna själva berätta: "Nu ser jag klart, medan du ännu ser oklart." Vad skulle hänt, om Muhammed själv hade tagit emot detta budskap från en av sina lärjungar, som haft beröring med en levande kristen i det kristna Abessinien? Efter denne förste omvända har det kommit nya under århundradenas lopp ända till i våra dagar. I Persien, Arabien och Turkestan, ja, i Bokhara och Afghanistan kan man räkna människor, om inte i tjugotal så likväl en här eller två där eller tio där, som ha offrat sina liv hellre, än de ha förnekat vår Herres Jesu Kristi namn. I Indien finns det tusentals kristna och tvåhundra förkunnare av evangeliet, som fordom voro muhammedaner. På Java finns det inte mindre än sextiotusen levande kristna, omvända från islam, vilka äro för- enade i kyrkor, och många av dessa kyrkor äro själv- underhållande. Om efter endast ett halvt århundrade av sådana missionsansträngningar, som vi ha offrat på det muhammedanska problemet, Gud har givit oss sådana tydliga segrar, vilken seger skall det då inte

bli, när genom en sammanstötning kristendomen, en levande kristendom, kommer ansikte mot ansikte med hela det muhammedanska problemet i Afrika och i Asien? Styrkan av denna sammanstötning mätes inte genom våra gåvor till missionen, genom våra institutioners donationsmedel eller genom antalet av dem, som besöka våra högskolor. Styrkan av denna sammanstötning mätes inte genom de tryckalster, som spridas över den muhammedanska världen. Styrkan av denna sammanstötning beror helt och hållet på styrkan av Golgata. Den muhammedanska religionen och andra religioner kunna innehålla många stora sanningar, men den felande länken i den muhammedanska trosbekännelsen och i alla den icke-kristna världens trosbekännelser, är Jesu Kristi kors. Buddismen må höja, nästan förguda lag och ordning, men den buddistiska tron vet ingenting om evangeliet om den Korsfäste. Hinduismen känner till oräkneliga inkarnationer men är okunnig om den enda stora inkarnationen i Betlehem.

Korset på Golgata kommer att övervinna alla andra religioner, emedan det försonar de tre största företeelserna i världen — det största hos Gud, som är kärleken, det största i världen, som är morallagen, och det största mysteriet hos mänskligheten, som är synden. Emedan Golgata förenar dessa tre och löser problemet, inte endast filosofiskt utan praktiskt, för var och en av oss, så att vi ansikte mot ansikte med korset kunna säga: "Min Herre och min Gud" och vandra i Hans fotspår, och emedan livet inte längre är en gåta utan en strålande förklaring, när vi stå ansikte mot ansikte

med korset, så skall Jesu Kristi kors vinna seger, till dess att denna världens riken ha blivit vår Herres och hans Sons rike.

”Och kopparportar brytas ned
och bommar utav järn.
För ärans Konung väg bered!
Hans kors är nu vårt värn.”

Kristendomens stötesten

”Från den tiden begynte Jesus förklara för sina lärjungar, att han måste gå till Jerusalem och lida mycket av de äldste och översteprästerna och de skriftlärd, och att han skulle bliva dödad, men att han på tredje dagen skulle uppstå igen. Då tog Petrus honom avsidet och begynte ivrigt motsäga honom och sade: ”Bevare dig Gud, Herre! Ingalunda får detta vederfaras dig.” Men han vände sig om och sade till Petrus: ”Gå bort, satan, och stå mig icke i vägen; du är för mig en stötesten, ty dina tankar äro icke Guds tankar utan människotankar.” Matt. 16: 21—23.

För några år sedan skrev Dr. James Denny i ”Death of Christ” om Nya testamentets tolkning av Kristi död. Det var ett noga öfvervägt omdöme, han då fällde, nämligen att försoningen i modern förkunnelse och i teologien inte värderades lika mycket som i Nya testamentet, och att den betydelse, man tillmätte den i nu rådande genomsnittskristendom, inte var densamma, som apostlarna gav den i sin förkunnelse. De som noggrant ha läst hans bok måste tillstå, att vikten av Kristi död för kristen teologi och kristet liv inte kan överdrivas. Genom hela Nya testamentet dominerar korset allting. Det tolkar allting, och det ställer alla

företeelser i deras rätta förhållande till varandra. Kristi död är den centrala sanningen i Nya testamentet, och därför är, som Denny anmärker, "Kristi död av oerhörd betydelse både för det vetenskapliga uppbyggandet och för utbredningen av den kristna religionen." Hur förhåller sig nu detta till det muhammedanska problemet? Äro Kristi död och försoningsverk vårt viktigaste budskap? Bör det vara vårt första budskap?

Den grundläggande skillnaden mellan islam och kristendomen är frånvaron hos den förra av läran om korset. Kristi kors är den felande länken i den muhammedanska trosbekännelsen, och inte endast i Koranen och i de tidiga traditionerna utan i varje missionärs praktiska erfarenhet, särskilt i de länder, som äro helt muhammedanska, tyckes ingenting vara mera påfallande än islams hat till korset. Koranen giver Jesus Kristus en framstående plats bland profeterna och tilldelar honom namn och titlar, som, rätteligen tolkade, skulle upphöja honom över dem alla, och likväl gör den det endast, emedan den förnekar hans död och försoning. Modern islam skiljer sig inte i något avseende från ortodox islam på denna punkt, och fastän det nya islams anhängare må tala i de mest berömande ordalag om Jesus Kristus, då det gäller hans karaktär, hans under och hans inflytande på historien, intaga de den ortodoxa inställningen i detta avseende. Inte heller finna de någon plats för Kristi försoning i sin frälsningslära. En författare och missionär i Persien med stor erfarenhet går så långt, att han säger, att det inte finns "ett enda viktigt faktum i vår Frälsares

liv, person och verk, som inte ignoreras, förvränges eller förnekas av islam." Det som islam huvudsakligen förnekar, är emellertid hans död. Det finns tre avsnitt i Koranen, som synas antyda, att Kristus verkligen dog:

"De (judarna) stämplade, men Gud stämplade ock; ja, Gud är bäst av dem, som stämpla. Än när Gud sade: 'Jesus, jag skall förvisso taga dig hädan, upphöja dig till mig och befria dig från dem, som äro otrogna, och jag skall sätta dem, som följa dig, över dem, som äro otrogna, ända till uppståndelsens dag, men sedan skolen I återvända till mig, och jag skall döma mellan eder om det som I tvistaden om. Vad dem, som äro otrogna, beträffar, skall jag hemsöka dem med ett svårt straff både i detta och i det tillkommande livet, och de skola ej få några hjälpare.' Och vad beträffar dem, som tro och göra goda gärningar, skall han giva dem deras fulla lön; ja, Gud älskar ej de orättfärdiga." (Surah 3: 47—50).

"Frid över mig den dag jag föddes, den dag jag dör och den dag jag varder uppväckt till liv!" (Surah 19: 34.)

"... Och jag har varit vittne mot dem, så länge jag var ibland dem, men då du tog mig hädan, blev du själv väktare över dem; ja, du är vittne till allting." (Surah 5: 117.)

Dessa texter synas verkligen lära, att Jesus dog. Likväl citera muhammedanerna överallt en annan vers, när de tala med kristna, som de anklaga för irrläror:

"Och därför att de voro otrogna och utspredo förskräckliga beskyllningar om Maria och sade: 'Vi hava

förvisso dödat Kristus, Jesus, Marias son, Guds apostel' — *men de hava varken dödat eller korsfäst honom*, utan det tycktes dem blott så, och de, som tvistat därom, hava sannerligen svävat i tvivel, enär de ej haft någon kunskap om honom, utan endast antaganden att rätta sig efter; de hava ej dödat honom i verkligheten, utan Gud har upptagit honom till sig, ty Gud är väldig och vis." (Surah 4: 155, 156.)

I traditionerna, som ha kommit från profeten själv (eller som ha blivit uppdiktade av hans lärjungar och tillskrivna Muhammed),¹ är detta förnekande av Jesu Kristi korsdöd i detalj utarbetat. Eftersom synbarligen Jesu Kristi död både fastställdes och förnekades i Koranen, blev den enda möjliga utvägen till enhet i läran att fastställa, att fastän han var död under några timmar eller dagar, *blev han inte korsfäst*. Vi läsa i en muhammedansk tradition:²

"Och de spottade på honom och fäste törnen på honom, och de reste upp trädet att korsfästa honom på. Och när de kommo för att korsfästa honom på trädet, mörknade det över jorden, och Gud sände änglar, och de stego ned mellan dem och Jesus; och Gud gjorde honom, som hade förrått Jesus, lik denne, och hans namn var Judias. Och de korsfäste honom i Jesu ställe, och de trodde, att de korsfäste Jesus. Sedan lät Gud Jesus dö under tre timmar och tog honom sedan upp till himmelen; och detta är betydelsen av

¹ Goldziher: "Mohammedanische Studien", Vol. II.

² För dessa traditioner och deras källor jfr Zwemer: "The Moslem Christ", sid. 78—112.

den versen i Koranen: 'Sannerligen jag skall låta dig dö och taga dig upp till mig och befria dig från dem, som inte tro'."

Dessutom säga muhammedanska lärde, att när Kristus kommer igen en andra gång, skall han dö. De betona särskilt bräckligheten, så att säga, i hans mänskliga natur, som t. o. m. efter hans återkomst från härligheten och hans död under några timmar innan himmelfärden, fortfarande är orsak till död. Detta står uppenbart i strid med Nya testamentets hela förkunnelse, att "hans död var en död från synden en gång för alla", och "döden råder icke mer över honom."

Muhammedanerna inte endast förneka korsfästelsens historiska faktum, utan de ha också från Muhammeds dagar till nu visat en underlig och stark motvilja, ja, t. o. m. avsky för själva bilden av korset. Det berättas av al-Waqidi, att Muhammed hade en sådan avsky för själva korsets form, att han bröt sönder allt, som fördes in i hans hus, och som hade likhet med ett kors. Detta kan ha varit enbart vidskepelse eller, som Muir anmärker: "Det kan å andra sidan ha varit betecknande för hans ytterligare motvilja för läran om korsfästelsen."

Enligt Abu Hurairah sade profeten: "Jag svär vid himlen, att den tid är nära, då Jesus, Marias son, skall stiga ned från himmelen till er människor, en rättfärdig Konung, och han skall bryta sönder korset och döda svinet." I vissa böcker i den muhammedanska lagen säges det uttryckligen under rubriken stöld, att om ett kors eller krucifix blir stulet från en kyrka,

ådrager man sig inte det vanliga straffet för stöld. Om det emellertid blir stulet från en privat bostad, är det stöld. Läsare av den dagliga pressen känna väl till, att Turkiet och Egypten aldrig ha varit villiga att ha Röda korsföreningar under den internationella Haagkonventionens bestämmelser utan ha organiserade Röda halvmånsföreningar i stället. En berättelse om en ganska nyligen timad händelse, som hänger samman med postväsendet och som illustrerar muhammedanernas hat till korset, nådde oss från Sudan. "United Empire" skrev:

"Förr i tiden hade Sudans frimärken en vattenstämpel, som under många månader passerade obemärkt av dem, som använde frimärkena. Men en dag höll en muhammedan under en ledig stund upp ett av dem mot ljuset och upptäckte till sin förskräckelse, att denna vattenstämpel hade en tydlig likhet med ett malteserkors. För en from muhammedan är den minsta misstanke om vördnad för det kristna korset inte endast motbjudande utan också absolut förbjuden. Här hade nu muhammedanska skrivkunniga i Sudan under månader fört sina läppar eller åtminstone sina tungor mot den dolda bilden utan att veta något därom. Det kan tyckas vara en småsak för somliga människor, men världen vet, vilket sorgligt stycke historia, som skrivits, blott emedan några patroner oljades, och i Sudan handlade myndigheterna med klokhets. De ändrade vattenstämpeln. För frimärkssamlare är ett Sudanfrimärke, vilket är vattenstämplat med ett tecken, som liknar ett malteserkors, en ganska värdefull upptäckt."

Det är sant, att bildade muhammedaner ha börjat

skämmas för denna avsky för bilden av korset och försöka förklara bort vissa av de tidigare traditionerna eller nuvarande sedvänjorna. I en fingerad intervju med en tidningskorrespondent förnekar scheik Rashid Ridha från Kairo fullständigt en historia, berättad av Charles Dougty, om arabpojkar, vilka undervisas att orena korset, som tecknas i ökensanden.¹ Men historien är sann. Ingen har så noga och så omsorgsfullt redogjort för islam, så som den förekommer bland folket i Arabien i våra dagar, som denne furste bland upp-täcktsresande. Han skriver:

”På kvällen hade jag vandrat mot utkanten av en oas. Där samlade sig snart en skara bybarn med svärd och bollträn och följde mig i hämlarna. De skrånade: ”O Nasrany! O Nasrany!” och i det de yrade om den otrogne och tecknade kors i sanden framför mig, orenade de dem skadeglatt och skreko ut en skurkaktig visa . . . Detta uppförande hos barnen uppdagade tankarna hos de äldre, av vilka otvivelaktigt barnen hade hört de skurkaktiga verserna.”

De armeniska massakrerna, vars detaljer aldrig kunna offentliggöras, erbjuda andra fasansfulla exempel på detta fanatiska hat till korset. Det är sant å andra sidan, som Mr. Leeder påpekar, att i Sahara och Tunisien användes korset som ett tatueringsmärke och som prydnad på vapen etc. Denna användning av korset i vissa delar av den muhammedanska världen beror emellertid antingen på det faktum, att det har fortsatt att vara i bruk hos stammar, som en gång

¹ Se S. H. Leeder: ”Veiled Mysteries of Egypt”, sid. 323, 324.

voro kristna, eller att bilden av korset importerats i illvillig avsikt. Tuaregerna i Sahara likaväl som Nordafrikas kabyler voro otvivelaktigt en gång kristna.¹ Vad beträffar den senare förklaringen, finns det riktiga bevis därpå i sådana arbeten som El Bunis om trolldom, talismaner och amuletter. Nära Bab Al Fatooh i Kairo köpa muhammedanska kvinnor än i dag silveramuletter, som äro särskilt gjorda för dem, och som bestå av en primitiv bild av Kristus på korset med verser ur Koranen på baksidan! Det är välkänt, att dessa bäras inte för att hedra Kristus eller korset utan för att driva bort onda andar genom att använda en bild, som själv anses demonisk!

Inte endast bilden av korset är en stötesten för det muhammedanska sinnet, utan läran om korset är även en förolämpning. Ett antal böcker och broschyrer, som kommit ut, visa denna motvilja. Halil Halid i sin bok "The Crescent versus the Cross" visar, hur långt t. o. m. den bildade muhammedanen går i sitt motstånd. Han är hedersdoktor vid Cambridge och licentiat vid institutet för juridik i Konstantinopel. Han skriver:

"Islam innehåller också olika synpunkter på Kristi död. Vare sig detta är historiskt riktigt eller ej, erkänner den inte möjligheten av Kristi korsfästelse. Den framkastar den teorien, att någon annan måste ha blivit korsfäst av misstag i hans ställe, eftersom den inte kan finna hans upphöjda ställning förenlig med den påstådda gestaltningen av hans död, en gestaltning, som för det muhammedanska sinnet endast passar

¹ Hans Visscher: "Across the Sahara", sid. 168.

brottslingar. För det muhammedanska sinnet är det inte endast vanhelgande utan också ologiskt att på samma gång upphöja honom till Gud och låta honom dö en sådan död. Den kristna förklaringen, att 'Kristus led denna smärtsamma död för våra synders skull', kan inte tillfredsställa vetenskapsmännen i den icke-kristna världen. Det är otvivelaktigt passande för många kristna att betrakta de skriftställen, som handla om korsfästelsen, såsom ett försäkringsbrev och att uppföra sig på ett sätt, som knappast är fromt, eftersom de känna sig säkra på att de äro räddade undan helveteselden, därför att Kristus dog för deras synders skull. Muselmanska vetenskapsmän säga: 'Vilka fantastiska föreställningar dessa kristna hysa om detta ämne! De förklara inte endast, att den Ende, som de skola dyrka, dog en sådan död, utan de åstadkomma också en sorglig bild av sin föreställning om korsfästelsen och framställa den med hjälp av de sköna konsterna — en tavla, som varken är realistisk eller estetisk.'

Många av de bittraste anfallen på kristendomen av muhammedansk press i våra dagar ha på liknande sätt riktats mot korset och förkunnelsen om korset. I en bok "Hedniska drag i den kristna religionen", publicerad i Beirut av Mohammed Tahir al Tannir, uppdrager författaren en jämförelse mellan Krishna och Kristus och illustrerar t. o. m. genom grova träsnitt Krishnas död och Kristi död på korset, den ene med en ärekrans, den andre med en krona av törnen! Boken försöker bevisa, att all kristen förkunnelse om korsfästelsen och försoningen inte är grundad på historiska

fakta utan har lånat en del tankar från hedendomen. I en bok med titeln "Din Allah" angriper Mohammed Tawfiq Sidqi den kristna tron både beträffande dess dokument och dess dogmer. Han använder argumenten från modern nedgörande kritik utan att synbarligen vara medveten om att det är ett tveeggat svärd, som skulle gå illa åt Koranen och traditionerna, om dess egg en gång bleve prövad. I inledningen förklarar han, att Kristus på intet sätt är en försoning för synd, och att idéer om offer och försoning endast äro lämningar av hedendom. Han försöker bevisa, att ingen av Gamla testamentets profetior, särskilt inte dessa i Jes. 53, Ps. 22 och Sak. 12: 13, hänsyfta på något sätt på Kristus eller hans död på korset.

Det är emellertid intressant att lägga märke till, hur försvararna av islam och motståndarna till kristendomen bland muhammedanerna mer och mer bliva fullkomligt medvetna om att läran om korset är den kristna trons Gibraltar, medelpunkten och kärnan i kristen teologi och själva grunden till det kristna hoppet. I den månatliga tidskriften "Al Manar", utgiven av Seyyid Mohammed Rashid Ridha, voro tolv sidor ägnade en ganska uppriktig undersökning av Kristi korsfästelse, och i själva inledningen till ämnet säger den lärde författaren, att "tron på korsfästelsen är grunden för den kristna religionen. Om det inte vore för dess lära om korset och återlösningen, som är grunden till den kristna religionen, skulle de kristna inte använda tid på att uppmana människor att mottaga och omfatta den."

Artikeln, som genomför en framställning av de

kristnas förkunnelse, sammanfattar invändningarna mot den på följande sätt:

1. Den är emot förnuftet.

2. Den är emot teism. Hur kan Gud, som är allstädes närvarande och evig, förnedra sig genom att dväljas i en jungfrus moderliv?

3. Den är emot Guds kunskap, ty frälsningstanken — om den är en sådan — var en tanke efteråt.

4. Den är emot både Guds barmhärtighet och Guds rättvisa, emot Guds barmhärtighet, emedan han tillät Kristus att lida utan att befria honom, fastän han var oskyldig, emot Guds rättvisa, i det han tillät dem, som korsfäste Kristus, att göra det ostraffat.

5. Den leder till ogudaktighet, därför att om detta är frälsningens väg, betyder det ingenting, hur syndig en människa är, hon finner befrielse genom korset och skall aldrig bli straffad för sina synder.

6. Den är onödig. Vi ha aldrig hört, att någon förnuftig person eller de, som studerat juridik, påstått, att rättvisans egenskap upphäves genom en brottslings benådning. Tvärtom anses det en dygd att benåda en förbrytare. Varför skulle inte Gud göra så?

Av det ovan sagda är det lätt att se, att islams moderna ståndpunkt inte endast är emot korsfästelsens historiska faktum utan också emot den historiska tolkningen av detta faktum i kristen teologi.

Frågan uppstår här, hur vi kunna förklara Muhammeds avsky för korsfästelsen. Var det, därför att han ville försvara Jesu anseende, eftersom Jesus var den störste profeten före honom, och avtvå den fläck, som han ansåg var satt därpå av judarna, vilka skröto med

att de hade dödat Jesus? (Surah 4: 156). Det kan ha varit så, att för Muhammeds sinne var det något motbjudande i den tanken, att en profet skulle bli utlämnad åt sina fienders barmhärtighet, särskilt då det gällde en av de större profeterna. Koranen talar mycket om hur Gud räddade Noa, Abraham, Lot och andra t. o. m. genom ett under. Det kan ha varit så, att Muhammed därför trodde och lärde, att Kristus inte var korsfäst, i det han lånade en tanke från vissa kristna sekter. Basilidianerna, säges det, höllo före, att den som blev korsfäst, var Simon av Cyrene, cyrentianerna och carpocratianerna ansågo, att det var en av Jesu anhängare, under det att den persiske kättaren Mani lärde, att det var mörkrets furste själv.¹ Kanske det inte fanns någonting, som hindrade Muhammed att omfatta denna åsikt, eftersom han endast var bristfälligt bekant med kristendomens verkliga läror. Vi säga "kanske", emedan en annan tanke är framställd av Koelle i hans filosofiska studium över muhammedanismens historiska plats.² Han skriver:

"Från sin låga, jordbundna ståndpunkt kunde Muhammed varken fatta den enastående överlägsenheten i Kristi karaktär eller den verkliga naturen av hans fullt tillräckliga och allomfattande frälsning.

"Inte brist på möjlighet utan brist på sympati och konsekvens höll honom borta från den kristna religionen. Hans första hustru föreställde honom för sin kristna kusin. En av hans senare hustrur hade omfattat

¹ Jfr Rice: "Crusaders of the Twentieth Century", sid. 252.

² "Mohammed and Mohammedanism", Bok III, sid. 310, 334.

kristendomen i Abessinien, och den vackraste av hans älskarinnor var en ung kristen dam, som kom från kopterna i Egypten. Han var bekant med asketiska munkar och hade att göra med lärda biskopar, som tillhörde den ortodoxa kyrkan.”

Vidare var Muhammed inte okunnig om den oerhörda vikten av försoningsläran. Enligt en välkänd tradition sade han:

”Jag såg min Herre i den skönaste uppenbarelse, och han sade till mig: ’O Muhammed, vet du, vad de högsta änglarna strida om?’ Jag svarade: ’Ja, o min Herre, om försoningen, d. v. s. om de tjänster och värdigheter, som äro orsaken till syndernas försoning.’ Varpå det ordet riktades till mig: ’Vad är försoning?’ Jag svarade: ’Försoning är att kvarbliva i bönens hus, sedan gudstjänsten är utförd, att gå till fots till andaktsstunderna och att två sig, när prövningar och bekymmer vederfaras oss: den som gör detta, skall leva och dö väl och bliva så ren från synd, som om han just hade blivit född av sin moder.”

Andra traditioner berätta, hur Muhammed förklarade några av de hedniska offren, sådana som ”Aqiqa” och offren i Mecka, såsom i viss mening försonande från synd. Alltså kunde inte läran om ställföreträdande i sig själv ha varit avskryvård för honom. (Mishkat 18: 3.)

Vad än förklaringen må vara, kvarstår dock det faktum, att islam från sin början ända till våra dagar har varit en fiende till Kristi kors och alltid har gjort korsfästelsen till en stötsten. Denna inställning, en gång intagen av det ortodoxa islam, har bibehållits

under alla århundraden. Den historiska verkligheten av Kristi korsfästelse med allt, vad den betyder för kristendomen, har alltid blivit ivrigt motsagd. Endast bland Shiahsekten i Persien, som banar sig en egen väg i islam, ha vi ett märkvärdigt exempel på försoningsläran och läran om det ställföreträdande lidandet. Det ariska sinnet var aldrig belåtet med de semitiska arabernas ofruktsamma monoteistiska idé. I Persien fann läran om ett människoblivande, om förespråkare och om frälsning genom försoning ett ivrigt mottagande redan tidigt. De som ha sett mirakelspelet om Hassan och Hussein till åminnelse av händelserna vid Kerbela, skola förstå, hur stor plats denna död intar i deras liv och tanke såsom en försoning för synd. Vid slutet av mirakelspelet äro följande ord lagda i Muhammeds mun:

”Paradisets nyckel är i Husseins hand. Han är medlaren för alla. Gå du och befria från elden var och en, som i sin livstid har utgjutit endast en enda tår för dig, var och en, som på något sätt har hjälpt dig, var och en, som har företagit en pilgrimsfärd till ditt helgonskrin eller sört dig. Bär var och en och alla till paradiset.”¹

Då man skall framlägga denna lära om försoningen för muhammedaner tillhörande Shiahsekten kan därför berättelsen om Kerbela användas för att tolka berättelsen om Golgata och vinna gensvar. Vid missionskonferensen i Kairo avgav rev. S. G. Wilson från

¹ Sir Lewis Pelly: ”The Miracle Play of Hassan and Husain”, Vol. II, sid. 343—348.

Tabriz följande vittnesbörd: "När vi börja berätta om korset för perserna, svara de ofta: 'På liknande sätt tjänar imam Husseins blod som ett offer till Gud för oss.' Detta trosförhållande förbereder dem att höra och förstå den kristna försoningsläran. Den kan framläggas för dem som för en kristen åhörarskara."

Men hur förhåller det sig med det ortodoxa islam? Skola vi betona denna lära om korsfästelsen, där den röner bittert motstånd och är starkt omtvistad? Skulle det inte vara världsklokhets och missionsstrategi att hålla korset och försoningen (såväl som treenighetsläran) noga i bakgrunden och framställa för muhammedanerna Kristi *liv* snarare än hans död såsom ämnet för vår förkunnelse? Skola vi inte följa de sudanska myndigheternas klokhets (eller var det fruktan?), då det gällde frimärkena, och avlägsna t. o. m. vattenstämpeln av korset från vår förkunnelse för att inte stöta våra muhammedanska bröder? Låt aposteln Paulus ge oss svaret, den apostel, som lärde, "att ingen må för sin broder lägga en stötesten eller något som bliver honom till fall", och som gjorde det till en princip för sitt liv, att "om maten kan bli min broder till fall, så vill jag sannerligen hellre för alltid avstå från att äta kött, på det att jag icke må bli min broder till fall." Hans svar skall bli med de ord, han skrev till denna världs diskuterande människor: "En korsfäst Kristus, en som för judarna är en stötesten och för hedningarna en dårskap."

Paulus visste, att korset var en stötesten och läran om korset dårskap för judar och hedningar, och likväl förkunnade han överallt efter moget övervägande,

eftertryckligt och ståndaktigt korsets budskap. Då vi tänka på de milliontals människor i muhammedanska länder, som vi känna medkänsla för — deras okunnighet, deras syndfullhet, deras ytterliga behov av Frälsaren — vinna dessa apostelns andra ord ny mening: ”Ty det är såsom jag ofta har sagt eder och nu åter måste säga under tårar: många vandra såsom fiender till Kristi kors.” Låt oss aldrig av det skälet anse dem som *våra* fiender utan bevisa för dem, att vi äro deras vänner, genom att visa inte endast genom vår trosbekännelse utan genom våra liv korsets makt och härlighet. Vi måste möta våra muhammedanska motståndares allvarligaste och senaste utmaning inte med kompromisser och eftergifter, inte heller med feghet och tystnad utan genom att djärvt tillkännagiva, att själva hjärtat av vår religion, dess centrum och dess ledstjärna, dess medelpunkt och kraft är försoningen genom Kristus på korset. Vi måste visa dem, att korset är det högsta uttrycket för Kristi egen Ande, att, som Andrew Murray säger, ”korset är Kristi främsta kännetecken, det som skiljer honom från allt i himlen och på jorden, det som giver honom hans härlighet som Medlare på tronen evigheten igenom.” Om vi troget, oförskräckt och förstående predika den korsfäste Kristus, kan han göra korsets stötesten till ett medel för muhammedanerna att komma in i Guds rike.

Det finns ingen annan väg in i det riket än korsets väg. Endast genom att predika korset kunna vi bland muhammedanerna emotse syndakännedom, sann ånger och tro på en annans förtjänster. Korset och korset

allena kan bryta ned deras stolthet och egenrättfärdighet och blotta all förställning och allt självbedrägeri. Men än mera, korset skall vinna deras kärlek, om det blir rätt predikat. Korset är själva motsatsen till islams anda, emedan det är kristendomens anda. Denna följd måste klargöras vid själva början, ty den är dold i varje annan sanning i den kristna religionen. Vår avslutning kan därför inte uttryckas bättre än i Dennys ord:

”Vi må börja så klokt, som vi kunna, med dem som ha någon fördom mot evangeliet, eller vars samveten sova, eller som ha mycket att lära både om Kristus och sig själva, innan de vilja samtycka till att granska ett sådant evangelium för att inte säga något om att överlämna sig åt det. Men om vi inte börja med något, som väsentligen står i samband med försoningen, någonting, som förutsätter den eller är förutsatt av den eller förbunden med den, någonting, som ehuru det kan vara på en indirekt och oväntad väg, oundvikligen leder till Guds Lamm, som borttager världens synd, *ha vi inte börjat predika evangelium alls.*”¹

¹ Denny: ”The Death of Christ”, sid. 302.

Jordklotets sammandragning

”De förståndiga skola då lysa, såsom fästet lyser, och de som hava fört de många till rättfärdighet såsom stjärnor, alltid och evinnerligen. Men du, Daniel, må gömma dessa ord och försegla denna skrift intill ändens tid; många komma att rannsaka den, och insikten skall så växa till.” Dan. 12: 3, 4.

”Ty såsom ljungelden, när den går ut från öster, synes ända till väster, så skall Människosonens tillkommeelse vara.” Matt. 24: 27.

Kungliga Geografiska sällskapetets ordförande valde detta uppseendeväckande uttryck till ämne för sitt föredrag på ett årsmöte för ungefär femton år sedan. Han hänvisade till närmandet, geografiskt sett, mellan alla länder, de mellanfolkliga förbindelserna och avslutandet av de viktigare geografiska upptäckterna, eftersom nästan alla trakter av jordklotet hade blivit utforskade. Den anmärkningsvärda ökningen av alla samfärdsmöjligheter förenade mänskligheten i ett nära grannskap. Tid och avstånd voro utplånade av modernerna uppfinningar, och detta orsakade ”en sammandragning av jordklotet”.

Likväl behöver uttrycket förklaras, ty i en bemärkelse har världen aldrig varit så stor, som den är i dag, i en annan aldrig så liten. Geografiska upp-

täckter ha givit oss mycket större kartor och större områden för bebyggelse. Jordens befolkning har ökat oerhört under det gångna århundradet och har nu nått en totalsumma av ungefär två billioner nittiofem millioner själar! Fjärran Österns stora folkrika områden äro långt folkrikare, än de voro för ett århundrade sedan. Detta är t. ex. fallet med Indien, Kina och Japan. Där det förut endast var gissningar om befolkningens storlek, finns det nu regeringsstatistik. Hela världen har blivit kartlagd och uppmätt. I "Recollections of a Geographer" (1935) beskriver Mr. E. A. Reeves två intressanta världskartor.

Den ena visar de områden, som 1878 funnos på noggranna kartor, "ganska tillförlitliga kartor" och primitiva kartor, liksom också trakter, som ännu voro utforskade. Den andra visar situationen 1933. Detta senare år omfattade de områden, som funnos på de två första typerna "noggranna kartor", nästan hela Europa, mycket av de östra Förenta staterna och sydöstra Kanada, stora områden i Indien, Japan och Sydafrika, de tätare befolkade delarna av Egypten, Palestina och Syrien och spridda ställen på andra håll, särskilt i Chile och Argentina, på Brasiliens kuststräckor, i mellersta och västra Förenta staterna, Ostindien, Franska Indokina, på Madagaskar och i Australien med kringliggande öar. Inom dessa territorier ha vidsträckta områden kartlagts av regeringarna i skalor på omkring en tum för milen¹ eller större.

¹ Engelsk. Med mil i denna bok menas engelska. Sex engelska mil gå på en svensk. (Övers. anm.)

Det stora arbetet, som påbörjades av professor Albrecht Penck 1891, att utarbeta en sektionskarta av hela världen i skalan ett till en million (d. v. s. sexton mil motsvaras av en tum) är nu nästan färdigt för Europa, Amerika och delar av Asien och Afrika. Det är, när vi studera dessa kartor med stor skala, som vi börja begripa, hur stor världen är, som vi leva i, och hur väldig evangelisationsuppgiften är.

Alldeles som geografernas upptäckter och regeringarnas folkräkning ha givit oss en mycket större värld, så har utvecklingen av mänsklig uppfinningsförmåga fört hela människofamiljen närmare och närmare tillsammans, och vi kunna endast beskriva denna häpnadsväckande verklighet med uttrycket "jordklotets sammandragning". Tid och rum ha nästan blivit utplånade. Endast för några månader sedan reste Howard Hughes, en ung rik flygare, runt jorden på litet mer än 91 timmar, och då han gjorde denna uppseendeväckande färd, under vilken dygnet krympte ihop från 24 till 19 timmar, hade han fem soluppgångar på fyra dagar!

När vi tänka på körhastigheten till lands hos tävlingsbilen, bli vi mållösa av häpnad. "Äro vi nästan där?" frågade Alice andlöst den röda drottningen under deras vilda flygning. "Nästan där!" svarade drottningen. "Ä, vi foro förbi det för tio minuter sedan! Fortare!" Det är någonting av den fantastiska kvaliteten från "Alice in Wonderland" i detta raserande av rums-, tids- och hastighetsrekord, som nu pågår i Bonneville, Utah. Där ha på de gnistrande saltslätterna — på en rak sträcka, så nära det absolut

vågräta som tänkas kan — nya hastighetsrekord för bilar gjorts tre gånger inom två veckor. Det sista är 357,50 mil i timmen — inte långt ifrån sex mil i minuten — den största hastighet, som någonsin uppnåtts till lands.

Den nuvarande kyrkans missionsföretag började, när det inte fanns några ångbåtslinjer eller järnvägar, och när islam med sin medelpunkt i Konstantinopel så behärskade Turkiet och Levanten, att den bildade en barriär, vilket gjorde, att de första missionärerna voro tvungna att fara runt Kap för att nå Fjärran Östern. Nu bilda ångbåtslinjer ett nätverk tvärs över de sju haven. De omgiva inte endast jordklotet överallt, utan fartygen bli också allt bekvämare och luxuösare i sin utrustning. Vilken kontrast mellan "Queen Mary" och den flottilj av små skepp, som förde upptäcktsresandena och pilgrimerna till Amerika!

Det var inte förrän under det sista årtiondet av 1800-talet och under 1900-talet, som järnvägarna började genomkorsa de stora områdena i Nord- och Sydafrika, Centralasien, Indien och Kina. De ha medverkat mycket till att göra varje del av mänskligheten åtkomlig för den resande och för missionären.

Bilen är en jämförelsevis modern uppfinning och har revolutionerat livet överallt i världen. I sin bok "The Story of the Road" skisserar J. W. Gregory vägens utveckling i civilisationen från tidens början till år 1931. Boken är i två delar. Den första beskriver forntida och medeltida vägar, börjar med jaktstigar i obanade skogar och fortsätter ända till den tid, då Julius Caesar och Alexander den store levde, vilka

byggde vägar tvärs över Europa och Mindre Asien. Andra delen av boken handlar om utvecklingen av den moderna vägen.

”Romarna grundade ett system av välbyggda vägar. Lämningarna av dessa, som funnos här och där, voro Europas huvudvägar ända till 1700-talet. Från kejsardömets fall till tiden för Tresaguet, Telford och Macadam voro principerna för vägbyggnad praktiskt taget okända.” Professor Gregory, liksom Jusserand, jämför västra Kinas vägar med medeltidens. En väg i kinesiska Tibet beskriver han som ”en omsorgsfullt planerad hinderlöpning”. Han är av samma mening som Thorold Rogers, då han anser, att det dåliga tillståndet hos de medeltida vägarna har blivit mycket överdrivet, men han anför inte eller hänvisar till någon auktoritet. Under Henrik III:s regering citerar Bracton ”de gamla, som sade, att en rimlig dagsresa bestod av tjugo mil”. En författare i våra dagar har sagt, att en normal dagsresa under 1400-talet bestod av trettio till fyrtio mil.

”Ökningen av samfärdseln med hjuldon under 1500- och 1600-talen utsatte vägarna för större användning. Det lagstadgade arbetet var dåligt utfört, och vägarnas tillstånd gjorde sitt till att rättfärdiga den åsikten, att ’Kristens resa’ skrevs för att visa de engelska vägarnas dåliga skick.”

Införandet av bilen i alla delar av världen har åstadkommit byggandet av vägar och breda samfärdsleder för handeln i trakter, som förr voro nästan otillgängliga. I provinsen Hadramaut i Sydarabien t. ex., som förr var alldeles utan beröring med den väster-

ländska världen, användas nu 500 mil bilvägar och 200 bilar. Det säges, att för aderton månader sedan fanns det endast ett halvt dussin bilar vid kusten och sjutton i det inre, som i söndertaget skick hade blivit förda upp av kamelkaravaner. I samma område göra nu lastbilar för passagerare dagliga turer mellan Tarim och Shihr. Det finns regelbunden transport med motorfordon tvärs över Arabiska öknen och i alla delar av Persien. I Kina byggdes bilvägar i alla provinser, t. o. m. så långt som vid gränserna till Tibet, ända till utbrottet av de nuvarande fientligheterna. Nordafrika har bilvägar, som kunna jämföras med de bästa i Europa, och man kan köpa en turistbiljett för färd med motorfordon till Timbuktu. Det är ingen överdrift att säga, att bilen har ökat området och verkan av missionsarbetet i genomsnitt hundrafalt i nästan varje del av världen.

Under år 1935 framställdes 5.126.680 automobiler i världens fabriker, och av dessa tillverkade Förenta staterna nära 4.000.000. England, Tyskland, Italien, Frankrike och Ryssland voro de andra stora fabrikanterna av motorfordon. När vi tillägga till dessa förvånande statistiska uppgifter, att i varje land vägar ha byggts för deras användning, ha vi en bild av en värld, i vilken tid och rum ha blivit helt och hållet relativa och avstånd nästan utplånade. Enligt byrån för utländsk och inhemsk statistik i Washington är nu det totala antalet mil vägar i världen 9.270.000. Vi vänta oss naturligtvis goda vägar i Europa och Amerika, men i Afrika finns det redan 429.000 mil vägar och i Asien över en million. Här ha vi en mate-

riell och vardaglig uppfyllelse av det profetiska ordet: "Bereden väg för Herren i öknen, banen på hedmarken en jämn väg för vår Gud. Alla dalar skola höjas och alla berg och höjder sänkas; vad ojämnt är skall jämnas, och vad oländigt är skall bliva slät mark. Herrens härlighet skall varda uppenbarad."

Hela världen har verkligen kommit tätt ihop genom kommunikationsmöjligheter till lands och sjöss för att inte tala om flygmaskinen, som snabbt håller på att bli ett vanligt samfärdsmedel tvärs över de sju haven och de fem världsdelarna.

Den vetenskapliga idén att på New Yorks världsutställnings mark gräva ned en 5000-års tidkapsel, vilken innehåller en översikt av vår nuvarande civilisation, kanske inte kan tilltala alla, men detta väldiga skrin av en kopparlegering, vilket vägde 800 pund, innehöll bland andra föremål och dokument en fullständig Bibel, Herrens bön på många språk och ett exemplar av Dr. Humes "Living Religions of the World". Om det efter 5000 år skall finnas några inbyggare på jorden, som kunna återfinna och läsa denna uppteckning, är inte alls säkert. Bland de budskap, som inneslötos för kommande släktled, var emellertid ett brev från den framstående vetenskapsmannen Albert Einstein. Han sammanfattade sina intryck av nutiden i 174 ord, vilka på en gång äro djupt meningsfyllda och profetiska:

"Vår tid är rik på uppfinningsrika sinnen, vilkas uppfinningar kunde underlätta våra liv betydligt. Vi fara över haven med hjälp av maskinkraft och använda krafter också för att befria mänskligheten från

allt tröttande muskelarbete. Vi ha lärt oss flyga, och vi kunna sända budskap och nyheter utan någon svårighet över hela världen med hjälp av elektriska vågor.

Emellertid äro produktionen och distributionen av förnödenheter fullständigt oorganiserade, så att var och en måste leva i fruktan att bliva avlägsnad från den ekonomiska kretsen och på det sättet komma att lida brist på allt. Människor, som bo i olika länder, döda vidare varandra emellanåt. Därför måste också av detta skäl vem som helst, som tänker på framtiden, leva i fruktan och fasa. Detta beror på att intelligensen och karaktären hos de breda lagren är ojämförligt mycket lägre än intelligensen och karaktären hos de få, som frambringa något värdefullt för samhället.

Jag litar på att eftervärlden skall läsa dessa redogörelser med en känsla av stolt och rättfärdigad överlägsenhet.”

En annan kraft, som binder mänskligheten samman till det bättre eller till det sämre, är den elektriska telegrafafen och kabeln, telefonen och trådlösa stationer. Underbarare än den förtrollade mattan i ”Tusen och en natt” är radiomottagaren, som finns i millioner hem i hela världen. I Förenta staterna ensamt finns det 561 rundradiostationer med en årlig betalningslista av 22.000.000 dollar. Radioprogrammen annonseras i varje tidning i alla städer i den civiliserade världen. Då jag nyligen låg sjuk, blev jag livligt påmint härom. Jag låg på sjukhuset här i Princeton under den europeiska krisen, och genom att vrida på en knapp då och då under en timmes tid kunde jag höra röster sådana som dessa: ”Vi taga er nu till

Berlin... Nu äro vi i Rom... Här är en röst från Downing Street 10... Vi taga er nu till Prag... Dessa rapporter komma varje timme från National Broadcasting Company." Det som människor höra viskas i sitt öra, det predikas nu inte endast på taken utan i radion.

Shanghais kristliga rundradio är ett exempel på användningen av radion i främmande länder. Den har ett dagligt rundradioprogram på sju timmar. Det följande är ett typiskt program:

- 7.45 f. m. Musik.
- 8.00 f. m. Morgonandakt på kinesiska.
- 12.45 e. m. Musik.
- 1.00 e. m. Middagsbetraktelse på engelska.
- 5.00 e. m. Föredrag om förbättringar i hemmet på kinesiska.
- 5.30 e. m. Dagsnyheter på kinesiska.
- 6.00 e. m. Bibelstudium på kinesiska.
- 6.30 e. m. Kvällshistorier på kinesiska.
- 7.00 e. m. Musik.
- 7.30 e. m. Andaktsstund på kinesiska.
- 8.00 e. m. Prat om hälsan på kinesiska.
- 9.00 e. m. Andaktsstund på engelska.
- 9.30 e. m. Internationell timme (tyska, franska, ryska etc. omväxlande).

Mr. H. St. John Philby berättar, hur han och hans följeslagare, då de nyligen utforskade landet Saba, hade ständig kontakt med den övriga världen genom radion och lyssnade till London, Rom och Wien. Freya Stark berättar i sin bok "The Southern Gates of Arabia", hur hon blev allvarligt sjuk i hjärtat av

Hadramaut och hur hennes arabiske värd en söndag hade med sig en liten radiomottagare, medels vilken hon hörde en gudstjänst från London.

Två andra moderna uppfinningar ha revolutionerat världen, nämligen den dagliga pressen genom postväsendet och biografen. Den nuvarande journalismens allestädes närvarande energi och företagsamhet har skapat en ny situation och en ny mentalitet bland massorna. Provinsialism är på retur även i de avsidet belägna trakterna av världen. En malajisk veckotidning, som publiceras på Borneo, har t. ex. på en och samma sida en artikel om islam i Amerika, om den nya moskén i Berlin, om nationalismen i Bengalen och en annons om ett javanesiskt ångbåtsbolag, som för pilgrimer från Borneo till Mecka, om de vilja gå ombord i Padang, Sumatra. Pressen är på en gång ett bevis på världens enhet och samhörighet och på dess hopplösa splittring och oenighet. Den är ett ofelbart dagligt kännetecken på de svallande tankeströmningarna på orons hav. Den är också en termometer, på vilken den kloke kan läsa den stigande eller fallande temperaturen hos nationalismen, och en barometer, som registrerar annalkande stormar av misstankar och krig.

Journalismen fanns i Kina, innan boktryckarkonsten uppfanns i Europa, men i allmänhet är nutidens journalism en av de nya krafterna i Asien och Afrika. I många länder är den av jämförelsevis ungt datum. I Turkiet och Levanten publicerades de första tidningarna 1869. I vår tid finns det inte något starkare band, som binder samman den islamska världen, än

pressen. Den formar hela nationers språk. Följande ord av Kipling äro sanna, även då de tillämpas på nutida journalistik i den icke-kristna världen:

”Och påven bannstrålen slunga må,
förbud kan utfärdat bli,
men bubblan är uppblåst och stucken också
av oss och folk som vi.
Kom striden ihåg och sakta din färd,
då Makten ordet fått
och säger, att Kung i stolthetens värld
är Pressen — Pressen blott!”

Biografen tillåter hela världen att blicka in genom den västerländska civilisationens bakre fönster. Intet är förborgat, som inte skall bliva uppenbart. Den s. k. icke-kristna världen har blivit fullständigt förtrogen med den icke-kristna karaktären hos mycket av västerländsk civilisation. Guds namn smädas bland hedningarna lika väl som på Pauli tid på grund av dem, som inte hålla Hans Ord i ära.

I en sådan förminskad värld, där alla människor äro grannar, kallas vi att predika evangelium, och den bästa vägen att rundradiera vårt budskap har alltid varit genom personlig kontakt. Jesus kände väl till den personliga kontaktens strategi. Han skrev inte någonting. Han sände inte några brev till härskare och ledare, som Muhammed gjorde, och bad dem mottaga hans budskap och mission. Han litade på den mänskliga rösten, hade förtroende för det mänskliga hjärtat och visste, att sanningen skulle sätta tungan i brand. ”Betänken huru en liten eld kan antända en stor skog.” ”Jag sänder eder åstad såsom får mitt in ibland ulvar.”

Utan makt, utan jordiska tillgångar, utan maskineri eller organisation sprida sig män och kvinnor i små sällskap två och två, förkunna sitt budskap och återvända med glädje. Så var det i början, och så var det under två århundraden. Tysta som daggryningen, oemotståndliga som tidvattnet, mäktiga på grund av den Uppståndnes majestät åstadkommo dessa enkla människor det, som förändrade Palestina och den romerska världen. Det är historiens mest häpnadsväckande revolution, av vilken vi här se början. Professor Lecky bekänner sin förvåning med dessa ord:

”Att den största religiösa förändringen i mänskosläktets historia skulle ha ägt rum under ögonen på en lysande samling filosofer och historiker, som voro klart medvetna om upplösningen omkring dem, att alla dessa författare fullkomligt skulle ha underlåtit att förutsäga utgången av rörelsen, som de iakttago, och att de under tre århundraden skulle ha behandlat som uteslutande föraktlig en verksamhet, som nu alla människor måste medge ha varit, till gott eller till ont, den mäktigaste hävstång, som någonsin blivit anbringad för mänsklighetens sak, detta allt är fakta, som väl äro värda begrundan under varje tid av religiös övergång.”

I dag leva vi också i en tid av övergång och se samma möjligheter i Indien och Kina, i Turkiet och Levanten. När vi begrundar det första århundradets under och komma ihåg, att det var det förändrade sinnet hos de män, som Jesus utvalde, som utgjorde förklaringen, längta vi efter deras efterföljare och uttala den avlidne Frank Mason Norths bön:

”O, Herre över världen all,
vars kärlek vi ej här förstå!
Ditt hjärta blödde, brast till sist,
för att Guds kärlek skulle nå
till jordens slut. Ack, låt oss se
Din Frälsarmakt, som frid kan ge!

Se, murar sprängas, portar stå
helt öppna nu i varje land!
Och släkten, raser, stammar, folk
de känna trycket av Din hand,
de ana ljus från Din gestalt.
Din värld är öppen överallt.

Guds kyrka! Vakna, vakna upp!
En värld, som vaknar, kallar dig.
Se hit, och hör ännu en gång
ett mänsklighetens rop för sig!
Ack ja, vi tjäna vill förvisst
vår värld och Dig, vår Herre Krist!”

Släktets samhörighet

”Den Gud som har gjort världen och allt vad däri är, han som är Herre över himmel och jord, han bor icke i tempel som äro gjorda med händer, ej heller låter han betjäna sig av mänskohänder, såsom vore han i behov av något, han som själv åt alla giver liv, anda och allt. Och han har skapat människosläktets alla folk, alla från en enda stamfader, till att bosätta sig ut över hela jorden; och han har fastställt för dem bestämda tider och utstakat de gränser inom vilka de skola bo — detta för att de skola söka Gud, om de till äventyrs skulle kunna treva sig fram till honom; fastän han ju icke är långt ifrån någon enda av oss. Ty i honom är det som vi leva och röra oss och äro till, såsom ock några av edra egna skalder hava sagt.”
Apg. 17: 24—28.

Som vi ha sett i det senaste kapitlet, har världen aldrig varit så liten, som den är i dag, men inte heller någonsin så stor. Upptäckter ha ökat vår kunskap om dess vidsträckta områden, under det att uppfinningar ha minskat dess omkrets och diameter. Nilens källor äro kända, hela Asien har blivit genomforskat, vi ha kartor över det inre av Afrika, Nord- och Sydpolerna ha blivit upptäckta, öken, djungel och isflak ha läm-

nat ifrån sig sina hemligheter till den oförskräckte pionjären. Men Joseph Cooks påstående i ett föredrag i Boston, att "1800-talet har gjort hela världen till ett grannskap, 1900-talet skall göra den till ett broderskap", är ännu inte förverkligat.

I våra dagar är det särskilt nödvändigt och passande med samma budskap, som Paulus, ansikte mot ansikte med Greklands och Roms Kristusfria kultur, frambar på Areopagen:

"Gud . . . har skapat människosläktets alla folk, alla från en enda stamfader, till att bosätta sig ut över hela jorden; och han har fastställt för dem bestämda tider och utstakat de gränser inom vilka de skola bo — detta för att de skola söka Gud, om de till äventyrs skulle kunna treva sig fram till honom; fastän han ju icke är långt ifrån någon enda av oss."

1. Pauli stora förklaring om vår enhet genom skapelsen och i återlösningen grundade sig på hans tro på Gamla testamentets skrifter. Alla andra röster, hur högt de än förkunna människans broderskap och Gud såsom Fader, äro endast ekon av det vittnesbördet, som juden finner i 1 Mosebok och Psaltaren, hos Jesaja och profeterna.

Ingenstädes i Österlandets alla heliga böcker finna vi ett så klart vittnesbörd om släktets enhet och möjligheten av ett Nationernas förbund och av ett människosläktets broderskap som i Gamla testamentet. Vem kan läsa den sextiosjunde psalmen i Psaltaren utan att inandas en kosmopolitisk atmosfär? Vilken uppenbarelse hade inte Jesaja om släktets framtida öde och om den tid, som skulle komma, då Guds

härlighet skulle övertäcka jorden och alla folk skulle se Guds ljus! Adams historia må vara en gåta, men den är inte en myt för Nya testamentets författare.

Släktets samhörighet till sitt allmänna ursprung bekräftas av dess samhörighet i den allmänna återlösningsen. Det är med djup filosofisk insikt, som aposteln Paulus bygger upp sin teologi på denna grund: "Såsom i Adam — så i Kristus." Aposteln Johannes lägger slutstenen till Bibeln, då han i Uppenbarelseboken omtalar sin syn av den återlösta mänskligheten, återförenad ur alla folkslag och stammar och folk och tungomål. I sin undervisning förutsatte alltid Herren Jesus Kristus denna släktets samhörighet. Han kom som världens ljus och uppdrog åt sina apostlar att gå ut i hela världen och göra alla folk till lärjungar. Han ansåg ej, att det fanns några hinder, som skulle visa sig oöverstigliga för dem, vilka älskade honom. När judarna anklagade honom för att vara samarit och vara besatt av en ond ande, gick han med förakt förbi den första anklagelsen. Hos honom fanns inte någon rasstolthet eller några rasfördomar. Han sade till sina lärjungar: "I skolen icke låta kalla eder 'rabbi' ... I ären alla bröder."

Efter många obestämda och bisarra teorier har modern vetenskap kommit tillbaka till en tro på släktets samhörighet och enhet. Mikroskopet kan skilja djurens blod från människans men inte hottentottens från hinduens eller kinesens. De gamla oryggliga indelningarna efter pigment i huden, formen på skallen, beskaffenheten av håret och ansiktets utseende ha försvunnit. Fysiologi, antropologi och psykologi intyga

alla det mänskliga släktets väsentliga enhet. Det är en fysisk enhet, i vilken inte finnes någon väsentlig olikhet. Etnologi, sociologi och psykologi äro ense om att lära, att de olika raserna, när samma möjligheter erbjudas dem, på förståndets och känslans områden äro av samma slag. Släktets andliga enhet är tydligt bevisad i missionens historia i de olika rasernas rikedom på religiösa erfarenheter och i deras svar på evangeliet.

Denna väsentliga enhet har blivit starkt framhävd i en uppsats "The Antiquity and Unity of Man" av den numera avlidne Dr. Warfield:

"Den psykologiska enheten hos släktet är uppenbar. Alla slags människor äro psykologiskt sett en och samma och visa sig vara ägare av samma själsliga natur och utrustning. Under samma inflytelser fungera de själsligen och andligen på samma sätt och visa sig i stånd till samma själsliga reaktioner. De, de alla och endast de, visa sig i de levande varelsernas hela rike vara förnuftiga och moraliska naturer. Mr. Fiske var därför i sin fulla rätt, när han förklarade, att fastän det för den zoologiska människan kunde räcka med inrättandet av en särskild *familj*, som skilde sig från chimpansen och orangutangen, 'måste man å andra sidan för den psykologiska människan bygga upp ett särskilt *rike*, nej, man måste t. o. m. tudela universum och sätta människan på ena sidan och allting annat på den andra'.

Av så stor betydelse är därför detta för teologien, att det skulle vara riktigast att säga, att Bibelns lära om återlösningen är grundad på dess antagande, att människosläktet är en organisk helhet och kan behand-

las som en sådan. Det är emedan alla äro ett i Adam, som det inte är någon olikhet i synd, utan alla äro i saknad av härligheten från Gud (Rom. 3: 22 ff.). För den nya människan kommer det inte an på om någon är grek eller jude, omskuren eller oomskuren, barbar eller skyt, träl eller fri: nej, Kristus är allt och i alla (Kol. 3: 11). Den gamla människans enhet i Adam är förutsättningen för den nya människans enhet i Kristus.”

Det är därför mycket intressant att lägga märke till att alla de äldre klassifikationerna och indelningarna av människosläktet till stor del ha blivit övergivna. R. R. Marett i Oxford utropar i sin lärobok i antropologi:

”O, om det blott funnes ett yttre rastecken, som man inte kunde taga fel på! Det har alltid varit antropologens dröm, men det är en dröm, som inte visar några tecken till att bli förverkligad. Alla sorts undersökningar av detta slag ha blivit framlagda. Kranium, fogar i kraniet, utvecklingen av pannan, näsben, öga, haka, käkar, visdomständer, hår, överarmsben, bukåla, handens hjärtlinje, vad, skenben, häl, färg och t. o. m. lukt — alla dessa yttre tecken och många flera har man tänkt, var för sig eller tillsammans, skulle utgöra det avgörande beviset på en människas härkomst.”

Han går emellertid vidare och påvisar, att det inte finns något verkligt raskännemärke. ”Människan är bra lika överallt från Kina till Peru... Ras eller släkte förblir någonting, som vi inte för närvarande kunna isolera.”

Denna enhet ligger långt djupare än en yttre likhet eller intellektuell förmåga; det är en moralisk enhet. Alla människor över hela jorden ha blivit medvetna om synd med dess lidande och oro. Fastän i hög grad påverkat av ärftlighet och miljö visar människans samvete likväl en förunderlig likhet i sitt svar till moralagens grundprinciper. Törsten efter Gud och gemenskap med honom, uppfattningen av det eviga, tron på själens odödlighet — vad är det annat än lika många bevis på släktets samhörighet? Den mänskliga familjen har överallt visat samma förmåga av och möjligheter till handling under liknande villkor och förmåner.

Under världskriget blandade sig Österlandet och Västerlandet såsom aldrig förr och lärde sig att förstå och missförstå varandra. Negertrupperna från sydstaterna och från Algeriet kämpade tillsammans mot en gemensam fiende. Enligt den dagliga pressen ha negrerna i Förenta staterna därvid förvånat världen. Det säges, att när de färgade trupperna lämnade Birmingham, Alabama, satte de upp anslag på dagvagnarna av följande lydelse: "Denna färg kommer inte att springa!" Alla negerregementen hade en meritlista, som gjorde dem högt värderade i militärt avseende i Amerika. En vit befälhavare över ett negerregemente befalldes av en högre officer att draga tillbaka sina trupper från en farlig position vid fronten, men det raska svaret blev: "Mina män retirera aldrig!" De fortsatte, och den högre officerens vrede drunknade i hurrarop. Det åttonde Illinoisregementet kom tillbaka, och tjugotvå av dess soldater buro det amerikanska D. S. C. (utmärkelsetecken för tapperhet i fält),

under det att sextioåtta hade Croix de Guerre. Marin-officerare, som mötte deras fartyg, sade, att det fanns flera dekorationer synliga i det åttonde regementet eller trehundra-sjuttionde infanteriregementet (som det nu kallas) än i något annat regemente, som dittills hade återvänt till Förenta staterna.

De indiska soldaterna visade sin tapperhet på alla fronter. Bengaler, pathaner och ghurkaer vunno viktoria-korset för tapperhet, och aldrig mer skall en Kipling tala om dessa män såsom "lägre släkten utan lagen".

2. Denna släktets samhörighet, som måste erkännas i teorien, som uppenbaras i Skriften och som har blivit belyst under kriget, förnekas emellertid i själva verket och blir utan verkan genom rashat och ras-fördomar.

I en nyligen gjord granskning av rasproblem talar Julian S. Huxley som vetenskapsman och förkunnar under titeln "Vi européer" å dessas vägnar just vår tids budskap: "En av de största fienderna till vetenskapen är den falska vetenskapen. I en vetenskaplig tid söka fördom och lidelse kläda sig i en dräkt av vetenskaplig aktningvärdhet. När de inte kunna få stöd av sann vetenskap, uppfinna de en falsk vetenskap för att rättfärdiga sig. Vi veta alla, att djävulen kan citera Skriften för sitt eget ändamål. I dag finna vi, att han t. o. m. kan hitta på ett falskt Skriftens ord, som han kan citera. Ingenstädes är detta beklagansvärda förhållande tydligare än beträffande 'rasen'. En väldig falsk vetenskap om 'rasbiologi' har byggts upp, vilken tjänar att rättfärdiga politisk ärelystnad,

ekonomiska ändamål, social avund och klassfördomar.”¹

I sin lärda bok fastställer Huxley fallgroparna eller vanföreställningarna hos alla hedniska klassifikation, som förneka släktets väsentliga enhet och samhörighet. De förnämsta hedniska grupperna i Europa ha sinsemellan ingen orsak till övermod eller skryt. Han fortsätter att säga: ”Under alla tider ha lag, förnuft och religion i lika grad betonat hela mänsklighetens broderskap. En forntida filosof och skald sade en gång: ’Jag är en människa, och intet mänskligt är mig främmande.’ Ännu tidigare frågade en mördare: ’Skall jag taga vara på min broder?’

Särskilt de allmänna grundvillkoren, som alla människor dela, ha varit föremål för de stora andliga ledarnas intresse. Malakis fråga: ’Hava vi icke alla en och samma fader? Har icke en och samma Gud skapat oss?’ och Pauli försäkran: ’Han har skapat människosläktets alla folk, alla från en enda stamfader, till att bosätta sig ut över hela jorden’, ha upprepats av en oräknelig mängd röster. Människosläktets gemenskap är en uppfattning, som särskilt har tilltalat pedagoger. ’Samma himmel välver sig över oss, samma sol och alla stjärnorna kretsa omkring oss och lysa oss omväxlande’, sade den store mähriske uppfostraren Comenius (1592—1671).”

Sista meningen i Huxleys bevisföring lyder: ”Rasfrågan är en myt och en farlig myt därtill. Den är en täckmantel för själviska ekonomiska syftemål, som i

¹ Julian S. Huxley: ”We Europeans”, sid. 7, 1937.

sin ohöljda nakenhet skulle se alltför fula ut. Den är inte heller vetenskapligt grundad. Vetenskapens väsen är vädjan till fakta.”

T. o. m. inom kyrkan ha vi inte nog betonat den stora sanningen, att Gud inte har anseende till personen. Hur många Petrus behöver inte fortfarande synen av en linneduk, som kommer ned från himmelen, innan han medger, att ingenting mänskligt är oheligt och orent! Den västerländska kulturens historia har många mörk sida om internationella orättfärdigheter, som bero på att en starkare ras har trampat på en svagares rättigheter. Flera år före kriget skrev en av våra egna skalder i Harpers veckotidning denna dikt, som stack med en sarkasm grundad på sanningen:

”Vi är ett utvalt folk, ja, se på vår hudfärg blott!

Andra är svarta och gula — detta är syndens lott.

Vi är kulturens söner, rasernas härskarätt,

visa vår rätt och titel med hjälp av kulan lätt,

döda den nakne röde, göra den svarte till slav,

pråla med våra fanor över en världsvid grav.

Röd eller gul eller svart — våld är det enda tack,
färgade folk ha fått av de vita vargarnas pack.

Vi är ett utvalt folk — vår gärning är rätt och rår —
fruktade som en spetälsk, vars hud är vit som vår.”

Ingen, som har läst om opiumkriget, holländarnas behandling av hottentotterna i Sydafrika, ”Vanärans århundrade”, beskrivet av Helen Hunt Jackson, om behandlingssättet av indianerna i Amerika, skändligheterna, som förövades vid Kongofloden, eller handeln med dryckesvaror i Afrika och Söderhavet, kan undgå att försvara skaldens sarkasm. Berättelsen är

sådan, att vi borde skämmas. Om Gud har skapat människosläktets alla folk, alla från en enda stamfader, må vi verkligen hoppas, att Han genom Kristus är försoningen inte endast för våra nationella synder utan för hela världens nationella synder.

Då den hinduiska skalden Rabindranath Tagore talar om farorna av ren nationalism, säger han: "Denna nationalism är en onskans grymma farsot, som sveper över människovärlden under denna tidsålder och tär på dess moraliska livskraft... Man måste komma ihåg, att denna politiska trosbekännelse om *nationell* patriotism inte har prövats under en längre tid. Det forna Greklands lampa är utslocknad i det land, där den först tändes, Roms makt är död och begravnen under ruinerna av dess vidsträckta kejsardöme. Men den civilisation, vars grundval är samhället och människans andliga ideal, är fortfarande något levande i Kina och i Indien."

Samma uppfattning uttrycktes av den tyske författaren Nicolai i hans märkvärdiga, tankeväckande bok "Krigets biologi".

Biskop Gore framställde saken på följande sätt: "I Guds ögon, i Kristi dom har intet folk någon företrädesrätt. Vi tro, att Han bryr sig lika mycket om varje ras av vilken färg eller duglighet som helst, och att Han förelägger varje folk att göra det mesta möjliga av sig självt och sina tillgångar, för att det desto bättre må sörja för hela människosläktets behov och vidmakthålla de universella och opartiska intressena för rättvisa, frihet och fred."

Vi måste därför kristna våra internationella förbin-

delser och genom den kristna missionens verksamhet återställa släktets andliga enhet i Jesus Kristus, vår Herre. Endast Kristus kan göra det, och endast i hans anda av medlidande och offrande kärlek kunna vi hjälpa honom att utföra det omöjliga. Det måste bli ett lidelsens och hatets vapenstillestånd lika väl som ett krigets vapenstillestånd. Vårt missionsarbete skulle aldrig vara nedlåtenhet utan deltagande. Hedningarna äro inte "lägre slakten utan lagen" utan förlorade barn, som under lidande söka sig tillbaka till Faderns hus och Faderns hjärta. De mindre lyckligt lottade raserna äro inte den vite mannens börda — ännu mindre hans lastdjur — utan den vite mannens ansvar och möjlighet. Som den lilla flickan sade till polisen, vilken protesterade, när hon bar ett barn större än hon själv genom den starka trafiken: "*Nej, han är inte en börda; han är min bror.*" Hatets sånger ha haft sin dag. Låt oss sjunga kärlekens sång med vår mun och vårt hjärta. "London Times" publicerade den 26 december 1917 en kvinnas svar till Sir Arthur Conan Doyle, som vid den tiden predikade hämnd på Tyskland. Det var ett stort budskap, som Ethel M. Arnold frambar för vår nydanande tid:

"O, framtidens människor! Är hatet den makt, som din
ande begär
att bygga en skönare värld? Kan hatet rädda oss här?
Är det hatet, vi kvinnor behöva som släktets skyd-
dande vän?
Är det hat, som bör stämpla ansiktet på våra män?
Det är hatet, frukt utav avund, hemskaste ogräs, som
gror,

som gör till bandit den man, som annars är far och
bror.

Ja, männen bli galna av hat, en förgiftad, omänsklig
hop,
emedan de druckit av brygden från hatets helvetiska
stop.

För segrarens rätt att hämnas, för rättvisans stora
namn,

för tron, att ljus skall besegra allt ont uti mörkrets
famn,

för kraft att utrota hatet, som endast ger strid och
konflikt,

för detta men inte för hatet de dog, 'de som gjorde
sin plikt'."

Om det är någonting, som världskriget ovillkorligen
borde ha lärt oss, är det grundsanningen om mänskligt
broderskap först genom skapelsen och sedan påtag-
ligare i Jesus Kristus. Han har brutit ned alla skilje-
murar, som stodo emellan oss.

Det enda fridens bord, som verkligen gäller något,
är det, där Han befinner sig, liksom Han gjorde den
natt, då Han blev förrådd. Det är samma fridens bord,
vid vilket Han plötsligt uppenbarade sig, när dör-
rarna voro stängda av fruktan för judarna, och sade
till den lilla skaran lärjungar: "Frid vare med eder!"
Sedan visade Han dem sina händer och sin sida. Det
är, när vi se Honom i Hans uppståndelses härlighet
med tecknen på vår allmänna mänsklighet — märket
av vårt spjut och av våra spikar, som vi skola förlåta
varandra genom att komma ihåg Honom. För femton
år sedan diskuterade en engelsk författare i "The

Round Table” försoningen med Tyskland och berättade legenden om Judas Iskariots själ: ”Den flydde från självmördarens lik genom rymden och for från avgrund till avgrund, tills slutligen ångern vek för sorgen. Och se, ett stort ljus! Och den bedrövade själen såg från det yttre mörkret in i himlen (ty fönstren voro öppna) och såg apostlarna, bröderna, stå vid ett bord, som var dukat med bröd och vin, deras Herres lekamen och blod. Sedan kom En, som tog honom vid handen och drog honom innanför. ’Vi ha väntat på dig’, sade Mästaren, som Judas Iskariot hade förrått. ’Mina gäster kunde inte sätta sig ned till min måltid, förrän du var här.’” Så kan också efter många dagar alla de totalitära staternas själ renad och förnyad komma tillbaka till nationernas brödraskap. Vi må smaka frihetens gemenskap under tiden, men vi kunna inte sitta ned till fest, förrän alla äro där.

Har en ny dag börjat gry, ett nytt tidevarv med dess uppfattning av ett Nationernas förbund? Är det en dag av återuppbyggande, inte endast ekonomiskt och socialt och nationellt utan en dag av moraliskt och andligt återuppbyggande? Äro vi redo för uppgiften?

”Se till, att du bygger säkert,
när tiden inne är,
med rättens och sanningens stenar
och trohetens hörnstenar där
och bjälkar av gottgjord orätt
och våra martyrs blod!
Men bygg på den enda Grunden,
och fasthet din byggnad giv!
Den Klippa, som fanns för evigt,
på Honom bygg ditt liv!”

Vad har utförts?

”Sannerligen, sannerligen säger jag eder: Den som tror på mig, han skall ock själv göra de gärningar, som jag gör; och ännu större än dessa skall han göra. Ty jag går till Fadern, och vadhelst I bedjen om i mitt namn, det skall jag göra, på det att Fadern må bli förhärligad i Sonen. Ja, om I bedjen om något i mitt namn, så skall jag göra det. Älsken I mig, så hållen I mina bud, och jag skall bedja Fadern, och han skall giva eder en annan Hjälpare, som för alltid skall vara hos eder: sanningens Ande.” Joh. 14:12—17.

Ett av vår Frälsares märkligaste löften finnes i 14 kapitlet i Johannesevangeliet. De första orden synas vara en tydlig överdrift, en omöjlig paradox, ett löfte, som tyckes alltför stort för att kunna tagas ordagrant. Orden komma vår tro att vackla t. o. m. efter nitton sekler.

Hör! ”Sannerligen, sannerligen säger jag eder: Den som tror på mig, han skall ock själv göra de gärningar, som jag gör; och ännu större än dessa skall han göra. Ty jag går till Fadern.” Jesu gärningar voro övernaturliga. Han hade makt över naturen och kunde stilla stormar, gå på vattnet och mångfaldiga bröd och fiskar. Han var den store Läkaren, som kunde bota

den spetälske, öppna den blindes ögon och uppväcka den döde. Han kände människans innersta hjärtelag och sinne och kunde läsa däri som i en uppslagen bok. Onda andar bävade inför honom. Han gjorde döden om intet och förde liv och oförgänglighet fram i ljuset genom sitt evangelium. Ingen har så talat, som han talade. Ingen har levat, som han levde. Ingen har någonsin bedit, som han bad, lidit, som han led, dött, som han dog, uppstått, som han uppstod. Hur kunde han säga: "Större gärningar än dessa skolen I göra?" Likväl, nitton århundraden ha förflutit, sedan dessa ord yttrades, och Kristi kyrka är bevis på deras absoluta uppfyllelse. Alldeles som livet, som rör sig i varje blad och knopp, när våren kommer, är bevis på solens strålgans, fastän solen är nittiotvå millioner mil borta — så äro Kristi större gärningar efter hans uppståndelse ett bevis på hans gudomliga makt och hans uppståndelses kraft. Det som har utförts på missionens område av Jesu lärjungar, sedan han lämnade denna jord, är det mest överväldigande vittnesbörd om att han är hos Fadern och att han gör större gärningar än i sitt kötts dagar genom sin Ande och genom församlingen, som är hans kropp.

1. Det är större gärningar, då man betänker verksamhetens utsträckning. Hur små voro inte Nasaret och det lilla landet Palestina jämförda med Pauli romerska kejsardöme! Tänk, hur området för kristlig verksamhet hade utvidgat sig på William Careys kartor över Asien och Afrika, och se på Hudson Taylors församling, som bestod av alla de aderton provinserna i Kina! David Livingstone färdades över

en hel kontinent; Jesus lämnade aldrig Palestinas gränser. Jesus talade vid Galileiska sjön till några tusen bönder och fiskare; Stanley Jones och Robert E. Speer rikta sig genom radion till tio millioner lyssnare i alla världsdelar. Jesus framförde det glada budskapet på ett enda språk. Sedan kom pingsten och gjorde Babel om intet, och bibelsällskapen tala nu tusen tungomål.

2. Jesu lärjungar ha haft mycket längre tid att tjäna. Jesu offentliga verksamhet varade mindre än tre år. Johannes levde mycket längre. Polykarpus dog som martyr vid en ålder av åttiosex år. Många missionärer i vår tid ha ägnat femtio eller flera år åt obruten tjänst i hednaländer. Mrs. Andrew Watson från United Presbyterian Church ägnade sjuttiotre år åt Egypten, Dr. Wherry femtiotvå år åt Indien, Dr. J. J. Lucas från Allahabad, Indien, nu nittiotvå år gammal, arbetade sextiosju år i Indien. Vem kan räkna de många år av tjänst, som Scudders gävo Indien och Murrays Sydafrika? Vem kan summera ihop de år av tjänande, som under det gångna seklet ägnades det stora landet Kina av de tusentals, som ha offrat sina liv för dess evangelisation? Räknekonsten sviker oss.

3. Jesu lärjungar ha fått se större resultat av sitt arbete, än Jesus fick. Scenen i Kapernaums synagoga, när solen höll på att gå ned och de sjuka kommo, mångfaldigas nu dagligen tiotusen gånger i tusentals kristna sjukhus och sjukstugor. I Arabien ha t. ex. de åtta sjukhusen vid kusten långt flera patienter på året än hela skaran pilgrimer till Mecka. De senare kyssa den svarta stenen och återvända hem med trötta sin-

nen. Patienterna kyssa läkarnas händer och höra budskapet om livet och kärleken och friden.

Eller tänk på skörden på den första pingstdagen jämförd med väckelserna på Korea, i Indien, på Sumatra! Dessa senare äro långt större i antal och i fråga om grundandet av församlingar. År 1922 besökte jag den tyska kyrkans mission på Sumatra och såg Guds underbara makt att förvandla kannibaler och muhammedaner till en kristen församling, som räknar en halv million själar.

Skördetiden är alltid större än såningstiden. Det finns flera kristna på Korea nu, än det fanns i hela det romerska kejsardömet vid slutet av den apostoliska tiden. Ett tecken på framsteg — men kanske det minst betydelsefulla — är, att hela den protestantiska kristna kyrkan i s. k. "icke-kristna länder" har tillväxt med över 50 procent under de sista tio åren. Detta är inte en så stor procentuell ökning, som utmärkte de föregående tjugofem åren, men tillväxten i antal har varit mycket större. År 1903 räknades till 1.214.797 nattvardsberättigade och år 1936 inberättades det från samma fält 6.045.726 — en femfaldig ökning. På samma gång måste man dock hålla i minne, att tillväxten av den icke-kristna befolkningen i sådana länder som Indien, Kina och Japan har varit mycket större än ökningen i antal av de kristna.

Det är viktigt att lägga märke till i en nyligen gjord översikt de 27.577 protestantiska missionärernas mycket mångskiftandet verksamhet. De predika inte endast evangeliet om Kristus såsom Ordets förkunnare, utan de ha också grundat 55.395 organiserade kyrkor;

de leda 53.158 lägre skolor och 1.923 högre skolor och högskolor; de utöva läkekonsten i 1.092 sjukhus och 2.351 sjukstugor och understödja 195 barnhem och räddningshem. De ha också översatt och tryckt Bibeln på omkring 1.000 språk och dialekter och sprida varje år över 15.000.000 Biblar, Testamenten och bibeldelar. Annat arbete i kristet författarskap, social tjänst och yrkesutbildning är inte medräknat här.

Detta omfattande protestantiska missionsföretag uppehålls genom frivilliga gåvor från hemlandet, vilka uppgå till 31.000.000 dollar och en nästan lika stor summa (28.738.790 dollar) från de kristna på missionsfälten.

I holländska Ostindien enbart finns det över en million kristna, och detta område var en gång helt hedniskt och muhammedanskt. På ett halvt århundrade övergick befolkningen från kannibalism till kristna kyrkor och hem. Greve Okuma sade om Japan: "Det indirekta inflytandet av kristendomen har strömmat till varje område av japanskt liv. Ursprunget till den moderna civilisationen finnes i Jesu lära." En ledande kinesisk ämbetsman sade nyligen: "Jag är inte ännu kristen, jag är lärjunge till Kongfu-tse, men om inte kristendomens etik behärskar Kinas lärdom, finns det inget hopp för republiken."

Den första pingstdagen döpte Petrus 3.000 på en enda dag, och John Clough från baptisternas Lone Star mission 2.222 på en dag i Sydindien. Antalet kristna till namnet är i dag över sjuhundra millioner — en tredjedel av världens befolkning och mer än

två gånger antalet anhängare av någon annan religion. Världen har givit sitt bifall till Kristus.

4. Jesu lärjungar ha gjort större gärningar genom pressen och författarskap på många olika länders språk och så fört budskapet vidare. Jesus *visste*, att så skulle ske. Tänk på berättelsen om alabasterflaskan och hans märkliga profetia: "Sannerligen säger jag eder: Varhelst i hela världen detta evangelium bliver predikat, där skall ock det som hon nu har gjort bliva omtalat henne till åminnelse." Det är det gudomliga kungabrevet för bibelsällskapen! Precis *samma* berättelse läses nu på nära tusen språk.

Kristus skrev endast en gång — på marken! Hans ord utplånades av de gående tempelbesökarna. Hans lärjungar och Paulus skrevo emellertid ned de berättelser, som nu äro översatta till tusen tungomål. Bibeln och dess spridning till ungefär trettiofem millioner människor årligen är ett överväldigande bevis på uppståndelsen. Ingen annan bok har haft sådan livskraft, sådan universalitet och sådant underbart inflytande på livet och litteraturen. All annan litteratur från det första århundradet är "borta med vinden". Denna förblir till evig tid.

5. Jesu lärjungar ha gjort större gärningar i förhållande till sin styrka. Här äro alla jämförelser relativa. "Åt mig, den ringaste bland alla heliga, blev den nåden given", sade Paulus. Likväl åstadkom han mera än alla de andra apostlarna. Hans brev till de första församlingarna blev vårt Nya testamente. Skatteuppbördsmannens minnen av Jesus blev vårt första evangelium.

Vilka utförde evangelisationen av Europa och Nordafrika under de tre första århundradena? De voro enkla fiskare. Män och kvinnor med samma lidelser som vi — skomakare, vävare, män tagna direkt från plogen och kassan — likväl blevo de Kristi sändebud. Henry Martyn fick endast sex år till sin meteorliknande bana på missionsfältet: "Låt mig då få brinna ut för Gud!" — och likväl översatte han Nya testamentet till tre muhammedanska språk. Vilken stjärna av första storleken var han icke! När vi läsa berättelsen om Mary Slessor i Västafrika eller om Hudson Taylor i Kina, inse vi, hur Guds kraft fullkomnades i mänsklig svaghet, och hur Gud gjorde tecken och under genom dessa människor.

Det som har utförts under de gångna nittonhundra åren, är det starkaste möjliga bevis för kristendomens sanning. Undren i missionen äro det omöjligas härlighet. Om de första femhundra åren säger professor Latourette i sin nyligen utkomna historia:

"Vid slutet av det femte århundradet av kristendomens utbredande innehade den en helt annan ställning än vid begynnelsen. Från att ha varit en av de minsta judiska sekterna hade den blivit en religion, som bekändes av flertalet människor i det folkrikaste av mänsklighetens kulturområden. Aldrig i släktets historia hade en så fullständig religiös omvälvning ägt rum på så kort tid inom en så stor del av den civiliserade världen . . .

Omkring år 500 var den värld på väg att försvinna, där kristendomen hade vunnit dessa segrar. Inre svaghet och tryck utifrån höllo på att sönder-

spränga det romerska kejsardömet och göra slut på den grekisk-romerska kulturen, i vilken kristendomen hade fötts och framlevt sin kraftfulla ungdom. En ny tid började. I de västra delarna av Medelhavsbackenet förstörde barbarer från norr mycket av den gamla ordningen och bildade nya stater. Från sydost skulle snart ett annat våldsamt infall komma, översvämma Arabien, Persien, Syrien, Palestina, Egypten, Nordafrika och det mesta av Pyreneiska halvön och föra med sig en tro, vilken bar spår av kristet inflytande. Fastän denna tro ofta var spotskt tolerant, var den den mest hårdhärtade och farligaste fiende, som kristendomen hade mött dittills.”

Vad är femhundra år? Efter Guds sätt att räkna äro femhundra år endast tolv timmar, ty tusen år äro för honom som en dag. På Guds evighetsklocka kunna vi läsa inte endast om hans tålmod utan också om hans makt. De ärofulla resultaten och segrarna under de gångna nitton århundradena kunna grupperas under fem avdelningar: Missionens historia är historien om Honom, som började allt och skall slutföra allt. Vad har utförts hitintills?

I. Kristi budbärare ha inträngt i och utforskat varje land i världen. Livingstone sade: ”Där den geografiska bedriften slutar, tar missionen vid.” Det finns ingen världsdal eller ö, som är utforskad i dag. Detta är en uppfordran till det tjugonde århundradet. Alla dörrar äro öppna. Alla möjligheter äro våra.

II. Nästan varje land har tagits i besittning av missionspionjärer, och stationer ha grundats, där evangeliet har fått fotfäste. Det finns fortfarande några

oupptagna platser och obrukade områden, men skörde-
fältet är hela världen!

För att kunna visa Guds rikes nuvarande utsträck-
ning behövs en karta av hela världen. Tänk t. ex.
på det kristna besittningstagandet av Kina eller för-
delningen av missionsstationer i Afrika!

Bokstavligt talat tystnar aldrig bönens röst, och
lovprisningarna av Kristus försätta från den ena meri-
dianen till den andra på en melodi, som inte upphör.
Rymden är full av det kristna budskapet. Det radieras
från Shanghai till Chicago. På jorden, på havet och i
skyn hörde man i år julens sånger!

*III. Det förberedande arbetet har utförts genom
översättningen av Bibeln.* Den väldiga och svåra upp-
giften att utarbeta litteratur, att grunda tryckerier,
skolor, universitet och sjukhus har fullt verkställts.
Andra ha arbetat, och vi ha gått in i deras gärning.
Biblar, ordböcker, grammatikor — en inhemsk här
för att besätta landet! Om pionjären kunde se detta!

IV. De stora skördarna ha varit bevis på Guds
Andes närvaro liksom på den första pingstdagen. Tänk
på de nationella kyrkorna i Kina, Brasilien och Japan
och på konferenser sådana som Madraskonferensen,
där mer än hälften av ombuden tillhörde nationella
kyrkor! För första gången i mänsklighetens historia
se vi uppfyllelsen av de stora löftena i Gamla testa-
mentet och ett synligt de heligas samfund från alla
länder, vilka bilda en stor, helig, allmänlig kyrka.
Ingen ekumenisk sammankomst har kunnat mäta sig
med konferenserna i Oxford och Edinburgh, då man
tänker på deras representativa karaktär.

V. *Den apostoliska successionen är eder.* "Kristus, Guds Son, har sänt eder till de mörka länderna; ni ha blivit invigda av de genomborrade händerna."

Det är en obruten rad av hjältar och martyrer under seklernas lopp; berättelsen om deras liv borde inspirera ungdomen i vår tid. Hebréerbrevets elfte kapitel är endast portalen till tidevarvens Westminster Abbey. Som pojke brukade jag läsa Fox' "Book of Martyrs". Då jag studerade vid universitetet, läste jag om Keith Falconer och David Livingstone. Jag kan aldrig uttrycka, vilket tack jag är skyldig sådana biografier över män, som vågade, ledde och dogo för sanningen. De hade alla egenskaper, som behövas för andligt ledarskap — fantasi — beslutsamhet. Det är en skara, som ingen kan räkna, ur alla folkslag och stammar och folk och tungomål — och Gud förökar den i Kina och annorstädes. Känner ni till berättelsen om Katar Singh, tibetanen? Han dömdes till döden genom tortyr av laman i Tshingham, därför att han bekände sin tro på Kristus. Han syddes in i ett tungt, vått jakskinn och utsattes för solens hetta. Den långsamma sammandragningen av denna dödsfälla är den fruktansvärdaste tortyr, som någonsin mänsklig grymhet har hittat på. Vid slutet av dagen bad den döende mannen att få skriva ett avskedsbudskap. Det var följande:

"Jag gav till Honom, som gav mig mitt liv,
allt mitt, att allt vara Hans.

Hur skulle jag kunna betala min skuld till Honom,
om än jag fick leva oändligt länge?

Jag ber ej om ett utan tusen liv
för Honom, som offrade sig för mig.

O, skulle jag då ej dö med glädje för Jesu
skull och ej fråga varför?"

Detta vittnesbörd, avlagt i ett ögonblick av de
hemskaste kval, blev inte utan frukt, ty en av de
högsta ämbetsmännen i lamans palats blev gripen av
martyrens rop och bekände Kristus samma kväll.

I nordvästra Kina, i Afghanistans gränstrakter, i
Persien och i Arabien finns det människor, som för
Kristi skull äro nödställda, misshandlade, plågade, och
som irra omkring i öknar och bergstrakter och leva i
hålur och jordkolor. Kvinnor låta lägga sig på sträck-
bänk och vilja icke taga emot någon befrielse, i hopp
om en så mycket bättre uppståndelse.

Då vi ha ett sådant arv för ögonen och en så stor
sky av vittnen omkring oss, är deras verk en upp-
fordran att stå upp och gå till verket. Vi som snart
skola dö, räcka budkavlen till dig. Vi uppfordra dig
att taga upp den och föra den vidare! Detta Konung-
ens evangelium måste predikas i hela världen till ett
vittnesbörd. Medan man gisslar och korsfäster vår
Herre på nytt i Europa och Asien och låter honom
lida öppen smäleik, är det inte tid för dig att stå och
värma dig vid kolelden, som Petrus gjorde.

"Är du skyddad vid världens eld,
trygg vid dess syn?
Då är säkert din själ i fara!

Ty Ljusets söner äro med Gud i dyn,
Gud kan i stallet vara.
Så vakna från farlig ro
till ditt svärd och din sköld!
Din vila är bortslösad tid.
Så lyss, då basunen kallar
ut till en kämpastrid!”

”Sannerligen, sannerligen säger jag eder: Den som
tror på mig . . .”

Den ofullbordade uppgiften

”Jag har härvid satt min ära i att icke förkunna evangelium, där Kristi namn redan var känt, ty jag ville icke bygga på en annans grundval; utan så har skett, som skrivet är: ’De för vilka intet har varit förkunnat om honom skola få se, och de som intet hava hört skola förstå.’” Rom. 15: 20, 21.

”När vi säga detta, berömma vi oss icke till övermått, icke av andras arbete. Men väl hava vi det hoppet, att i samma mån som eder tro växer till, vi inom det område som har tillfallit oss skola bland eder vinna framgång, i så överflödande mått, att vi också få förkunna evangelium i trakter som ligga bortom eder — och detta utan att vi, inom ett område som tillhör andra, berömma oss i fråga om det som redan där är uträttat.” 2 Kor. 10: 15, 16.

Efter Edinburghkonferensen 1910 hade jag den förmånen att i en liten bok ”The Unoccupied Fields of the World” fästa uppmärksamheten på världens oupptagna missionsfält i enlighet med den granskning, som vid den tiden gjordes av konferensens kommission. Nr 1. Det tragiska i situationen är, att efter alla dessa år kommissionens resultat och de flesta fakta fortfarande äro moderna! Man konstaterade

följande: "Världens oupptagna missionsfält göra synnerligen tungt vägande och trängande anspråk på kyrkans uppmärksamhet och missionsnit. I detta den kristna historiens tjugonde århundrade borde det inte finnas några oupptagna missionsfält. Kyrkan måste avhjälpa detta beklagliga förhållande med minsta möjliga dröjsmål. Några av dessa obrukade fält, t. ex. Mongoliet och många trakter av Afrika, äro öppna för evangeliet. På somliga fält måste man övervinna svårigheter att komma in i landet. Både i Afrika och Asien finns det stora franska områden, som ännu inte ha någon kristen mission. På andra fält synas politiska svårigheter för närvarande hindra upptagandet av mission. Sådana äro Tibet, Nepal, Bhutan och Afghanistan. Men de stängda dörrarna äro få, jämförda med de öppna, genom vilka ännu ingen gått in, De försummade tillfällena äro kyrkans skamfläck. En stor del av de oupptagna fälten finns inom den muhammedanska världen inte endast i Nordafrika och i västra Asien utan också i Kina. I själva verket är den ojämförligt största delen av den muhammedanska världen praktiskt taget utan kristen mission."

År 1928 utarbetade Mr. Charles H. Fahs en noggrann översikt över "Den ofullbordade evangelisationsuppgiften" ("The Unfinished Evangelistic Task") i en broschyr på 83 sidor för det internationella missionsrådets konferens i Jerusalem. Men fastän denna fanns i händerna på alla ombuden, diskuterades eller granskades den aldrig och trycktes inte alls i konferensens rapport. Det är sant, som Mr. Fahs anmärker, att "betonandet av vidsträckt expansion, så karakteristisk

för den moderna missionen, har tenderat till att förlora sin betydelse. De yngre kyrkorna kämpa med problem, som växa fram ur ansträngningen att finna sig tillrätta i snabbt skiftande förhållanden, och ha synbarligen haft föga styrka att offra något på ett banbrytande arbete bland icke-kristna folk. Missionärerna å sin sida söka att ge stadga åt företag och rörelser under ett tidsskede, som tyckes verkligt farligt, för att inte säga fördärvligt, och ha därför i många fall sett som sin första uppgift att rädda de redan vunna resultaten.” Han fortsätter:

”Icke dess mindre bör man komma ihåg, att de fält, som granskades för missionskonferensen i Edinburgh och beskrevos som ’oupptagna’, fortfarande till största delen äro oupptagna. Vidare bör man hålla i minne, att uppgiften av en geografisk expansion inte får undvikas eller glömmas, fastän man känner de växande kraven på en fördjupad expansion.”

Det är uppmuntrande att lägga märke till att i Joseph I. Parkers ”Survey of the World Mission of the Christian Church”, vilken utarbetades för Madras-konferensen 1938, det särskilt hänvisas till de fortfarande oupptagna fälten, och de läggas ännu en gång fram för kyrkan.

En gång var hela världen obrukad mark. Kristen mission hade inte börjat. Den förste missionären kom till sitt eget, och hans egna togo icke emot honom. Han själv sade oss, att ”åkern är världen”, och kristendomen förkunnar också universella krav. Kristus gav sina lärjungar ett världsomspännande uppdrag, och kristendomens uppfordran under alla tider och till alla

människor har varit att den är den enda religionen, som räcker till för allt och alla. Detta krav måste hävdas, genom att evangeliet förkunnas för alla människor.

När Saulus såg den uppståndne Herren på vägen till Damaskus och hörde den viktiga befallningen från sin Mästares läppar, var hela den romerska världen med undantag av Palestina ett oupptaget missionsfält. Hedningarnas apostel började sitt verk i Damaskus och Antiokia, och förd av Anden skyndade han sedan vidare till längre bort belägna trakter och predikade evangelium från Jerusalem ända till Balkanhalvön. Slutligen hade han också planer på att från Rom nå det avlägsna Spanien. På grund av denna världsomspännande syn och det brådskande i uppdraget skriver han till de kristna i Rom: ”Jag har härvid satt min ära i att icke förkunna evangelium, där Kristi namn redan var känt, ty jag ville icke bygga på en annans grundval.”

Nu har missionen nått så långt, att man har det intrycket på somliga håll, att alla dörrar äro öppna och att evangelisationsproblemet har blivit något, som inrättar sig efter dagsläget och helt enkelt beror på en tillräcklig tillgång på människor och medel. Det påståendet har t. o. m. gjorts, att Tibet är det enda land, i vilket kristen mission ännu inte trängt in! Men detta är inte fallet. Då vi betrakta missionsarbetets enastående framsteg under de senaste åren och de underbara tillfällen, som utgöra en uppfordran till den kristna kyrkan att söka vinna hela folk, få vi inte vara blinda för det faktum, att det fortfarande

finns arbete, som återstår att *påbörja*, lika väl som arbete, som återstår att avsluta, om fälttågets plan skall omfatta allt inom synkretsen. Det finns ännu många delar av världen och stora befolkade områden utan organiserat missionsarbete, där ondskans makt håller fast vid sitt så säkert, som om Frälsaren aldrig hade segrat, där de hungriga aldrig ha hört om det livets bröd, som kom ned från himmelen för att stilla världens hunger, där vidskepelsen och syndens mörker aldrig ha upplysts av kulturens fackla eller evangeliets ljus.

Hur ser det ut i världen i dag? Vi ha sett jordklotets sammandragning, men trots större möjligheter till närmande och trots det nära grannskapet mellan länderna, som åstadkommits genom moderna uppfinningar, stå vi fortfarande ansikte mot ansikte med uppgiften att föra evangeliet vidare till trakter, där det ännu aldrig har blivit förkunnat. Det är sant, vad Mr. Alexander McLeish skriver, att "det skulle vara vilseledande att tro, att områden, som ännu inte blivit besatta av missionen eller kristna kyrkor, blott erbjuda ett geografiskt problem". Då vi tala om oupptagna missionsfält, måste vi komma ihåg, att Europa och Amerika ännu äro långt ifrån kristna. Icke desto mindre är den fullständiga bilden av områden, som ännu ej nåtts med evangelium, en allvarlig uppfordran till den kristna kyrkan av i dag, om inte pionjärandan har dött ut.

I Asien finns det i dag 15.177 missionärer eller 13 missionärer på en million människor. Denna proportion är högst i Palestina, där det finns 172 på mil-

lionen, och lägst i Franska Indokina, där det endast finns två. Denna beräkning från en nyligen gjord statistisk översikt¹ visar också, att 45 procent av det kinesiska väldet är obesatt av kristen mission. För att vara exakt så äro 293 distrikt av 1.608 i de 18 provinserna helt upptagna av missionsällskapen och 206 delvis. Indien med 14 missionärer på en million människor har jämförelsevis sparsamt med missionsarbete. Det finns en del områden med 2 till 5 millioner människor utan en enda missionär. De mest nödställda delarna äro Bihar, Orissa och delar av Bengalen.

Den stora centralasiatiska platån är till största delen stängd för missionsverksamhet. Till sådana länder höra också yttre Mongoliet, Sibirien, Tibet, Bhutan, Nepal och Afghanistan. Mr. Alexander Mcleish säger: "Hjärtat av Asien är det största område i världen, som inte nåtts av evangelium."

Det sociala livet, litteraturen, arkitekturen, konsten, umgängesformer och vardagspråk i hela Centralasien bära spår av islam. En vanlig fickkompass går under namn av en "Mecka-visare", och de vilda människorna i Hunza, utestängda genom bergen från all kontakt med den yttre världen, ha ingen gud utom Allah och ingen aning om världen, utom att dess medelpunkt är Arabien. Islam har därför satt sin prägel på folkets liv, och likväl äro stammarna mycket olika och ha sina särskilda kännemärken. Kirgiserna i Kinesiska Turkestan äro enkla, ofta obegåvade men gästvänliga

¹ Vår statistik är hämtad från "Interpretative Statistical Survey" av Joseph I. Parker, New York och London, 1938.

och välvilliga. Fastän muhammedaner veta de mindre om Koranen och Muhammed än om att föda upp boskap och får och annat, som hör till deras nomadliv. Sarterna äro något mera utvecklade men också mera fanatiska. De äro hantverkare och köpmän snarare än nomader. Afghanerna äro starka och tappra, men deras hämndlystnad har blivit ett ordspråk.

Översikten över Arabien, som nyligen gjorts av Dr. W. Harold Storm är en kallelse till ett missionsfält, som är ett av de svåraste men som har nya möjligheter. Hela det inre, hela västra kusten och Hadramaut äro ännu oupptagna missionsfält.

När vi vända oss till Afrika, finna vi viktiga kontraster till Asien. De döpta kristna äro proportionellt fem gånger och missionärerna fyra gånger så många. Det finns 56 missionärer på en million människor, och kristendomen har haft större framsteg än i de flesta asiatiska länder. I fråga om missionsområdena är det emellertid att lägga märke till att av 8.447 missionärer äro endast 767 stationerade i de stora muhammedanska områdena i norr och flertalet av dessa i Egypten och Sudan. De oupptagna fälten äro därför huvudsakligen i norr, i Västafrikas inland, i Portugisiska Ostafrika, Franska Ekvatorialafrika och till en del i Tanganyika. Norra delen av Madagaskar och Comoraöarna äro muhammedanska och oupptagna områden.

Detta är ett kort sammandrag från den senaste statistiska översikten, och man kan endast avsluta med följande ord av Dr. Mott, som skriver i företalet till ovannämnda bok: *”Ett högst förvirrande och allvarligt faktum, som blottas av denna översikt jämförd med*

tidigare studier av de tre sista årtiondena, är de obetydliga framstötter, inte ens värda att tagas med i räkningen, vilka gjorts för att nå de oupptagna fälten.”

Det kan säkert inte vara utan skäl, som en så stor del av världen fortfarande är utan evangelium och som så många trakter och områden, vilka gränsa till missionsfält, där evangeliet har bevisat sin kraft, ännu ej ha nåtts av kristendomens budskap. Det är otvivelaktigt sant, att det största hindret för hela världens erövring för Kristus ligger inom kyrkan själv. Likgiltigheten för missionens sak och brist på en världsomfattande syn på missionen har fördröjt uppgiftens fullbordan under sekler. Försummelserna både av de stora sammanhängande områdena och av spridda mindre delar av den icke-kristna världen kan direkt spåras tillbaka till en brist på en vid och mångsidig syn på det verkliga missionsmålet. Kinas och Centralafrikas missionshistoria bevisar, att med tro och under god ledning är det möjligt att tränga in på obrukad mark, där hinder och svårigheter först tycktes oöverstigliga. Vi få inte försvara gammal försummelse eller nuvarande likgiltighet.

Andra fält äro emellertid helt och hållet oupptagna, emedan de yttre hindren och svårigheterna för närvarande synas vara en verklig barriär för evangeliets inträngande. Några av dessa hinder äro allvarliga och tyckas nästan oöverstigliga, under det att andra inte äro större än de svårigheter och hinder, som man redan mött och övervunnit på fält, som nu äro beströdda med missionsstationer. Likväl är det endast naturligt, att de återstående svårigheterna skola vara stora. Med

några undantag har utvecklingen av den protestantiska missionen under det gångna seklet följt principen om minsta motstånd. När en hel icke-kristen värld väntade på pionjäransträngningar, har kyrkan ibland åsidosatt de svårare uppgifterna och gått förbi tillbommade dörrar för att komma in i länder, som välkomnat missionen. Att få tillträde till de fält och de delar av världen, som ännu äro obesatta, kommer därför inte att bli en lätt uppgift för den kristna missionen.

De fysiska svårigheterna på grund av klimat, farorna och umbärandena för en pionjär, rashatets och de religiösa fördomarnas hinder och det bestämda politiska motståndet från fientliga regeringar äro inte någonting, som hör till det förflutna, och kunna inte ignoreras eller underskattas i en grundlig behandling av denna del av missionsproblemet. Man måste räkna därmed. Vi vinna ingenting med att föra oss själva bakom ljuset beträffande dessa svårigheters karaktär, antal och storlek. Den uppgift, som återstår, är en, som kräver mycken kraft och fordrar noggrann undersökning, innan vi ge oss in på den, för att icke misslyckande skall följa våra ansträngningar.

Likväl böra vi komma ihåg, som John R. Mott anmärker, att "svårigheter inte äro utan nytta. De skola inte förlama oss. De få inte betraktas endast som diskussionsämnen, inte heller som grunder för tvivel och pessimism. De skola inte orsaka överksamhet utan snarare stegra iver. De äro till för att övervinnas. De skola framkalla det bästa hos de kristna. Framför allt skola de åstadkomma djupt misstroende till

mänskliga planer och mänsklig energi och driva oss till Gud.”

Den allvarliga frågan kan kanske väckas av någon, om det ändå är klokt att offra kraft på att övervinna de svårigheter, som äro förbundna med de flesta av dessa oupptagna fält, vilka vi här ha överblickat, trots deras stora behov av evangelium. Missionsstyrkorna äro ju så fåtaliga och behövas så väl i de länder, där dörrarna stå vidöppna och där det inte endast är lätt att komma in, utan där också fälten mogna till skörd.

Varför skulle vi storma Tibets eller Afghanistans portar, när dörrarna till Kina äro vidöppna och människorna göra tecken åt oss att komma? Kräver verklig missionsstrategi deras besättande nu? Finns det några verkligt tvingande skäl, varför dessa fält skulle upptagas, då man betraktar de nuvarande möjligheterna på andra fält?

Den strategiska betydelsen av världens oupptagna fält kan man bäst fatta genom att först ange skälen för deras besättande i allmänhet och sedan påpeka, varför några av fälten åtminstone ha en särskild strategisk betydelse och aktualitet. Deras nuvarande andliga armod, deras sociala förnedring och den långvariga försummelsen av alla dessa länder äro de starkast möjliga skäl för deras besättande. Ett klagans rop från alla dessa millioner, som ännu rastlöst famla efter det sanna Ljuset, låter höra sig i många resenärers berättelser.

Några av raserna och stammarna hålla på att dö ut. Nu är den enda tiden att ge dem evangelium. ”Då vi erinrade oss alla våra intressanta erfarenheter bland

moierna", skriver Mrs. Vassal, "kunde vi inte annat än beklaga, att denna stam så fysiskt vacker, så mycket mera sympatisk än annamiten skulle vara bestämd att dö ut. Detta är likväl troligen dess öde."

Andra äro starka och livskraftiga raser med framtiden för sig och måste därför vinnas för Kristus. "Jag kommer ihåg de råa mongolerna", sade överste Younghusband, "långt inne i öknens Gobi, då de i sina tält satte sina små altaren avsides, framför vilka de tillbådo. Jag påminner mig nätter, som jag tillbringat i de vandrande kirgisernas tält, när familjen om kvällarna brukade förrätta sin aftonbön tillsammans. Jag tänker på afghanska och centralasiatiska köpmän, som besökte mig i Yarkand. Mitt under sina besök bådo de om ursäkt, bredde ut en matta på golvet och framsade sina böner. Jag erinrar mig den numera avlidne Mehtar från Chitral, som under en morgonjakt bland bergen stannade med hela sitt hov några ögonblick för att bedja. Slutligen tänker jag på de vilda männen från Hunza, som jag fört uppför en ny och svår väg. De hejdade sig, då de nått högsta höjden för att uppsända en bön av tack, som slutade med ropet till Allah."

Vår tids studerande frivilliga missionsarbetare få inte vara nöjda, förrän kristenhetens lösen får praktisk tillämpning på de mest försummade och svåraste fälten lika väl som i länder, där skörden är mogen och ropet om allt flera skördemän ljuder. Nödens bön är t. o. m. starkare än det lägliga tillfällets. Detta senare har inte sista ordet i missionen. De öppna dörrarna välkomna, de stängda dörrarna uppfordra honom, som

har rätt att inträda. Världens oupptagna fält ha därför ett krav av särskild vikt och tvingande nödvändighet. *”Under detta den kristna historiens tjugonde sekel borde det inte finnas några oupptagna fält. Kyrkan måste avhjälpa detta beklagliga tillstånd med minsta möjliga dröjsmål.”*

De oupptagna fälten äro därför en uppfordran till alla dem, som inte syssla med det, som är högst och bäst, vars liv äro uppfyllda endast av det ynkliga och det futtiga, som inte betyder något. Det finns ögon, som aldrig ha upplysts av en stor syn, sinnen, som aldrig ha gripits av en osjälvisk tanke, hjärtan, som aldrig ha bävat av medkänsla inför en annans lidna oförrätt, och händer, som aldrig ha blivit trötta eller starka av att lyfta en tung börda. För sådana skulle vetskapen om dessa millioner i länder, vilka ännu äro utan Kristus, komma som en ny kallelse från Makedonien och som en uppseendeväckande syn, att Gud vill något med dem.

”Det orubbliga blocket”

”Självt skall jag gå framför dig, backarna skall jag jämna ut; kopparportarna skall jag krossa, och järnbommarna skall jag bryta sönder. Och jag skall giva dig dolda skatter.” Jes. 45 2, 3.

”Vad som är omöjligt för människor, det är möjligt för Gud.” Luk. 18: 27.

”Ty en dörr till stor och fruktbarande verksamhet har öppnats för mig; jag har ock många motståndare.” 1 Kor. 16: 9.

Vid en betydelsefull romersk-katolsk missionskonferens, som hölls i Louvain 1930, kallades hela den muhammedanska världen ”det orubbliga blocket”, och i detta namn ha vi ett uttryck för en allmän mening, att det är fruktlöst att försöka predika evangelium för muhammedaner. ”Om ni endast vilja organisera kristen mission bland hedningarna i min provins i stället för att söka omvända muhammedaner, skall jag göra allt, som står i min makt, att befrämja och understödja den, men jag kan inte gilla eller tillåta, åtminstone inte för närvarande, att man börjar missionsverksamhet bland muhammedaner.” Så sade Nigerias guvernör för omkring trettio år sedan. Denna hållning intog

Lord Kitchener i Sudan och engelsmännen i Malajstaterna, och man har inte övergivit den överallt ännu.

Värdet och nödvändigheten av att föra evangeliets budskap till muhammedanerna har blivit ifrågasatt under gångna tider och är så än i dag! Den numera avlidne professor G. Kampffmeyer vid Berlins universitet behandlar detta ämne på samma sätt i sin bok "Whither Islam?" Hans slutledning är, att mission i Turkiet och Levanten bland muhammedaner är lika farlig som fruktlös och borde avbrytas för mänsklighetens välfärds skull.

En amerikansk departementschef förklarade helt enkelt i en tidning, kallad "Kristenheten", att "ansträngningar att omvända muhammedaner till kristendomen ha rönt märkvärdigt och konsekvent misslyckande. De som ha hörsammat evangeliets budskap, äro i vår tid så få, att de ej behöva tagas med i räkningen, och det är föga troligt, att det blir någon avsevärd förändring inom den närmaste framtiden... Den kristna kyrkan borde avstå ifrån att försöka göra proselyter av muhammedaner. Den skulle överbringa de bästa arbetena om det kristna tjänandet till den muhammedanska världen i en anda av kyrklig och teologisk opartiskhet."

Pater T. Bennerth skriver i en romersk-katolsk tidning i april 1930: "Eftersom man inte kan vänta, att de muhammedanska folkens stora massa skall omvända sig till den kristna tron under detta århundrade... är det av det största värde, att islam åtminstone behåller tron på Gud i renade former. Om detta skydd, som består av tron på Gud, skulle försvinna, skall

västerlandets kristendom hotas av en ny fara." Vilka tillfredsställande skäl kunna uppställas för att visa värdet och nödvändigheten av kristen mission bland muhammedaner?

1. Om evangeliet om Kristus i sin enklaste form (vilken också är dess djupaste mysterium) inbegriper människoblivandet, försoningen och uppståndelsen, behöver den muhammedanska världen säkerligen vårt budskap, ty det är *nyheter* och goda nyheter för varje muhammedan. Islam är inte en kristen sekt eller en kristen irrlära. Den är en förmörkelse av den Kristus, som uppenbaras i evangeliet. Den är en arabisk handskrift, som av en annan hand är skriven över budskapet om Jesus. Dess bestämda förnekande av Kristi gudom, av korsfästelsen, av sanningen om Jesus Kristus som Guds budbärare och av vägen till livet genom pånyttfödelse är tydligt från Koranen själv.

Pauli hållning, som var lika gentemot jude och hedning, gäller även i dag i fråga om mission bland muhammedaner och andra icke-kristna. Emedan judarna hade så mycket, som var sant och ädelt, och likväl behövde evangeliet, predikade Paulus överallt först för judarna. Deras teism, deras kunskap om Gamla testamentet, deras nit för Gud, deras förkärlek för lagen upphävde inte deras behov av evangelium utan framhävde det. Denna slutsats gäller också för dessa muhammedaner i Kina, Afrika och Indien, som leva mitt inne bland hedendom eller polyteistiska hedniska religioner.

I Turkiet, Levanten och Nordafrika ha vi ytterligare ett skäl. Där försöka vi inte endast att föra mu-

hammedaner till Kristus utan snarare *föra dem tillbaka till Kristus*. Här ha vi kyrkohistoriens argument. Här få vi inspiration från skyn av vittnen, trons budbärare och martyrer, och själva stenarna i kyrko- och klosterruiner skulle ropa, om vi vore tysta.

2. Missionsstyrkorna ha hittills rört sig tvärs över eller runt om detta stora muhammedanska block. Följande områden eller länder, i vilken befolkningen är helt eller till största delen muhammedansk, äro fortfarande praktiskt taget obesatta missionsfält. Missionskonferenserna i Kairo, Edinburgh, Lucknow och Jerusalem framlade dem alla efter varann men med föga resultat: Afghanistan; provinserna Hejaz, Asir, Nejd och Hadramaut i Arabien; Ryska Turkestan; delar av Sibirien, Bokhara; de östra delarna av Malackahalvön; Sokotra och den muhammedanska befolkningen på Madagaskar, Ryssland i Europa, Brittiska och Franska Somaliland, Tripolis i Nordafrika, Franska Sudan; Atlasbergen, de centrala folkrika bergstrakterna i Marocko och den väldiga öknen Sahara själv. Dessa upptagna fält ha sammanlagt en befolkning på ungefär trettiosex millioner. Hur kunna vi tala eller sjunga om att förkunna evangelium för hela världen och utesluta alla dessa länder från planen för världens evangelisation?

3. En religion, som en gång var millioners hopp och ära, visar tecken till att falla sönder. Gamla stadgar hålla på att försvinna. Deras ankargrund har visat sig otillräcklig i den stigande floden av materialism och ateism. Några säga oss, att det finns tecken på en förnyad islam och på ett uppvaknande av tron på

Muhammed. Men allt tyder på motsatta förhållandet. Detta års redogörelse av styrelsen för den presbyterianska kyrkans yttre mission konstaterar: "Det finns nu många bevis på att islam sakta håller på att upplösas."

Kalifatets fall och de misslyckade försöken att återupprätta det kunde leda till den slutsatsen, att panislamismen är död. Den nya regeringens politik i Turkiet och den fullständiga sekulariseringen av republiken pekar i samma riktning. Den turkiska pressen dömer islam och dess profet hårt, medan den ena efter den andra av de gamla stadgarna och sederna i religionen förkastas offentligt. För några år sedan skrev en högt uppsatt engelsk ämbetsman till mig: "*Islam, såsom den förr var, är död i Turkiet; den håller på att dö i Persien; den har upphört att vara av någon större betydelse i Egypten; den kan kanske överleva några generationer i Arabien, men kristendomens grundsanningar skola i längden vinna seger också där.*" Ett sådant omdöme är otvivelaktigt något för tidigt, men det är profetiskt.

Islam står ansikte mot ansikte med en kris i de länder, där den en gång dominerade. Dess ansträngningar att göra propaganda för sig i Indien och Afrika "påminner om dessa glesa, gröna kvistar, som ibland kunna uppträda längst ute på till hälften förtorkade grenar i träd, vars rot under lång tid har hållit på att murkna av ålder". Islam lider, emedan den känner sig vara under västerlandets förmyndarskap. Den lider i Turkiet av att ha blivit kränkt i sitt eget hem. I Ryssland lider den av Sovjets förföljelser och i Persien av

ett uppror mot arabiskt språk och arabisk tradition. Mustapha Kemal Atatürk i Turkiet uppväckte stora förväntningar, men han har blivit en bitter missräkning för alla muhammedaner. Uppvaknandet var grymt men fullständigt. De stora förhoppningarna, man fäste vid Ibn Saoud i Arabien att återupprätta kalifatet, tillintetgjordes. Den muhammedanska världskonferensen, som hölls i Mecka och efteråt i Europa, blev ett misslyckande. Ingen av resolutionerna utfördes.

Den holländske orientalisterna Dr. Van der Meulen, som tillbringat många år i diplomatisk tjänst i Jiddah, frågar: "Stå vi inför en förnyelse, en renässans av islam? Nej, tecknen tyda inte därpå. Med undantag av Wahhabirörelsen i Centralarabien har det endast varit fråga om självförsvar och motstånd." ("Moslem World", oktober 1936).

Beträffande de Ostindiska öarnas väldiga areal och befolkning talar professor C. C. Berg om "nedrivande krafter, som äro i verksamhet mot islam i hela världen". Om de gynnsamma faktorerna säger han, att de i längden "endast möjligen kunna resultera i att förfallets hastighet minskas". ("Whither Islam?" sid. 306—311).

Den geografiska expansionen av islam i Afrika har ofta överdrivits. Den senaste statistiska översikten visar en mindre del muhammedaner i nästan varje område i norra Centralafrika. ("Moslem World", april 1936.) Dr. Deaville Walker skrev för några år sedan:

"Inom en jämförelsevis kort tid sågo vi stora hedniska befolkningsområden, som hastigt blevo vunna

för muhammedanismen. Jag är övertygad, att situationen helt och hållet är en annan i dag. Noggrann personlig undersökning i Sierra Leone, på Guldkusten och i Ashanti, Nigeria och i de franska kolonierna och protektoraten Dahomey, Togo och på Elfenbenskusten har gjort det alldeles klart för mig, att islams framryckande blivit bestämt hejdat och att vi i dag vinna långt flera afrikaner för Kristus än muhammedanerna för sin profet. Häpnadsväckande som detta kan låta, tror jag, att det är absolut sant.”

Vilka sidor av islam förnyas i vår tid? Råder fortfarande den gamla muhammedanska lagen eller juridiken under den nya nationalismens tid och i den nya staten? Eller har den rent muhammedanskt styrda staten försvunnit också i Arabien och Afghanistan? Har islams sociala struktur kunnat motstå kvinnorrörelsen och kvinnouppfostran någonstades? Kunna vi allvarligt tala om ”uppvaknande krafter” i fråga om polygami, slaveri, konkubinät och kvinnans avskildhet? Var upphävandet av det ålderdomliga Moharramfirandet i Persien ett tecken på islams livskraft? Visar islam en ny livskraft, när tre av dess ”fem pelare” hålla på att sönderfalla? De dagliga bönerna iakttagas inte längre som för tio år sedan. Antalet pilgrimer till Mecka har krympt ihop från 250.000 till 80.000 trots nya samfärdsmöjligheter med omnibusar och ångbåtar. Mecka håller på att förlora sin betydelse. Äro de sammanhållande krafterna, som kvarstå, det arabiska språket och den arabiska kulturen, känslan av broderskap, tidningspressen och Al Azhar i Egypten — äro dessa krafter starka nog att motverka de upplösande

faktorerna? Eller skall den fortgående sekulariseringen av muhammedanskt liv röva *allt liv* från islam? Skall man fortsätta att ej längre lyda dervischernas befallningar utan undertrycka dem, såsom skett i Turkiet?

Faktum är, att islam har blivit svårt sårad i sina vänners hus. De yngre egyptiska modernisterna ha skoningslöst underminerat det som var oskadat i stället för att bygga försiktigt på de reformerade grundvalarna, som lades av Jamal-al-Din al Afghani och den store Mohammed'Abdu. Mansur Fahmi bevisar i sin doktorsavhandling, att islam hela tiden varit ansvarig för kvinnans förnedring. Dr. Taha Hussain uppväckte en storm av förbittring genom en bok, i vilken han bevisar, att mycket av den tidiga islamska litteraturen är förfalskningar, som fabricerats för att stödja Koranen och traditionerna. "Berättelsen om Abraham och Ismael, som byggde Kaba, är bara uppdiktad." Ali abd al Razik gick t. o. m. ännu längre, och i sin bok "Islam and the Fundamentals of Authority" försvarar han avskaffandet av kalifatet, "vilket alltid har varit en olycka". Dessutom föreslår han, att kyrka och stat fullständigt skola skiljas och att man skall överge den väldiga kanoniska lagen. (Adams: "Islam and Modernism in Egypt", sid. 254—265).

När de mest framstående tänkarna i islam godtaga en ärlig, historisk undersökning av muhammedanismens hela andliga egendom, betyder det ett avslöjande av att islam är konkursmässig. När grunderna äro förstörda, vad kan den rättrådige göra? Endast det verkliga guldet, islams teistiska andliga värden, skall kunna uthärda hettan av denna oundvikliga smält-

ugn. Ett noggrant studium av hela frågan leder till den slutsatsen, att såsom en kulturell och t. o. m. såsom en politisk kraft finns det ännu en framtid för islam, men som en religiös kraft ser inte framtiden lovande ut — *utom i Kristus* och hans evangelium för muhammedanerna.

4. Islam är i viss mening den stora kristna irrläran. Våra dagars vetenskapsmän enas om, att de bästa sidorna av dess dogmer och etik ha sitt ursprung i nestorianismen. Professorerna Bell i Glasgow, Tor Andræ i Uppsala och Lammens i Rom giva rikliga bevis på detta faktum i sina specialstudier i ämnet.

Vi lägga märke till att Bibelns inflytande på islam började i själva dess grundares liv och inom hans familj. Muhammed var, i viss mening, den orientaliska kyrkans oäkta barn, och islam är en kristen irrlära. Två av Muhammeds hustrur voro kristna. Hans kusin, Waraka, läste de hebreiska skrifterna, och Khadijah, hans första hustru, var kanske judinna. Man anser också, att Muhammed själv kunde läsa och skriva och att han hörde delar av evangeliet läsas av kristna. Så banade sig sanningen om Gud väg inifrån på många och underliga sätt.

Ända från början har Bibeln direkt och indirekt utövat sin makt på och förändrat islam. Detta gäller t. ex. muhammedansk mysticism, som har tidig kristen förkunnelse att tacka för så myck t. Sedan var det inflytande från avfällingar, Muhammeds kristna hustrur och kristna slavar, som omfattade islam. Traditionerna äro i viss mån bordsamtal mellan dessa män-

niskor, vilka berättade, vad de visste (och inte visste) om evangeliet.

Koranen själv avger klart vittnesbörd om Bibeln. Andra heliga böcker ha ingen hänsyftning på evangeliet eller Jesus Kristus. Men Muhammed kunde inte undgå Honom. Detta är ett av de märkligaste fakta i studiet av de icke-kristna religionerna. Sir William Muir har samlat alla dessa hänsyftningar och kommenterat dem beträffande deras karaktär och betydelse. Det finns tillsammans 131 avsnitt, 65 från Meckaperioden och 66 från Medinaperioden i profetens liv. Gamla och Nya testamenten uppskattas såsom Guds tidigare uppenbarelse och sägas "innehålla ljus och ledning för den fromme".

Man skulle kunna likna detta vid en annonsfirma, som skickar ut billiga och granna tryck av Sixtinska madonnan. De äro inte alls sanna bilder, men de fästa dock uppmärksamheten på det stora originalet. I själva verket ha Koranens hänsyftningar fört många på väg mot Kristus. Professor Mohammed Ismail från Lahore berättade en gång för mig om tre ting i Koranen, som fört honom till Kristus, nämligen att alla människor äro syndare, att Jesus Kristus enligt Koranens bild av honom är utan synd och att de, som vilja veta mera om Jesus, måste läsa "Injil", evangeliet.

Vidare är Bibeln i modern litteratur och i tidningspressen inflytelserikare än någonsin förut. Den har översatts till alla islams språk och är spridd överallt. Låt oss taga ett exempel. På pärmen till en albanesisk översättning av Koranen finns det en reproduktion av en gammal tysk tavla, som föreställer Kristus och de

två lärjungarna på väg till Emmaus. Men under bilden läser man: "Muhammed, Abu Bakr och Ali på väg till Mecka!" T. o. m. kristen konst ha muhammedanerna lagt sig till med!

Den ledande turkiske romanförfattaren Yakoob Qadri förklarar, att han hämtat mönstret för sin stil från Bibeln, och han kritiserar i pressen för att använda ett kristet ordförråd. Den förnämste muhammedanske skalden i Egypten, den numera avlidne Shauket Bey, fann många av motiven för sin nationella poesi i Nya testamentet. Den dagliga pressen i Kairo erbjuder också andra intressanta exempel.

Sirdar Iqbal Ali Shah skriver i sin bok "Lights of Asia" (1933) om Kristi dyra blod med en troende kristen människas uttryckssätt: "Vad än modernister må tänka om blodet, anser Gud det mycket *dyrbart*. Ordet säger: 'Blodet är själen' (5 Moseb. 12: 23). 'Utan att blod utgjutes gives ingen förlåtelse' (Hebr. 9: 22). 'Blodet är det som bringar försoning genom själen som är däri' (3 Moseb. 17: 11). 'Gud bevisar sin kärlek till oss däri att Kristus dog för oss, medan vi ännu voro syndare' (Rom. 5: 8).

Detta från en penna tillhörande en muhammedansk afghan, uppfostrad i England!

5. Slutligen må vi lägga märke till vilket svar detta "orubbliga block" ger på evangeliets budskap. Detta märkvärdiga svar, såsom vi höra det i dag, borde inte förvåna dem, som tro på Guds löften och som ha erfarenhet av att "tålmodigheten vid obesvarade böner" slutligen bär frukt. Andra ha arbetat ända sedan Henry Martyns dagar, och nu ha vi inträtt

i deras gärning. Andra ha länge och högljutt klappat på stängda dörrar och tålmodigt väntat utanför — nu stå just de dörrarna vidöppna. Östra Arabien, Hadramaut och städerna Meshed, Iran och Riadh i Centralarabien äro typiska exempel.

Alla sjukhus och sjukstugor från Tanger, Marocko, ända till Borden Memorialsjukhuset i nordvästra Kina omtala, att muhammedanska patienter i skaror strömma dit, kyssa de kristna läkarnas fötter, ivrigt lyssna till budskapet och finna, åtminstone några, nytt liv i Kristus. Allt fler och fler unga muhammedaner sitta vid fötterna av kristna lärare i varje land. Dagskolor, internat, högskolor och universitet berätta om ett ökat antal muhammedanska lärjungar och om den genomsvrande kraften i kristen uppfostran, som räcker långt bortom studieplanen och skolområdet. Var och en borde ha klart för sig, att den muhammedanska flickans och kvinnans emancipation började i missionskolor. Det är inte endast ovänligt utan otacksamt och ohistoriskt att spåra dessa moderna rörelser tillbaka till hybrida källor. Kristus allena tager bort slöjan, emedan han begär och giver hjärtats renhet. Muhammedanerna själva ha intygat detta faktum.

De stora kristliga litteraturföreningarna i Kairo, Konstantinopel, Teheran och Shanghai, i hela Indien och Holländska Ostindien producera och distribuera tio gånger så mycket litteratur som för tio år sedan. Läs-kunnigheten ökas. Skolbildning håller på att bli obligatorisk. En fläck av ogillande vilar nu på gammal vidskepelse, som en gång hade religiös stadfästelse.

Det förekommer offentliga dop på platser, där förr

”lagen om avfall” skulle ha medfört offentlig bojkott eller enskild hämnd. Enbart på Java finns det 60.000 omvända muhammedaner, som äro förenade till kristna kyrkor. I norra Indien finns det ytterligare tusentals proselyter, och i Persien kunna vi med sanning tala om en inhemska kyrka — svag ännu numerärt sett men stark i sin offervilja och djärvhet att vittna.

De som bestrida värdet och framgången av arbetet bland muhammedaner behöva komma ihåg Arthur H. Cloughs ord:

”Ty medan trötta vågor skölja
en kust, som ej ger vika fort,
så strömmar havets tysta bölja
och åstadkommer något stort.
Och ej blott österfönster giva
i gryningen en ljusflod snart.
Se, solens strålar allt uppliva!
Och se, i väster är det klart!”

Vandrande förkunnelse

(I Kor. 12: 21.)

”Kroppen utgöres ju icke heller av en enda lem, utan av många. Om foten ville säga: ’Jag är icke hand, därför hör jag icke till kroppen’, så skulle den icke dess mindre höra till kroppen... Ögat kan icke säga till handen: ’Jag behöver dig icke’, ej heller huvudet till fötterna: ’Jag behöver eder icke.’” I Kor. 12: 14, 15, 21.

Tolfte kapitlet i I Korinterbrevet innehåller en av de största förklaringar i hela Bibeln och i all litteratur om släktets organiska enhet, om det mänskliga samfundet och om kyrkan. Liknelsen om kroppen och dess lemmar är emellertid inte ny i Orientens litteratur. Den användes av Marcenius Agrippa år 500 f. Kr. och även senare av Seneca och Livius. Men Paulus upphöjer den genom att tillämpa den på Kristus som församlingens huvud och på de troendes alla mångskiftande uppgifter och andliga gåvor.

Kristus talade en gång om den kristna församlingens enhet under bilden av vinträdet och grenarna. Paulus talar ofta om kroppen och lemmarna. Alltid är Kristus huvudet. Varje lem är oundgänglig för de andra. Enhet skulle omöjliggöra avundsjuka bland de andra. Det är

Paulus, som citerar Jesajas ord: "Huru ljuvligare äro icke glädjebudbärarens fotsteg, när han kommer över bergen!" (Jes. 52: 7; Rom. 10: 15), och han tillägger: "Och hur skulle predikare kunna komma, om de icke bleve sända?"

Paulus blir alltmera djärv, och (i det han tänker på sin egen missionärsbana) alltid på marsch och utan någon särskild boningsort utbrister han (under det att tårarna falla på manuskriptet): "Ej heller (kan) huvudet (säga) till fötterna: 'Jag behöver eder icke.'" Jag behöver Kristus, men Kristus behöver också mig! Även om han inte behöver mig, vill han ha mig! Ty Kristus kan inte föra ut sitt evangelium till den romerska världen annat än med hjälp av Pauli villiga fötter! St. Theresa har uttryckt det så: "Kristus har ingen kropp på jorden nu annat än din, inga händer annat än dina, inga fötter annat än dina. Dina ögon är det, i vilka han skall låta medlidandet med världen lysa, dina fötter är det, med vilka han skall gå omkring och göra gott, och dina händer är det, med vilka han skall välsigna oss nu." Detta märkvärdiga påstående vill alltså betona nödvändigheten av "vandrande förkunnelse" inom kyrkan i dag. Utan den kunde den kristna kyrkan aldrig ha grundats. Utan den blir kyrkan ett stillastående och döende företag. Utan den kan man inte tänka sig inre eller yttre mission, ty Huvudet för den kristna kyrkan kan inte säga till fötterna: "Jag behöver eder icke." Efter en hel natt i bön utvalde Jesus de tolv att gå ut och predika evangelium!

Det eviga, underbara evangeliet stannar sannerligen

för all tid kvar på samma plats, i samma trakt, i samma provins, tills det finner villiga fötter — fötter, vilka såsom skor ha "den beredvillighet som fridens evangelium giver". Inte till den lame, den halte eller krymplingen kom den stora marschordern från Mästaren utan till unga, starka fiskare, "som gingo omkring och förkunnade evangelii ord", till dessa, som "klättra uppför den branta himlastigen genom fara, möda och lidande" på sina egna fötter såsom sanningens budbärare och martyrer! Dwight L. Moody försäkrade en gång, att han hellre ville rädda en själ från döden än ha ett monument av rent guld. "Det monument, jag vill ha (sedan jag är död)", sade han, "är ett monument med två ben, som går omkring i världen, en frälsad syndare, som förkunnar frälsningens budskap genom Jesus Kristus."

Med "*vandrande förkunnelse*" menas helt enkelt att gå omkring överallt med evangeliets budskap, inte att i predikstolstrappan vänta på att folk skall komma och fylla kyrkan, inte att stanna i lugn och ro i prästgården och tro, att sökande människor skola hitta vägen dit, inte att sitta stilla utan att skynda snabbt med Konungens budskap om förlåtelse, att gå ut på vägar och stigar och nödga människorna att komma in. Uppståndelsens evangelium började sitt segertåg, då kvinnorna på första påskdagens morgon skyndade att omtala budskapet för lärjungarna. Den första kristna kyrkan lärde sig sin läxa från vår Frälsares läppar och liv. En skara troende gingo ut överallt och predikade Ordet. Varje omvänd människa var en villig budbärare! Drivna av en inre impuls eller skingrade

genom förföljelse voro de alltid på resa. Deras fötter voro på marsch (utan att stå och stampa på samma fläck) — villiga fötter, trötta fötter, blödande fötter!

Jesu Kristi eget liv kan bli riktigt förstått, först när vi på Palestinas karta följa hans väg av ständiga färder under tre års verksamhet, då han bokstavligen gick omkring och gjorde gott. Han vandrade på Gene-sarets stränder och predikade evangelium om riket. Och tänk, vilken vandrande Ordets förkunnare Paulus var! Skildringarna därav i Apostlagärningarna liksom i alla hans brev slå oss med häpnad! Se på Paulus, den romerske medborgaren, som färdas tvärs över kejsar-dömet: Jerusalem, Damaskus, Efesus, Antiokia, Rom och Spanien, Paulus, den oförkräccte resenären till sjöss och till lands, Paulus, den oförfärade och djärve pionjären, Paulus, fången, som fortfarande predikar genom sina brev och budbärare! Ensam och i fängelse tänkte inte Paulus på att kapitulera utan på att erövra världen. De två rikena voro redan inbegripna i en strid på liv och död, och Paulus visste, vilket som skulle segra, Roms totalitära stat eller Guds rike. I den kämpande kyrkan finns det ingenting, som kan ersätta missionsnit. När kyrkan upphör att evangelisera, upphör hon att vara evangelisk eller att växa. Vilken världssyn, vilken stark trohet mot sanningen, vilken aldrig svikande kärlek till mänskligheten och vilken offertjänst i denne världsmedborgares liv och brev under det första århundradet! Kyrkans historia är i sanning historien om resepredikanter. De ha tänt väckelsens eldar under alla tider och i alla länder. Den första kristna kyrkan och reformationens kyrka kände

sig tvingade att skynda framåt. Apostlarna förkunnade evangeliet med hast för att göra det känt innan Herrens återkomst. Om den kristna religionen skall leva och erövra världen, måste den återfå den ursprungliga känslan av tvingande brådska och det fasta hoppet, att evangeliet skall segra. Ty det är ännu sant, att dess uppdrag inte är att resonera utan att förkunna det glada budskapet och bärga in en skörd, som hastigt håller på att mogna. Att kriser av olika slag sammanfalla till tiden, förekommer nu och förekom på Pauli tid. Därför uppmanar han till nit.

Paulus var romersk medborgare, och hans brev bära vittnesbörd genom själva sitt språk om att han levde i den romerska kulturens atmosfär. I sitt brev till galaterna erinrar han om att kungörelser och påbud voro uppsatta på anslagstavlor under den betydelsefulla överskriften S. P. Q. R. — senaten och det romerska folket. ”I oförståndige galater!” skriver han. ”Vem har så sårat eder, I som dock haven fått Jesus Kritus målad för edra ögon såsom korsfäst?”

Om Paulus hade ägt en tryckpress, vad han då skulle ha jublat över att på så sätt kunna sprida evangeliet! I våra dagar taga missionärerna synsinnets till hjälp såsom aldrig förr för att nå människorna med evangelium. Tidningen och anslagstavlan lika väl som radion förkunna budskapet. Böcker och traktater äro i högsta grad nödvändiga men nå endast ett fåtal, och kostnaden för framställning och spridning är en betydande olägenhet. Den muhammedanska världen är flerspråkig, och år efter år erfordras utarbetande av litteratur för muhammedaner på något nytt språk. Tag

Indien t. ex. Få auktoriteter ha bättre känt till den nuvarande situationen än Rev. A. C. Clayton, som gjort så mycket för denna sida av nationell utveckling. Han säger: "Det är alldeles riktigt, då man påstår, att på tamuliska, som har den största kristna litteraturen, kunde en serie av alla kristna böcker köpas för mindre än fem pund (omkr. 90 kr. Övers. anm.). På några av de andra språken skulle man för en sovereign (omkr. 18 kr. Övers. anm.) eller t. o. m. mindre kunna köpa en fullständig serie av allt, som finnes. Man kan också för priset på en god skrivmaskin köpa en serie av alla de kristna böckerna på hindi, tamuliska, telugu och bengali tillsammans."

Våra nuvarande metoder och försök att nå långt äro helt otillräckliga. Vi måste alla lära oss av Kina, där plakat med evangelium, enkla, vackra orh artistiska, användas mycket för att förtälja den gamla, gamla berättelsen. Vi måste måla Jesus Kristus, så att han, som skyndar förbi, kan läsa, och så att de framströmmande massorna må få åtminstone en glimt av hans härlighet.

Apostlarna och deras efterföljare förde budskapet till trakter längre bort. De voro brobyggarna och pionjärerna hemma och borta. Varje plats, som deras fötter beträdde, blev ett löfteland. Tänk på Patrik i Irland, Bonifacius i Tyskland, Savonarola i Italien, Fransiscus i Europa, Hudson Taylor i Kina, John Wesley och biskop Asbury i Amerika och David Livingstone i Afrika! Vem är värdig att upplösa deras skorem eller följa i deras fotspår? Tiotusen gånger tiotusen mil färdades de, predikade, undervisade, botade

sjuka, tills de slutligen voro utmattade, inte av att gå den andra milen utan den tvåtusende, och föllo på sin post. Varje missionsstation på världskartan har sin kyrkogård! George Whitefield reste över Atlanten tretton gånger på ett segelfartyg och åt dålig föda för att predika för kolonisterna. Första gången var han femtiofyra dagar på sjön! Asbury och Richard White behövde femtiofem storm- och farouppfyllda dagar för att nå Amerika. John Wesley steg upp klockan fyra på morgonen vid åttio års ålder, reste från trettio till sextio mil om dagen och predikade två till fyra gånger om dagen. Dessutom hade han skrivgöromål, besökte de sjuka och övervakade församlingarna. Under allt detta arbete säger han: "Jag var aldrig andligen eller kroppsligen trött." Ett sådant liv måste utöva inflytande på och utgöra en kraftkälla för andra.

När David Livingstones kropp fördes för att begravas i Westminster Abbey, skrev londontidningen "Punch" en hyllning, som syftade på "hans sista mil". Likväl är Livingstone endast ett enda framstående exempel på "huru ljuvliga glädjebudbärarens fotsteg äro".

"Det är den sista milen, han beträtt
av många tusen, denne slitne man.
Han stred med viljekraft för tro och rätt.
Nu vilar han hos Gud, som honom vann.

Hans hälsa sviktade men viljan ej
trots färdens möda, feber, bölder, sår.
Ett smärtans rop av ångest: 'Stanna!' Nej,
han kväver det, och resan framåt går.

Bär honom in i domens svala fläkt
att sova här bland kung och lärde män,
en missionär av enkel vävarsläkt
men stor i gärningen som svartas vän.

En gravskrift skön behöver han ej få.
Hans namn skall leva uti världen här.
För Gud han levde och han dog också.
Låt marmorn vittra, Livingstone¹ det är.”

Den vandrande förkunnelsens budskap är samma budskap som den kristna predikstolens och samma budskap som den kristna pressens, men det är personligare, enklare, kraftigare, mera direkt och mera genomträngande. Personlig själavård är en kollision mellan själar. Det är personligheternas fruktansvärda sammanstötning. Det är Natan, som talar till David: ”Du är den mannen.” Det är såsom Kristi förtroliga samspråk med Nikodemus eller Hans uppenbarande av evangeliets under för en stackars syndig kvinna vid brunnen. Vandrande förkunnelse är att bära en bägare kallt vatten till den döende, att beträda livets bivägar, de ensliga hyddorna och kojorna, sjukhusen, barackerna och fångelserna, att lämna de nittionio och söka efter de förlorade fåren, tills man finner dem.

Vandrande budbärare ha följt Mästarens blodbefläckade fotspår under alla tider. Ute i öknen ljuder ropet efter Herden. Förlorade får uppehålla sig i bergstrakterna, inte på de gröna ängarna! Taggar och

¹ Living stone = levande sten. (Övers. anm.)

törnen växa inte i kyrkornas sidoskepp. Moody, Spurgeon, Wesley och Finney voro stora predikanter, men deras största verk som själavinnare utfördes genom personlig själavård till fots på livets allfarvägar. T. o. m. den medelmåttige predikanten har ibland erfarit hänryckning över att "på örvingar stiga upp" i sin egen predikstol. Han kan skynda till föreningar, sammanträden eller möten utan att bli mycket trött, men det förnämsta (enligt Jesaja) är att kunna gå, utan att tröttna, från hus till hus i den egna församlingen och utöva vandrande evangelisttjänst. Det är, vad Paulus gjorde i Efesus i enlighet med sitt eget vittnesbörd. "Jag har icke försummat att offentligen och hemma i husen predika för eder och undervisa eder . . . i tre års tid." Sådana predikoresor åstadkommo över hela det romerska väldet församlingar, som voro självunderhållande, som hade självstyrelse och egen mission.

Tyvärre finns det kristna och missionärer i våra dagar, som ha förlorat konsten att vandra omkring och predika. Deras styrka (eller svaghet) tyckes vara "att sitta stilla". De likna gamle konung Asa, som "fick en sjukdom i sina fötter". Deras församlingsbor göra kanske narr av dem som psalmisten av stumma avgudar: "Med sina fötter gå de icke." I sina bilar besöka de inte de fattiga. Om de endast kunde inse betydelsen av att vandra omkring och utöva personlig själavård, skulle det bli väckelse i deras församlingar.

Har det någonsin funnits en tid, då Kristus så väl behövt villiga fötter som i dag? Fält, som "hava vitnat till skörd" — det är den verkliga bilden av hela värld-

den! Det är en exakt beskrivning av läget beträffande indisk mission. En av tidens märkligaste rörelser har uppstått bland de kastlösa, vilka söka sig bort från hinduismen, som har hållit dem i förakt och förnedring. I tusental samlas de vid portarna till den kristna församlingen, okunniga, fördärvade men medvetna om sin nöd — och angelägna att få röna vänskap. De ha hört, att det finns ett evangelium, och de vänta på att få mottaga det. Det är vidare en exakt beskrivning på vad som har hänt åter och åter i de nya medelpunkterna i våra egna hemland — de ”ha vitnat till skörd” — de stora städerna i Storbritannien och Amerika.

Där människor befinna sig i en främmande omgivning, ensamma bland en mängd främlingar, och möta nya problem och nya möjligheter, där är det tydligt, att de inte vilja vara hedningar. Eftersom det där också ofta finnes unga föräldrar och växande familjer, kan kyrkans uppgift inte först och främst avskräcka genom sin svårighet utan möjligen genom sin omätlighet. Våga vi sätta radion eller tidningen i stället för personliga besök? Äro husbesök nödvändiga för evangeliets framgång? Kunna vi någonsin fylla kyrkbänkarna, om vi inte trampa stigarna och byvägarna? Kunna vi upptaga nya områden i icke-kristna länder utan villiga fötter, utan missionspionjärer? Medan Mästaren levde här nere på jorden, voro hans fötter de kroppsdelar, som fingo mottaga de största hedersbetygelser. De tjänade hela hans kropp, när han gick omkring och gjorde gott. Hans fötter voro ofta trötta av vandringen, dammiga av mödan och illa tilltygade

av skarpa stenar och törnen. ”Dessa välsignade fötter”, som Shakespeare kallar dem, ”som för fjortonhundra år sedan voro fastnaglade vid det grymma korset för vår skull!” Hans fötter fuktades av mänskliga tårar av kärlek och torkades av ångerns och skammens hår. Hans fötter smordes med dyrbar nardus till hans begravning och fastnaglades därefter vid korset för våra synders skull. Kan Huvudet säga till fötterna efter allt detta: ”Jag behöver eder icke?” ”Han visade dem sina händer och sina fötter” — dessa blödande fötter med märken efter spikar äro en uppfordran att sprida evangeliet.

”Herre, när trött utav mödan
jag är, och den himmelska strand
syns avlägsen ligga i fjärran,
visa mig då Din hand,
Din sargade hand, Din korsfästa hand!
Ack, visa mig då Din hand!
Kristus, om foten vill vackla
och fienden utgör ett hot,
om öknen mig kommer att klaga,
visa mig då Din fot,
Din blödande fot, Din spikmärkta fot!
Ack, visa mig då Din fot!
O Gud, kan jag visa Dig
min hand och *min* fot?”

Innehåll:

	Sid.
Inledning	5
Det första brevet	9
Absolut och icke relativ	19
Den oföränderlige Kristus	28
Det oföränderliga budskapet	39
Sammanstötningen med kristendomen	54
Kristendomens stötesten	70
Jordklotets sammandragning	87
Släktets samhörighet	100
Vad har utförts?	113
Den ofullbordade uppgiften	125
”Det orubbliga blocket”	137
Vandrande förkunnelse	150

I bokhandeln:

Joh. Hagner: GUDAKTIGHETENS STORA HEMLIGHET. Bibelstudium öfver andra trosartikeln. Häft. 3:50.

Edvin Wirén: HERRENS FOLK OCH HERRENS BOK. Klotb. 4:—.

O. Hallesby: I STILLA STUNDER PÅ VÄGEN HEM. Korta betraktelser till uppbyggelse. Häft. 3:25, klotb. 4:75.

Fredrik Wislöf: TIDEN OCH EVIGHETEN. En bok till uppbyggelse. Häft. 3:—, klotb. 4:50.

Karl Hesselbacher: GUDS UNDERBARA KRAFT. Berättelser i anslutning till trosbekännelsen. Häft. 3:50, klotb. 5:—.

Nils Johansson: VÄNTA ALLTID BÖNHÖRELSE. Häft. 1:25.

---

*Evangeliska
Fosterlands-Stiftelsens
Bokförlag*

Häft. 2: 25